

rynek z tradycjami

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU MIASTA ŚWIDNICA
„ŚWIDNICA W PERSPEKTYWIE POKOLENIOWEJ”
ZA ROK 2016**

**WYDZIAŁ FUNDUSZY ZEWNĘTRZNYCH I ROZWOJU
GOSPODARCZEGO
URZĘDU MIEJSKIEGO W ŚWIDNICY**

www.um.swidnica.pl

Raport opracowano na podstawie materiałów źródłowych przygotowanych przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Świdnicy oraz dane GUS dostępne na koniec 2016 r. Przy publikowaniu danych ze sprawozdania prosimy o podanie źródła.

Sierpień 2017 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Realizacja 2016	
Kapitał społeczny	5
Tożsamość.....	5
Rodzina.....	13
Edukacja.....	17
Kultura.....	21
Czas wolny.....	28
Władza.....	40
Postać miasta	47
Bilanse miasta	64
Biznes.....	64
Sfera socjalna.....	72
Turystyka.....	73
Świdnica w powiązaniach	77
Komunikacja.....	77
Świdnica wobec Wrocławia.....	81
Świdnicka sfera wpływów.....	83
Świdnica wobec sąsiadów	88
Świdnica na szerokim forum.....	91
Podsumowanie	95

WSTĘP

Niniejsze sprawozdanie za rok 2016 jest wynikiem realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta „Świdnica w perspektywie pokoleniowej”, która została przyjęta Uchwałą Nr XLII/500/2010 Rady Miasta Świdnicy z dnia 19 lutego 2010 r. przez Radę Miejską w Świdnicy.

Obecny raport został przygotowany przez Wydział Funduszy Zewnętrznych i Rozwoju Gospodarczego po raz czwarty i obejmuje monitoring roku 2016. Informacje składające się na niniejszy raport zostały pozyskane od właściwych merytorycznie komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy, instytucji podległych samorządowi lub przedsiębiorstw z udziałem Miasta, a także zostały zebrane z miejskiego portalu internetowego. W dniu 24 czerwca 2016 r. Rada Miejska w Świdnicy podjęła Uchwałę nr XXI/222/16 w sprawie przystąpienia do opracowania dokumentu pn. „Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy na lata 2017-2023” – obecnie trwają prace końcowe nad przedłożeniem Radzie Miasta w Świdnicy nowego dokumentu.

Celem niniejszego sprawozdania jest dokonanie prezentacji działań podjętych w 2016 r. w zakresie realizacji Strategii za rok 2016, a także uzyskanych wyników. Zgromadzone dane będą wykorzystane w procesie zarządzania rozwojem miasta na poziomie lokalnym.

Strategia „Świdnica w perspektywie pokoleniowej” definiuje kierunki rozwoju oraz określa misję miasta: „Rozwój wartości wspólnotowych w nawiązaniu do tradycji miasta kupieckiego” we wszystkich sferach życia.

Wytyczne strategiczne:

- Opierać rozwój głównie o zasoby wewnętrzne: od zaadoptowanych do warunków miasta projektów modernizacji, przez imitację, do oryginalnych inicjatyw, bazujących na lokalnej specyfice i zasobach.
- Minimalizować zagrożenia, wynikające z kryzysowych zmian koniunktury. Nie dopuszczać do nadmiernej specjalizacji gospodarczej. Zachować pełen wachlarz usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania miasta.
- Szukać zewnętrznych szans dla miasta w działaniach niszowych, adresowanych do wąskich segmentów rynku, raczej specjalistów i koneserów niż masowych konsumentów. W zglobalizowanym świecie taki ułamkowy popyt wystarczy do wykorzystania całego potencjału miasta, bez narażania się na konkurencję z globalnymi korporacjami.
- Wykorzystywać możliwości sąsiedzkiej współpracy - ograniczać konkurencyjność w otoczeniu na rzecz kooperacji i dobra wspólnego.
- Inwestować w jakość świdnickiego społeczeństwa.
- Nie poświęcać przyszłości dla obfitszej teraźniejszości.

Strategiczne wybory - wskazują na zasadnicze kierunki pożądanych transformacji w odniesieniu do głównych dziedzin aktywności miasta:

- **KAPITAŁ SPOŁECZNY,**
- **POSTAĆ MIASTA,**
- **BILANSE MIASTA,**
- **ŚWIDNICA W POWIĄZANIACH.**

Wytyczne i wybory strategiczne oraz wynikające z nich zadania składające się na realizację celu strategicznego: **”Uczynienie Świdnicy dobrym miejscem do życia - całego życia”**, realizowane są przez gminę, podległe jednostki organizacyjne oraz spółki z udziałem gminy.

Wytyczne strategiczne w roku 2016 realizowane były zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju. Wdrażaniu Strategii Rozwoju Miasta służyły **plany i programy**, do których należały:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy;
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasto Świdnica (MPZP);
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Świdnica na lata 2015-2024;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Miasto Świdnica;
- Raport o Stanie Miasta Świdnica 2015;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Świdnica – aktualizacja na lata 2016 -2019 z perspektywą do roku 2023;
- Strategia Rozwoju Turystyki dla Miasta Świdnicy na lata 2016- 2026;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie Gminy Miasto Świdnica;
- Program w sprawie udzielania dotacji celowych z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwie stałym na proekologiczne. Część 2) KAWKA;
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Świdnicy na lata 2012-2016;
- Gminny program opieki nad zabytkami Gminy Miasto Świdnicy;
- Gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej Gminy Miasto Świdnicy;
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego;
- Plan rozwoju infrastruktury drogowej w Świdnicy na lata 2014-2020;
- Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Świdnicy w perspektywie do 2030 r.;
- Polityka parkingowa miasta Świdnicy;
- Polityka mieszkaniowa Świdnicy;
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie miasto Świdnica na lata 2011-2018;
- Program Aktywności Lokalnej w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020;
- Kierunki polityki społecznej Gminy Miasto Świdnica na lata 2017-2018;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020;
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2015-2017;
- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2017;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2016 rok;
- Program Senior – WIGOR w Świdnicy;
- Program Świdnicka Karta Seniora;
- Program „Świdnicka Karta Dużej Rodziny”;
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na rok 2016;
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Świdnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Świdnicy Spółka z o.o. na lata 2015 – 2019;

- Wieloletni program na lata 2016-2025 „Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej miasta Świdnicy”;
- Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na ciepło na lata 2014-2018;
- Plan Zarządzania Kryzysowego Miasta Świdnicy;
- Plan Operacyjny na wypadek powodzi miasta Świdnicy;
- Plan Obrony Cywilnej Miasta Świdnicy;
- Plan operacyjny funkcjonowania Gminy Miasto Świdnica w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Realizacja Strategii odbywa się poprzez wykonanie ww. programów i planów, a także poprzez uwzględnianie jej zapisów przy corocznym formułowaniu budżetu miasta. Wydział Funduszy Zewnętrznych i Rozwoju Gospodarczego prowadzi monitoring Strategii.

REALIZACJA 2016

W ramach przyjętej misji, wytycznych strategicznych i strategicznych wyborów Gmina Miasto Świdnica wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi oraz spółkami z udziałem gminy realizuje przyjęte wytyczne i wybory strategiczne oraz wynikające z nich zadania składające się na realizację celu strategicznego „uczynienie Świdnicy dobrym miejscem do życia - całego życia”. Efektem działań w zakresie wykonania strategii za rok 2016 jest realizacja strategicznych wyborów.

Wybór 1 - KAPITAŁ SPOŁECZNY

W rozumieniu strategii Kapitał społeczny to układ oparty na zaufaniu i więzi między osobami i grupami społecznymi, rozumiany jako:

- silna tożsamość, pozwalająca na wartościowanie celów;
- funkcjonalna rodzina, budująca zaufanie do otoczenia;
- lojalność i postawy kooperacyjne;
- przyzwoita edukacja, kształtująca kapitał intelektualny na równi z charakterem;
- stymulujące życie kulturalne, ukazujące horyzonty pozaekonomiczne;
- zasoby czasu wolnego, pozwalające na aktywność i interakcje w sprawach miasta.

Tożsamość

Hasło: „Silna tożsamość wspomaga rozwój miasta; silne miasto wspomaga rozwój tożsamości”

Gmina Miasto Świdnica powyższy wybór realizuje poprzez budowanie więzi opartych na zaufaniu między osobami i grupami społecznymi. Ma on na celu stworzenie mechanizmu budowania partnerstwa lokalnego tworzącego przyjazną atmosferę wokół rozproszonych inicjatyw lokalnych. W 2016 r. Miasto kontynuowało różnorodne formy współpracy i łączenia inicjatyw organizacji lokalnych z funkcjonującymi na rynku instytucjami. Współpraca wielopodmiotowa wzmacniała proces budowania społeczeństwa obywatelskiego i miała na celu zwiększanie uczestnictwa mieszkańców w życiu społeczności lokalnej oraz rozwiązywanie problemów nie tylko społecznych. Współpraca ta była realizowana na wielu płaszczyznach i opierała się m.in. na **Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na rok 2016**. Programy nakreślały kierunki działania i obszary dofinansowań ze strony władz miasta. Głównym celem Programów była poprawa jakości życia

mieszkańców Miasta. W oparciu o programy ogłaszane były otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych, na które miasto przekazało środki organizacjom pozarządowym. Poza finansowymi aspektami współpracy, na wyróżnienie zasługują takie formy współdziałania, jak wsparcie w sferze organizacyjnej, informacyjnej, szkoleniowej oraz wspomaganie współpracy międzynarodowej.

Zadania publiczne we współpracy ze świdnickimi organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, podjęte w roku 2016, służyły budowaniu układu opartego na zaufaniu, więzi między osobami i grupami społecznymi. Szczególny nacisk we współdziałaniu kładziony był na: upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, intensyfikację działań wychowawczych na rzecz dzieci i młodzieży, turystykę i krajoznawstwo, kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i tradycji, upowszechnianie i promocję lokalnej twórczości kulturalno - artystycznej. Realizacja zadań miała na celu stworzenie mechanizmu budowania partnerstwa lokalnego tworzącego przyjazną atmosferę wokół rozproszonych inicjatyw lokalnych.

Miejszem skupiającym organizacje III sektora z terenu Świdnicy jest **Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych** z siedzibą przy ul. Długiej 33 prowadzone przez Referat Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego w Świdnicy, gdzie nieodpłatnie udostępnione są pomieszczenia dla ok. 40 organizacji pozarządowych z terenu miasta.

Centrum **wspierało bezpłatnie** organizacje pozarządowe poprzez:

- udostępnienie siedziby;
- udostępnianie adresu do korespondencji;
- udostępnienie sal: konferencyjnych, warsztatowych, szkoleniowych służących do prowadzenia spotkań i szkoleń, konferencji, seminariów, wystaw, etc.;
- dostęp do komputera, internetu, telefonu, faksu, drukarki, kserokopiarki;
- prowadzenie szkoleń z zakresu wolontariatu, czy zagadnień związanych z funkcjonowaniem ngo'sów;
- prowadzenie fanpage'u na portalu społecznościowym Facebook pod nazwą Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, który służy wymianie informacji między organizacjami i instytucjami;
- doradztwo w zakresie wspierania organizacji pozarządowych, finansów oraz prawa;
- spotkania integrujące, prezentacyjne i służące wymianie doświadczeń między organizacjami m.in. imprezy okolicznościowe z okazji świąt, rocznic etc.

Działalność Centrum **przyczynia się** do realizacji następujących **celów**:

- wsparcia rozwoju i współpracy między lokalnymi organizacjami w ich działalności statutowej;
- stworzenia przyjaznych warunków dla powstania nowych organizacji;
- promocji sektora pozarządowego w życiu publicznym;
- wsparcia współpracy pomiędzy miastem Świdnica a trzecim sektorem;
- rozwiązywania problemów społecznych poprzez stworzenie miejsca integracji i wymiany doświadczeń;
- wsparcia organizacji w procesie ich rozwoju i modernizacji;
- zwiększenia szans na pozyskanie środków z zewnątrz;
- zapewnienia dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- poprawy gospodarności wykorzystania dostępnych zasobów na szczeblu lokalnym organizacji.

W roku **2016** w Centrum odbywały się m.in. takie **wydarzenia** jak:

- ✓ Warsztaty „Pierwszej pomocy dla młodzieży”;
- ✓ Warsztaty w ramach Festiwalu Spektrum;
- ✓ Warsztaty Pisankowe;
- ✓ Konsultacje dot. możliwości skorzystania ze środków unijnych w latach 2014 – 2020;
- ✓ Warsztaty Komunikacji i Mediacji „Porozumienie bez przemocy”;
- ✓ Warsztaty dot. Kultury Żydowskiej „Święta Żydowskie”, „Żydzi w Świdnicy i na dolnym Śląsku”, „Warsztaty Kuchni Żydowskiej”;
- ✓ XI Dyktando Świdnickie;
- ✓ Ferie dla dzieci;
- ✓ Zajęcia taneczne – Terapia Tańcem;
- ✓ IV Gala Wolontariatu;
- ✓ Szkolenie „Zasady i podstawy wolontariatu”;
- ✓ Szkolenie dla Organizacji Pozarządowych nt. Aplikacji eNGO;
- ✓ Szkolenie „Odpowiedzialny wolontariat zagraniczny”;
- ✓ Mikołajki;
- ✓ Pracownia Miast 2016;
- ✓ Panele dyskusyjne w ramach Kongresu Turystyki;
- ✓ Wybory oraz spotkania Rady Pożytku Publicznego;
- ✓ Edycja miejskiego konkursu wiedzy o Lwowie i Kresach Południowo- Wschodnich;
- ✓ Wigilia dla Organizacji Pozarządowych;
- ✓ Akcja społeczna podziel się;
- ✓ Szkolenia dla rodziców i nauczycieli w ramach „Szkoła Rodziców”;
- ✓ Szkolenia dla MOPS w Świdnicy;
- ✓ Sesje Młodzieżowej Rady Miasta;
- ✓ Sesje Młodzieżowej Rady Powiatu Świdnickiego.

W roku 2016 Prezydent Miasta systematycznie spotykała się z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na terenie Świdnicy. Na spotkaniach podsumowywana była praca za kolejne lata oraz wypracowano nowy Program Współpracy.

W kwietniu 2016 zorganizowane zostało pierwsze spotkanie robocze w sprawie pozyskania środków na remont świdnickiej **Katedry**, jednego z największych kościołów Dolnego Śląska i jednego najpiękniejszych kościołów w Europie. W spotkaniu wzięli udział: prezydent, zastępcy prezydenta, biskup świdnicki, proboszcz parafii katedralnej, radni i parlamentarzyści. Spotkanie miało na celu zjednoczenie sił, by wspólnie zabiegać o pieniądze na ratowanie zabytku, aby zabezpieczyć katedrę przed dalszą dewastacją. Świdnicka Katedra wymaga pilnych prac remontowych - rzeźby zaatakowane są kołatkiem, odpadają gzymsy, rozpadają się ramy obrazów. Z dniem 15 marca 2017 r. świdnicka Katedra pw. św. Stanisława i św. Wacława została wpisana na listę Pomników Historii, co umożliwi pozyskiwanie konkretnych funduszy na ratowanie dziedzictwa historii.

ROK 2016

Na współpracę z organizacjami pozarządowymi i inicjatywy lokalne w roku 2016 z budżetu Miasta wydatkowano kwotę **5.521.996,97 zł**. W ramach tych środków ogłoszono **37 konkursów** na nw. zadania.

Zadania publiczne były realizowane w ramach otwartych konkursów ofert na podstawie:

- ✓ Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ✓ Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

- ✓ Uchwały nr XIII/118/15 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 30 października 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2016 r.”;
- ✓ Uchwały nr XLIII/510/14 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej;
- ✓ Zarządzenia nr 0050- 350/2015 Prezydenta Miasta Świdnicy z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad przeprowadzania otwartych konkursów i trybu pozakonkursowego na realizację zadań publicznych, kontroli tych zadań oraz sporządzania sprawozdań z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną w 2016 r.

I. Zadania publiczne z zakresu:

- **pomocy społecznej** na łączną kwotę: 922.824,00 zł.
 - zadanie pn. „**Prowadzenie jadłodajni**” realizowało Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Świdnicy i Caritas Diecezji Świdnickiej;
 - zadanie pn. „**Pozyskiwanie i dystrybucja żywności**” realizował Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko- Gminny w Świdnicy;
 - zadanie pn. „**Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania**” realizował Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko- Gminny w Świdnicy.

- **ochrony i promocji zdrowia** na łączną kwotę: 595.941,55 zł.
 - zadanie pn. „**Prowadzenie punktu pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej z telefonem zaufania**” realizowała Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP, Fundacja „Rodzina po Rozwodzie”;
 - zadanie pn. „**Prowadzenie placówek wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży**” realizowały: Caritas Diecezji Świdnickiej, Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”, Fundacja Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”, Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”;
 - zadanie pn. „**Wspieranie działań mających na celu promocję zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin**” realizowało Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ACCESS”;
 - zadanie pn. „**Edukacja w zakresie pierwszej pomocy oraz promocja honorowego dawstwa krwi i oświaty zdrowotnej**” realizował Polski Czerwony Krzyż– Oddział Rejonowy w Świdnicy;
 - zadanie pn. „**Działania mające na celu wspieranie osób chorych, niepełnosprawnych, w wieku senioralnym i ich rodzin oraz promocję zdrowego stylu życia**” realizowały: Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Stowarzyszenie „Bliżej Ciebie” w Świdnicy, Polski Związek Niewidomych Koło w Świdnicy, Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem, Zaburzeniami Rozwojowymi i ich Rodzin „Sensus”, Świdnickie Stowarzyszenie „Amazonki”;
 - zadanie pn. „**Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie**” realizowała Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom "Ut Unum Sint".

- **wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej** na łączną kwotę: 230.000,00 zł.
 - zadanie pn. „**Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zagrożonych uzależnieniami, przemocą**” realizowała Fundacja Ziemi Świdnickiej „SKSK”.

- **działań na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka na kwotę na łączną kwotę: 18.500,00 zł.**
- zadanie pn. „**Działania mające na celu wspieranie i promowanie rodziny**” realizowała Europejska Fundacja Psychospołeczna „Pro Salute”.
- **Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej na łączną kwotę: 260.000,00 zł.** Ponadto na wspieranie sportu z funduszy promocyjnych została przeznaczona kwota w wysokości **1.305.000,00 zł.**
- zadanie pn. „**Szkolenie zawodników z różnych dyscyplin sportu**” realizowały: Klub Sportowy „Neptun”, Międzyszkolny Uczniowski Lekkoatletyczny Klub Sportowy "Olimpia", Uczniowski Klub Sportowy „Gryf Świdnica”, Uczniowski Klub Sportowy „Świdnica”, Miejski Klub Sportowy „Polonia”, Sportowy Klub Taekwondo – Do „Tiger”, Stowarzyszenie Boks Polonia Świdnica, Klub Sportowy „Czwórka”, Uczniowski Klub Sportowy Taekwon-do „Gryf”, Świdnicki Klub Kyokushinkai Karate;
- zadanie pn. „**Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych**” realizowały: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Świdnicy, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko „Licznikowiec-2009”, Świdnicki Klub Sportowy Piłki Ręcznej „Świdnica”, Uczniowski Klub Sportowy „Gryf”, Miejski Klub Sportowy „Polonia”, Świdnicki Klub Biegacza „Hermes”, Stowarzyszenie Boks Polonia Świdnica, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko „Bolko”, Miejski Klub Siatkówki „Świdnica”, Uczniowski Klub Sportowy „Judo”.
- **kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego na łączną kwotę: 84.510,00 zł.**
- zadanie pn. „**Działania wydawnicze**” realizowało Towarzystwo Regionalne Ziemi Świdnickiej;
- zadanie pn. „**Organizacja przedsięwzięć kulturalnych służących podnoszeniu atrakcyjności i poszerzeniu oferty kulturalnej Świdnicy – prowadzenie orkiestry dętej**” realizowało Świdnickie Stowarzyszenie Music Label;
- zadanie pn. „**Organizacja przedsięwzięć kulturalnych służących podnoszeniu atrakcyjności i poszerzeniu oferty kulturalnej Świdnicy**” realizowały Fundacja Pieśniarze, Fundacja Performat, Stowarzyszenie „Exultet” Świdnicka Schola Cantorum, Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo – Wschodnich, Stowarzyszeniem Miłośników Tańca JUBILAT;
- zadanie pn. **Realizacja wydarzeń i projektów artystycznych w przestrzeni publicznej** realizowały Fundacja Teatr Bezdomny, Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej „Carpe Diem”.
- **organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży na łączną kwotę: 55.000,00 zł.**
- zadanie pn. „**Wyjazdowa dwutygodniowa forma wypoczynku dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów - 2016**” realizował Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Dolnośląska Hufiec Świdnica.
- **turystyki i krajoznawstwa na łączną kwotę: 515.000,00 zł.**
- zadanie pn. „**Wspieranie organizacji działań i imprez turystycznych**” realizowało Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Księstwo Świdnicko – Jaworskie, Polskie

Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Dolnośląska Hufiec Świdnica;

- zadanie pn. „**Prowadzenie Regionalnej Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Świdnicy w latach 2015-2017**” realizowało Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Księstwo Świdnicko – Jaworskie”.
- **realizacji innych innowacyjnych programów i projektów wspierających i aktywizujących mieszkańców Miasta z udziałem środków własnych, środków Państwowych, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej lub źródeł zagranicznych nie podlegających zwrotowi** na łączną kwotę: 3.250,00 zł.
- zadanie pn. „**My wiemy co chcemy**” realizowało Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej „Carpe Diem”.

II. Zdania na podstawie art. 19 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na łączną kwotę: **68.080,00 zł** z zakresu:

- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej pod nazwą „Counter Strike Global Offensive - turniej gier – realizowało Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej „Carpe Diem”;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Kultura narodów” – realizowało Stowarzyszenie Miłośników Tańca JUBILAT;
- Wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych pod nazwą „Pełnia lata – organizacja pikniku rodzinnego” – realizowało Stowarzyszenie Melomanów Amplifikator;
- Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej „Seniorada 2016 – Seniorzy zawsze aktywni” – realizowało Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko „Licznikowiec”;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Spektakl plenerowy Zgęstka” – realizowało Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej „Carpe Diem”;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Świdnicka pracownia opowiadania” – realizowała Fundacja Ładne Historie;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Śladem zapomnianej kultury i historii świdnickich żydów” – realizowało Stowarzyszenie Żydowskie Cukunft;
- Wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych pod nazwą „Porozumienie bez przemocy” – realizowała Fundacja Dom Pokoju;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Święto Ulicy Kościelnej 2016” - Fundacja Symbioza Człowiek Region Integracja;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą „Mama ja Tata ja – spektakl dla najmłodszych” – realizowała Fundacja Teatr Bezdomny;
- Ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego pod nazwą „Prowadzenie domów tymczasowych dla zwierząt na terenie miasta Świdnica” – realizowało Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami;
- Kultury, sztuki i dziedzictwa narodowego pod nazwą: „Wszystkie stany brzmienia. Event muzyczny” – realizowała Wrocławska Fundacja Filmowa;
- Ochrona i promocja zdrowia pod nazwą „Młodzieżowa pierwsza pomoc” – realizował Polski Czerwony Krzyż.

III. Dotacje celowe (zadanie realizowane na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

- **prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach zlokalizowanych na terenie Świdnicy, wpisanych do rejestru zabytków na łączną kwotę: 2.904.170,69 zł, w tym przekazana dotacja 1.405.850,03 zł.**

W ramach zadania dotacją objęto:

- Parafię Ewangelicko-Augsburską w Świdnicy - z przeznaczeniem na konserwację elementów przylegających do dużych organów wraz z barokowym prospektem od strony pñ. –zach.;
- Parafię pw. Św. Stanisława i Św. Wacława w Świdnicy - z przeznaczeniem na:
 - ✓ prace konserwatorskie przy ścianach i sklepieniu części gotyckiej zakrystii,
 - ✓ konserwację rami obrazu Św. Franciszka Regis z nawy głównej Katedry Świdnickiej (etap II),
 - ✓ konserwację okna witrażowego i witraża w Kaplicy Św. Józefa,
 - ✓ prace konserwatorskie przy ścianach i sklepieniu części gotyckiej zakrystii,
 - ✓ prace konserwatorskie przy ścianach w części barkowej;
- Naczelną Organizację Techniczną, Świdnicką Radę FSNT w Świdnicy – z przeznaczeniem na malowanie sali na I piętrze w dole kościoła Św. Barbary, w zespole Bramy Strzegomskiej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Łukowej 2 – z przeznaczeniem na remont elewacji frontowej od strony Łukowej oraz konserwację elementów kamiennych oraz konserwację wątku ceglanoego na II piętrze;
- Właścicieli budynku przy ul. Marii Konopnickiej 4 (Przychodnia ARS MEDICA Sp. z o.o.) – z przeznaczeniem na remont elewacji ściany wschodniej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Długiej 1 – z przeznaczeniem na remont elewacji frontowej oraz wymianę stolarki okiennej w lokalu mieszkalnym nr 8;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Długiej 23 - z przeznaczeniem na remont elewacji tylnej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Długiej 45 - z przeznaczeniem na remont dachu oraz wymianę elementów konstrukcyjnych dachu i stropu;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Kazimierza Pułaskiego 36 - z przeznaczeniem na remont elewacji frontowej i tylnej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Kazimierza Pułaskiego 2 - z przeznaczeniem na remont elewacji frontowej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Kazimierza Pułaskiego 69-69A - z przeznaczeniem na remont dachu i elewacji frontowej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy pl. Św. Małgorzaty 22 - z przeznaczeniem na remont dachu i elewacji frontowej, bocznej i tylnej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Grodzkiej 3 – z przeznaczeniem na wymianę witryny okiennej z drzwiami w lokalu użytkowym;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Grodzkiej 10 - z przeznaczeniem na remont elewacji frontowej i tylnej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Grodzkiej 12 – z przeznaczeniem na remont elewacji tylnej domu;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Grodzkiej 14 – z przeznaczeniem na badania stratygraficzne i projekt budowlany remontu elewacji frontowej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Grodzkiej 16-18 – z przeznaczeniem na remontu elewacji frontowej i bocznej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Grodzkiej 19-19B-19C – z przeznaczeniem na sporządzenie dokumentacji projektowej remontu elewacji;
- Wspólnotę Mieszkaniową Rynek 3 - z przeznaczeniem na sporządzenie dokumentacji projektowej remontu dachu;

- Wspólnotę Mieszkaniową przy Rynek 20 - z przeznaczeniem na remont dachu i elewacji frontowej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy Rynek 31 - z przeznaczeniem na dokumentację projektową remontu elewacji frontowej;
- Wspólnotę Mieszkaniową przy ul. Kościelnej 5 - z przeznaczeniem na dokumentację projektową;

IV. Inicjatywa lokalna.

W ramach **inicjatywy lokalnej** dofinansowano n.w. zadania na łączną kwotę: **58.041,39** zł:

- Wydarzenie pn. „Posłuchane. Cykl spotkań z muzyką elektroniczną” realizowane przez Grupę Inicjatywną 30+;
- „Organizację zajęć szkoleniowych z zakresów biegów na orientację dla dzieci z klas IV-VI świdnickich szkół podstawowych” realizowane przez Dolnośląski Związek Orientacji Sportowej;
- Wydarzenie pn. „Pożegnanie lata” realizowane przez Grupę Inicjatywną;
- Wydarzenie pn. „Bohaterowie świdnickiego wolontariatu – wzory do naśladowania” realizowane przez Fundację Telewizji Teletop Sudety;
- Utwardzenie gruntu na drodze i podwórku przylegającym do budynku wspólnoty mieszkaniowej przy ul. Ofiar Oświęcimskich realizowane przez Grupę Inicjatywną Wspólnota Mieszkaniowa.

Tytuł „**Zasłużony dla Świdnicy**” w roku **2016** został przyznany:

1. **Bogdanowi Zdrojewskiemu** – prezesowi Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej oraz prezesowi Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego. Uczestnikowi spotkań z młodzieżą świdnickich szkół oraz opiekunem Miejsc Pamięci Narodowej.
2. **Halinie Aszkielowicz- Wojno** – siatkarce, brązowej medalisce Igrzyskach Olimpijskich z Meksyku (1968) oraz srebrnej i brązowej medalisce Mistrzostw Europy (Turcja – 1967 i Włochy – 1971), która przez wiele lat grała w barwach świdnickiego klubu.
3. **Mieczysławowi Łuszczynskiemu** – członkowi Związków Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego, prezesowi Koła Powiatowego Ligi Polskich Rodzin.
4. **Władysławowi Brodowskiemu** – członkowi Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, obwód Świdnica. Działaczowi społecznemu, radnemu, uczestnikowi spotkań z młodzieżą przekazując jej wartości patriotyzmu lokalnego i krajowego.

Tytuł „**Honorowy Obywatel Miasta**” w roku 2016 nie był nadawany.

W dniu 16 listopada 2016 r. **Świdnicki Chór Miejski** obchodził 15-lecie istnienia. Pierwszy jubileusz swojej działalności uczcił śpiewem w towarzystwie Świdnickiej Orkiestry Kameralnej i Chóru Studium Organistowskiego. Koncert poprowadził skrzypek i dyrygent Kacper Birula. Z okazji jubileuszu prezydent Świdnicy wręczyła członkom i twórcom zespołu listy gratulacyjne. Uroczystość zakończył koncert, w trakcie którego zaprezentowany został przekrój najpiękniejszych i najbardziej lubianych pieśni wykonywanych latami przez świdnicki chór.

W dniu 13 listopada 2016 r. na antenie Programu 2 Telewizji Polskiej wyemitowany został dokument poświęcony Świdnicy pt. „Kościół Pokoju, templariusze i stracony błazen” odcinek z cyklu reportaży „**Ukryte skarby**”. W programie świdniczanka – Patrycja Hurlak poszukiwała skarbów Świdnicy, pomagała jej w tym m.in. prezydent miasta Beata Moskal-Słaniewska, historyk Sobiesław Nowotny, przewodnik i pilot wycieczek Tomasz Śniezek. Zdjęcia do „Ukrytych Skarbów” kręcone były na świdnickim Rynku, na wieży ratuszowej, w Kościele Pokoju, w katedrze, przy willi „Czerwonego Barona”.

Rodzina

Hasło: „Rodzina fundamentem i zobowiązaniem społeczności”

Polityka rodzinna może przejawiać się niemal w każdej dziedzinie życia społecznego, w szczególności w szeroko rozumianej polityce społecznej. Polityka Miasta uwzględnia potrzeby mieszkańców, w tym rodzin wychowujących dzieci oraz wsparcie ich w sytuacjach kryzysowych. Dokumentem bazowym, który służył kształtowaniu lokalnej polityki społecznej w roku 2016, poprzez wyznaczenie głównych celów i zadań do realizacji, ukierunkowanych na poprawę życia mieszkańców Świdnicy była „**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2011-2018**”. Określa ona główne kierunki i priorytety Miasta oraz tworzy system działań podejmowanych w celu przewycięzania problemów społecznych występujących lub mogących wystąpić na terenie Świdnicy. W realizację zadań ujętych w Strategii zaangażowane są miejskie i powiatowe instytucje, których głównym założeniem było „**Wzmocnienie rodziny, jako fundamentu społeczności**”.

W odniesieniu do „**Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2011-2018**” w roku 2016 realizowane były lokalne programy profilaktyczne i naprawcze tj.:

- Kierunki polityki społecznej Gminy Miasto Świdnica na lata 2017-2018;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020;
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2015-2017;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2016 rok;
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2017;
- Polityka mieszkaniowa Świdnicy;
- Program Aktywności Lokalnej w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020;
- Program Senior – WIGOR w Świdnicy;
- Program Świdnicka Karta Seniora;
- Program „Świdnicka Karta Dużej Rodziny”;
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na rok 2016.

Nadzór nad realizacją i organizacją zadań programowych sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy oraz Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych. Natomiast do wspierania zadań programowych powołane są zespoły:

- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świdnicy;
- Zespół ds. Wolontariatu oraz Centrum Informacji dla Seniorów;
- Zespół ds. Reintegracji Zawodowej i Współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Zespół ds. Rodziny;
- Zespół ds. Osób Bezdomnych;
- Zespół ds. Zdrowia Psychicznego.

W roku 2016

- ✓ na pomoc społeczną i ochronę zdrowia wydatkowano kwotę: 46.207.345,36 zł.
- ✓ na edukacyjną opiekę wychowawczą wydatkowano kwotę: 3.673.342,89 zł.
- ✓ na zadania z zakresu polityki społecznej wydatkowano kwotę: 6.863.055,11 zł.

razem:

56.743.743,36 zł.

W ramach ww. środków realizowane były programy zaspokajające potrzeby mieszkańców Świdnicy, w tym osób starszych, pozbawionych rodzinnego wsparcia oraz osób wykluczonych społecznie. Działania te służyły zaspokajaniu zarówno potrzeb bytowych, jak i w sferze emocjonalnej. Zadania programowe zlecane były do realizacji organizacjom pozarządowym oraz instytucjom, które na co dzień zajmowały się ich wdrażaniem.

Najważniejsze zadania realizowane na rzecz **rodziny** na terenie Miasta w roku 2016 w oparciu o ww. dokumenty:

1. **W zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych rodziny:**

- wypłata zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków;
- realizacja programu rządowego „Rodzina 500 plus”;
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom /wypłata świadczeń pieniężnych i niepieniężnych/;
- **wypłata dodatków** mieszkaniowych i energetycznych;
- umarzanie zaległości czynszowych i innych opłat związanych z umową najmu lokalu w zamian za pracę w ramach wolontariatu;
- **dożywianie dzieci i młodzieży** w placówkach wsparcia dziennego;
- realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”;
- pozyskiwanie i dystrybucja żywności w ramach Banku Żywności;
- wprowadzenie programów zdrowotnych w zakresie HPV i szczepień przeciwko grypie;
- zakup usług zdrowotnych związanych ze szczepieniami przeciwko wirusowi HPV;
- realizacja programu „Świdnicka Karta Dużej Rodziny” i „Karta Dużej Rodziny”;
- program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH- edycja 2016”;
- wsparcie finansowe podmiotów niepublicznych prowadzących **żłobki, kluby dziecięce** lub zatrudniających **dziennych opiekunów**;
- dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych dla uczniów w ramach Programu „Wyprawka szkolna”.
- zatrudnienie **asystentów rodziny**, w związku z realizacją Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016.

2. **W zakresie zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących:**

- zapewnienie miejsc w hostelach dla ofiar przemocy w rodzinie;
- zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym;
- wsparcie psychologiczne i pedagogiczne;
- wsparcie terapeutyczne;
- pomoc prawna;
- poradnictwo duszpasterza i Doradcy Życia Rodzinnego;
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin objętych wsparciem MOPS;

- zatrudnienie opiekunek świadczących usługi opiekuńcze na rzecz podopiecznych Ośrodka, osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób;
- pomoc w zaopatrzeniu osób niepełnosprawnych w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze;
- realizacja procedury „Niebieskiej Karty” wobec rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy;
- zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy;
- wsparcie medyczne poprzez nawiązanie kontaktu z przychodnią, pielęgniarką itd. w sprawie podopiecznych MOPS;
- patronaże w ramach dyżurów popołudniowych realizowane przez pracowników socjalnych w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji, w środowiskach wskazanych, jako zagrożone demoralizacją nieletnich.

3. W zakresie pomocy rodzinom w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej:

- asystent rodziny;
- prowadzenie placówki wsparcia dziennego;
- dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży;
- monitoring w środowisku domowym;
- praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych uzależnieniami, przemocą;
- podnoszenie umiejętności porozumiewania się i budowania więzi między rodzicami i dziećmi - program profilaktyczny „Szkola dla rodziców i wychowawców”;
- zajęcia edukacyjno-warsztatowe dla rodziców, konsultacje psychologiczne.

4. W zakresie dostępu do profesjonalnej terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy:

- terapia w warunkach ambulatoryjnych, finansowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia, realizowana przez Poradnię Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu;
- realizacja profesjonalnego ponadpodstawowego programu terapeutycznego mającego na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych, na terenie Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia;
- pomoc psychologiczno-pedagogiczno-prawna z telefonem zaufania;
- świadczenie usług terapeutycznych w zakresie prowadzenia poradnictwa rodzinnego;
- realizacja projektu profilaktycznego pn. „Rock przeciw AIDS” – cyklicznej imprezy adresowanej do uczniów świdnickich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, w formie happeningu oraz koncertu;
- realizacja projektu profilaktycznego w formie koncertów pn. „Twórczy Nie-Zależni” mającego na celu kształtowanie postawy życia wolnego od środków psychoaktywnych wśród świdnickiej młodzieży;
- organizacja cyklu warsztatów pn. „Naprzeciw przemocy- nauka konstruktywnych form radzenia sobie z negatywnymi uczuciami i agresją oraz jak skutecznie rozwiązywać konflikt”;
- organizacja szkolenia pn. „Cyberagresja i zagrożenia świata wirtualnego”;

- realizacja projektu profilaktycznego pn. „**Profilaktyka poprzez sport**”;
 - realizacja **programów w szkołach**: „Cyberprzemoc. Przemoc rówieśnicza w sieci”, „Warto wiedzieć”, „Dzień bezpiecznego Internetu”, „Razem bezpieczniej”, „Szkoła bez przemocy”, „Stop przemocy”, „Dobre zachowanie sposobem na sukces”, „Alkohol nikotyna-profilaktyka uzależnień”, „Naprzeciw przemocy”;
 - zakup dwóch bezdotykowych alkomatów „ALCO BLOW”.
5. **W zakresie aktywizacji zawodowo – społecznej rodziny:**
- przygotowanie wniosku do aplikowania w ramach aktywnej integracji społeczno-zawodowej „**Uwierz we własne siły**”;
 - praca z podopiecznymi MOPS w oparciu o umowę kontraktu socjalnego;
 - wdrożenie Programu Aktywności Lokalnej w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016 - 2020.
6. **W zakresie polityki senioralnej:**
- wsparcie Dziennego Domu „Senior – WIGOR” oraz realizacja programu „**Senior – Wigor**”;
 - wprowadzenie różnorodnych form aktywizacji osób w wieku **50+**;
 - integracja mieszkańców Osiedli poprzez nadzór i organizację **Klubów Seniora**;
 - realizacja programu „**Świdnicka Karta Seniora**”;
 - realizacja projektu „**Edukacja dla bezpieczeństwa w Świdnicy – działania na rzecz młodzieży i seniorów**” w ramach „Programu ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań RAZEM BEZPIECZNIEJ im. Władysława Stasiaka na 2016 rok”;
 - akcja „**Koperta życia**”;
 - realizacja programu „**Podziwiając Dolny Śląsk**”;
 - realizacja programów: „**Kwarty naszą pasją**”, „**Ogród, który leczy**”;
 - realizacja programu „**Integracja Międzypokoleniowa**”;
 - realizacja programu „**Seniorze pokaż się**”;
 - realizacja programu „**Spotkania okolicznościowe – święta**”;
 - organizacja **Świdnickich Dni Seniora**;
 - wsparcie projektu „**Seniorada 2016 – Seniorzy zawsze aktywni**”;
 - realizacja programu „**Edukacja finansowo-podatkowa**”;
 - realizacja programu „**W zdrowym ciele, zdrowy duch**”;
 - kontynuowanie współpracy z Radą Seniorów;
 - współpraca w zakresie przygotowania i wdrożenia „**Regionalnej koalicji na rzecz zdrowego starzenia**” w oparciu o podpisany w 2015 list intencyjny w tym zakresie;
 - seminarium naukowe II Ogólnopolskiej Konferencji Współczesne wyzwania gerontologii – podejście holistyczne pod tytułem „**Seniorzy z powiatów świdnickiego i dzierzoniowskiego – diagnoza oczekiwań i najlepsze praktyki**”;
 - przystąpienie do międzynarodowego projektu pn. „**Aktywny senior polsko –czeskiego pogranicza**”.

W roku 2016 Miasto przystąpiło do Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „**MALUCH – edycja 2016**”. Zadanie polegało na zapewnieniu funkcjonowania 15 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, utworzonych przez Gminę do dnia 31 grudnia 2015 r., z udziałem programu „MALUCH”. Wartość dotacji uzyskanej na ten cel to kwota 35.700 zł, która została wykorzystana na częściowe dofinansowanie kosztów funkcjonowania Żłobka Miejskiego nr 1 w Świdnicy.

Realizowane było zadanie pn. „**Budowa i wyposażenie Żłobka na Osiedlu Zawiszów w Świdnicy**” finansowane z Programu „MALUCH – edycja 2016” o wartości 5.019.232,00 zł. Zadanie polegało na budowie Żłobka Miejskiego nr 2 przy ul. Galla Anonima w Świdnicy dla 100 dzieci w wieku do lat 3 wraz z zagospodarowaniem terenu oraz zakup pierwszego wyposażenia składającego się na całość inwestycji. Zadanie zostało ostatecznie zakończone w maju 2017 r.

W roku 2016 został złożony wniosek o dofinansowanie zadania pn. „**Modernizacja Żłobka nr 1 w Świdnicy**” do konkursu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działania 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną, Poddziałania 6.1.4 Inwestycje w infrastrukturę społeczną-ZIT AW na kwotę 3.442.159,09 zł, w tym dofinansowanie 2.514.071,43 zł. Wniosek otrzymał dofinansowanie.

W roku 2016 Miasto udzielało dotacji celowej podmiotom prowadzącym **niepubliczne żłobki, kluby dziecięce lub zatrudniających dziennych opiekunów na terenie** Gminy Miasta Świdnicy. Dotacja była przeznaczona na dofinansowanie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku opieki w żłobku lub w klubie dziecięcym. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. dofinansowano 3 żłobki oraz 3 kluby dziecięce. Wartość zadania 234.382,50 zł, z czego: żłobki 157.612,50 zł; kluby dziecięce 76.770 zł.

Edukacja

Hasło: „Dobre szkolnictwo podstawowe, wybitne średnie. Edukacja każdego wieku”

Gminna polityka oświatowa, to rozpoznawanie lokalnych potrzeb i możliwości w dziedzinie oświaty, tworzenie odpowiednich warunków finansowych, administracyjnych i organizacyjnych służących wielostronnemu rozwojowi młodego pokolenia mieszkańców gminy. Związana jest ona przede wszystkim z rozwojem człowieka. W rozumieniu lokalnej Strategii edukacja ma dwojakie zadania. Po pierwsze - przekazanie umiejętności konkurencyjnych, zwiększających szanse sukcesu jednostki w społeczności - kapitał intelektualny. Po drugie - ukształtowanie umiejętności kooperacyjnych, zwiększających szanse na sukces całej społeczności, a więc kapitału społecznego. W takim rozumieniu edukacja jest podstawowym prawem człowieka oraz uniwersalną wartością. Wiąże się z jakością człowieka, z procesem kształtowania i funkcjonowania społeczeństwa.

ROK 2016

W roku 2016 Gmina Miasto Świdnica prowadziła publiczne jednostki oświatowe:

- **7 przedszkoli**, w tym jedno integracyjne z oddziałami specjalnymi, do których w 2016 r. uczęszczało **806** dzieci;
- **6 szkół podstawowych**, w tym jedna z oddziałami integracyjnymi, do których w 2016 r. uczęszczało **2936** uczniów;
- **4 gimnazja**, w tym jedno z oddziałami integracyjnymi, do których w 2016 r. uczęszczało **1172** uczniów;
- **Młodzieżowy Dom Kultury** - prowadzący zajęcia pozaszkolne dla dzieci i młodzieży, z których w 2016 r. korzystało **898** uczestników.

Na terenie Świdnicy w roku 2016 prowadzone były niepubliczne jednostki oświatowe:

- 11 przedszkoli do których uczęszczało 889 dzieci;
- 3 szkoły podstawowe do których uczęszczało 398 uczniów;
- 3 gimnazja do których uczęszczało 174 uczniów.

Zadania oświatowe Gminy podzielone były na obowiązkowe i dodatkowe. Do tych pierwszych zaliczyć można działania związane m.in. z zapewnieniem warunków funkcjonowania szkoły/placówki, obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej, wykonanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych. Zadania dodatkowe to m.in. prowadzenie Młodzieżowego Domu Kultury, zajęcia pozalekcyjne w szkołach, stypendia motywacyjne dla uczniów i nagrody dla najlepszych absolwentów, konkursy międzyszkolne, nauka pływania dla uczniów klas II i III szkoły podstawowej, wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży.

Wydatki na bieżące utrzymanie przedszkoli, szkół podstawowych, oddziałów przedszkolnych, gimnazjów i MDK kształtowały się następująco:

Lp.	nazwa podmiotu	2016/zł
1.	przedszkoli	8.979.028,74
2.	szkół podstawowych	24.347.040,77
3.	gimnazjów	13.197.643,00
4.	MDK	1.772.750,00
Razem		48.296.362,51

Dotacje dla publicznych i niepublicznych punktów przedszkolnych oraz szkół prowadzonych przez podmioty inne niż Gmina Miasto Świdnica, a działające na terenie Świdnicy:

Lp.	nazwa podmiotu	2016/zł
1.	przedszkoli	6.523.463,72
2.	punktów przedszkolnych	50.990,51
3.	szkół podstawowych	2.298.374,19
4.	gimnazjów	1.479.470,16
Razem		10.352.298,58

Subwencja z budżetu państwa na zadania oświatowe wyniosła: **33.653.395,00 zł.**

Dotacja celowa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego: **2.453.071,00 zł.**

Wydatki na zadania inwestycyjne i remontowe w roku 2016 w publicznych jednostkach oświatowych:

- przedszkola - 169.424,00 zł;
- szkoły podstawowe - 2.359.362,00 zł;
- gimnazja - 308.253,00 zł;
- MDK - 49.777,00 zł.

Razem: 2.886.816,00 zł.

Ponadto na terenie Miasta mają swoją siedzibę **szkoły ponadgimnazjalne** tj.:

- I Liceum Ogólnokształcące im. J. Kasprowicza przy ul. Pionierów 30;
- II Liceum Ogólnokształcące przy ul. Równej 11;
- III Liceum Ogólnokształcące przy ul. Kościelnej 32;
- Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego przy ul. Romualda Traugutta 5;
- Zespół Szkół Budowlano-Elektrycznych im. Jana III Sobieskiego przy ul. Wałbrzyskiej 35-37;
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. W. Stysia przy ul. Ks. Agnieszki 2;
- Zespół Szkół Hotelarsko- Turystycznych im. T. Halika przy ul. Równej 18;
- Zespół Szkół Mechanicznych im. M. Kopernika przy ul. Generała Władysława Sikorskiego 41;

- Zespół Szkół nr 1 w Świdnicy przy ul. Budowlanej 7-9;
- Szkoła Europejska „EuroCollege” przy ul. Ofiar Oświęcimskich 1;
- Gimnazjum i Zasadnicza Szkoła Zawodowa „Rzemieśnik” w Świdnicy przy ul. Wałbrzyskiej 54.

Poza szkołami podstawowymi, gimnazjami i szkołami ponadgimnazjalnymi swoją siedzibę na terenie Miasta mają szkoły **policealne i wyższe** tj.:

- Społeczna Akademia Nauk Wydział Zamiejscowy w Świdnicy przy ul. Franciszkańskiej 7;
- Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Świdnickiej przy Pl. Wojska Polskiego 2;
- Akademia Humanistyczno - Ekonomiczna w Łodzi Wydział Zamiejscowy w Świdnicy przy ul. Saperów 27A;
- Szkoła Europejska EuroCollege w Świdnicy przy ul. Ofiar Oświęcimskich 1;
- Świdnickie Centrum Edukacji w Świdnicy przy ul. Romualda Traugutta 7.

W mieście funkcjonuje:

- Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Ludomira Różyckiego w Świdnicy przy Al. Niepodległości 11;
- Zespół Szkół Specjalnych w Świdnicy im. Rotmistrza Witolda Pileckiego 3 zawierający przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum, zasadniczą szkołę zawodową oraz szkołę przysposabiającą do pracy;
- Szkoła podstawowa i gimnazjum w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich.

Świdnica posiada szeroką ofertę edukacyjną dostosowaną do oczekiwań i potrzeb. W mieście sprawnie funkcjonuje **Świdnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku**, cieszący się dużym zainteresowaniem osób w wieku senioralnym, a słuchacze Uniwersytetu mają możliwość aktywnego i twórczego spędzania czasu wolnego. Do wyboru mają wiele zajęć, w zależności od ich zainteresowań: kursy komputerowe, językowe, sekcje szachowe, zajęcia sportowe i rekreacyjne, grupy teatralne, taneczne, chór, czy też kursy rozwijania zdolności manualnych itp.

Do świdnickiej oferty edukacyjnej również należy zaliczyć **Stację Edukacji Ekologicznej** w Nadleśnictwie Świdnica, która skierowana jest do dzieci i młodzieży i zawiera treść dotyczącą edukacji leśnej.

Zaletą Miasta jest również usytuowanie na jego terenie Zespołu Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych z szeroką ofertą diagnostyczną dla dzieci począwszy od narodzin oraz umożliwiającą objęcie ich kształceniem specjalistycznym, poradnictwem i terapią.

Dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych prowadzonych przez miasto, co roku wypłacane są stypendia motywacyjne za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe. W roku 2016 (r. szk. 2015/2016) na **stypendia motywacyjne za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe** dla uczniów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów w Świdnicy miasto ze środków własnych wydatkowało kwotę 131.450,00 zł. Wypłaconych zostało 1206 stypendiów.

Motywacyjne wsparcie dla uzdolnionych uczniów przyznawane było przez dyrektorów szkół, którzy różnicowali wysokość indywidualnych stypendiów – w przedziale od 50,00 do 210,00 zł w zależności od uzyskanej średniej ocen – co najmniej 4,75 oraz rangi osiągnięć sportowych uzyskanych przez uczniów.

W roku 2016 z zakresu ograniczenia wykluczenia cyfrowego wśród dzieci i młodzieży kontynuowany był projekt rozpoczęty w roku 2010 pn. „**Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - eInclusion w Gminie Miasto Świdnica**”. Projekt adresowany do dzieci i młodzieży ze świdnickich

gospodarstw domowych, w których z racji niepełnosprawności, bądź niskiego dochodu istnieje zagrożenie wykluczeniem cyfrowym. Działania zakładają zmniejszenie skali wykluczenia cyfrowego i społecznego wśród młodych mieszkańców Świdnicy, a przy tym wyrównanie różnic edukacyjnych, kulturowych i zawodowych. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 152.765,00 zł.

ZADANIA REALIZOWANE Z ZAKRESU POPRAWY BAZY EDUKACYJNEJ:

▪ **Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - Szkoła Podstawowa Nr 4 w Świdnicy** – dokumentacja projektowa obejmuje trzy etapy robót:

- ✓ Budynek Szkoły Podstawowej nr 4 w Świdnicy,
- ✓ Budynek Przedszkola „Bartek” oraz
- ✓ Zespół sportowo-rekreacyjny Basenu Krytego oraz Budynek Sali Gimnastycznej wraz z łącznikiem.

W roku 2016 został złożony wniosek do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Działania 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym, Poddziałania 3.3.4 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – ZIT AW o dofinansowanie I etapu robót - **Budynek Szkoły Podstawowej nr 4** (I etap) o wartości 5.588.273,18 zł. Zadanie otrzymało dofinansowanie w wysokości 1.989.841,95 zł. W 2017 r. rozpoczęła się realizacja zadania. Koszt całości zadania (etap I-III) szacuje się na kwotę 18.810.100,26 zł.

▪ **Przebudowa boiska wielofunkcyjnego wraz z urządzeniami lekkoatletycznymi przy Szkole Podstawowej nr 8, przy ul. Wałbrzyskiej 39 w Świdnicy** – zakresem objęto przebudowę boiska sportowego wielofunkcyjnego wraz z bieżnią lekkoatletyczną i skocznią w dal, budowę rzutni do pchnięcia kulą, utwardzeniu terenu w strefie rekreacyjnej, zagospodarowaniu terenów zielonych, montażu obiektów małej architektury i urządzeń sportowych. Zadanie zakończono w 30.04.2016 r. Wartość zadania wyniosła 759.931,08 zł, w tym dofinansowanie 250.700,00 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej.

▪ **Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 przy ul. Galla Anonima – etap I**, w ramach zadania wykonano roboty budowlane obejmujące rozbudowę szkoły o 4 pomieszczenia, w tym 2 klasy lekcyjne. Przedłużony został wjazd na teren szkoły, przełożone dwa place rekreacyjne i zmodernizowano ogrodzenie. Zadanie zakończono 2016 r. Wartość zadania wyniosła 1.327.856,53 zł., w roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 64.959,94 zł.

▪ **Budowa kompleksu sportowego przy Gimnazjum nr 2 w Świdnicy** – opracowano dokumentację projektową o wartości 26.445.00 zł. W roku 2017 wykonano nowoczesny kompleks sportowy obejmujący: boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową (piłka ręczna/piłka nożna), czterema tablicami do koszykówki oraz demontowalnymi słupkami do siatkówki; boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową (koszykówka / tenis) z tablicami do koszykówki i demontowalnymi słupkami do tenisa; boisko do siatkówki z nawierzchnią poliuretanową; bieżnię prostą 4-ro torową z nawierzchnią poliuretanową; skocznię w dal i trójskoku; rzutnię do pchnięcia kulą; oświetlenie i ogrodzenie kompleksu z piłkochwytnymi. Całkowity koszt zadania 1.016.070,00 zł.

W roku 2016 przystąpiono do trzech projektów edukacyjnych finansowanych ze środków zewnętrznych:

▪ **„Juniorsport”** na pozalekcyjne 90 minutowe zajęcia z różnych dyscyplin sportu dla uczniów klas IV – VI szkół podstawowych, realizowane trzy razy w tygodniu. Zadanie jest finansowane ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu za pośrednictwem Dolnośląskiej Federacji Sportu. W roku 2016 Gminie przyznano jedną grupę zajęciową ze Szkoły

Podstawowej nr 6, w która objęła 20 uczniów. W ramach projektu została udostępniona baza sportowa do prowadzenia zajęć.

▪ „**Mały mistrz**” na zajęcia realizowane w ramach programowych godzin wychowania fizycznego klas I – III szkół podstawowych, mające na celu zapoznanie uczniów z różnymi dyscyplinami sportu. Zadanie jest finansowane ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego za pośrednictwem Dolnośląskiego Szkolnego Związku Sportowego. W ramach zadania zakupiono sprzęt sportowy o wartości 1.500,00 zł (dla szkół przystępujących po raz pierwszy do programu), podręcznik do zajęć i specjalne legitymacje potwierdzające zdobycie przez uczniów kolejnych sprawności sportowych. Do prowadzenia zajęć Gmina zatrudniała dodatkowego nauczyciela - specjalistę wychowania fizycznego, który prowadził zajęcia wspólnie z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej. W projekcie uczestniczyło 6 świdnickich szkół podstawowych, z każdej po 1 oddziale (kl.I) – oraz 11 oddziałów (kl. II i III) ze Szkoły Podstawowej nr 6. Łącznie programem objętych było 378 uczniów.

▪ **Umiem pływać**” na pozalekcyjną naukę pływania dla uczniów klas I – III szkół podstawowych. Zadanie finansowane ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu za pośrednictwem Dolnośląskiej Federacji Sportu. W roku 2016 nauką pływania objęto 60 uczniów ze Szkół Podstawowych nr 1, nr 6, nr 8 i nr 105 w Świdnicy.

W roku 2016 kontynuowano II etap wydania „**Encyklopedia Świdnicy**”, który zakładał stworzenie kompleksowej publikacji o dziejach Świdnicy, wybitnych świdniczanach, ważnych datach w historii miasta i wszystkim, co nierozłącznie wiąże się ze Świdnicą. Encyklopedia to dzieło tworzone przez świdniczan i dla świdniczan, dokumentujące dzieje naszego miasta od zarania dziejów do czasów współczesnych. Przez cały rok 2016 w Czytelni Naukowej MBP w Świdnicy dostępna była bezpłatna wersja papierowa „**Encyklopedii Świdnickiej**” dla osób, które zapisały się na listę subskrybentów. Równoległe z papierowym wydaniem na stronie www.um.swidnica.pl, w zakładce „Encyklopedia Świdnicy”, można nieodpłatnie pobierać kolejne części Encyklopedii w wersji elektronicznej. Projekt realizują Urząd Miejski w Świdnicy wraz z Towarzystwem Regionalnym Ziemi Świdnickiej.

Kultura

Hasło: „Popularyzacja snobizmu”

Kultura otacza człowieka w każdym aspekcie jego życia. Do tworzenia kultury potrzebna jest zbiorowość, nikt bowiem nie wytworzy jej samodzielnie. Ludzie chcą przekazywać swoje doświadczenia następnym pokoleniom, co umożliwia utrwalanie i rozwój danej kultury, bo kultura to wszystko, czego człowiek uczy się żyjąc w społeczeństwie. To za jej pośrednictwem przekazujemy potomkom wypracowane przez nas normy, wartości, przekonania, zwyczaje, tradycje, obyczaje, prawa, symbole, język. Słowo „snobizm” użyte tu w pozytywnym kontekście, ma prowadzić do swoistej „mody na kulturę”, w której mieszkańcy mają uczestniczyć nie tylko biernie, ale też czynnie, jako twórcy.

W roku 2016 w Świdnicy miały miejsce wydarzenia kulturalne o charakterze **międzynarodowym, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym**. Wszystkie te wydarzenia organizowane były przez świdnickie instytucje kultury i sportu oraz świdnickie fundacje i organizacje pozarządowe. Wiele z tych wydarzeń było dofinansowanych ze środków budżetu miasta. Podmioty kulturalne realizując swoje zadania statutowe mogły ubiegać się o środki finansowe na realizację zadań własnych w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych gminy w dziedzinie kultury i sportu.

Animatorem życia kulturalnego w mieście są świdnickie instytucje kultury, które kreują i organizują większość imprez oraz **promują lokalnych artystów** poprzez organizację wystaw ich prac. Współdziałają one z instytucjami, organizacjami społecznymi i fundacjami w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców, prowadzą współpracę kulturalną z zagranicą, zwłaszcza z miastami partnerskimi.

Informacje o działalności kulturalnej w roku 2016 przekazywane były mieszkańcom, m.in. przez:

- miejskie strony internetowe i portale internetowe, w tym strony internetowe naszych jednostek organizacyjnych;
- portale społecznościowe;
- bilbordy informacyjne na wjazdach do miasta;
- artykuły zamieszczane w prasie lokalnej, regionalnej, ogólnopolskiej;
- spoty reklamowe;
- gadzety o charakterze informacyjnym z logo Świdnica;
- elektroniczny kalendarz imprez;
- plakaty na słupach ogłoszeniowych;
- świdnicką telewizję kablową;
- ulotki informujące o imprezach miejskich;
- bezpłatny **Samorządowy Informator SI SMS** z ośmioma serwisami informacyjnymi o najważniejszych i najciekawszych miejskich imprezach sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych, a także o ewentualnych zagrożeniach itp. (www.sims.pl);
- biuletyn informacyjny Urzędu Miejskiego w Świdnicy;
- kwartalnik „Świdnica- Rynek z tradycjami” wydawany przez Urząd Miejski w Świdnicy i rozsyłany do wszystkich mieszkańców;
- kronikę miasta w formie fotograficznej i pisemnej;
- bezpośrednie informacje o wydarzeniach – wizyty pracowników w placówkach, udzielanie informacji telefonicznie;
- miesięcznik „Życie Aglomeracji Wałbrzyskiej”.

Organizatorem większości imprez był **Świdnicki Ośrodek Kultury /ŚOK/**, który jest instytucją odpowiedzialną za organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej. W roku 2016 ŚOK prowadził działalność wielokierunkową, rozwijającą i zaspokajającą potrzeby kulturalne przede wszystkim świdniczan. Imprezy lokalne odbywały się w różnorodnych formach edukacyjnych i kulturalnych.

W roku 2016 Miasto wraz z instytucjami kultury i organizacjami pożytku publicznego promowało i wspierało finansowo n.w. IMPREZY KULTURALNE, ROZRYWKOWE, EDUKACYJNE oraz związane z obchodami świąt państwowych i religijnych:

- Międzynarodowy Festiwal Bachowski;
- Święto Dzika i Karpia Dolnośląskiego;
- Kongres Turystyki Polskiej;
- Międzynarodowy Festiwal Wroclavia Cantans;
- Festiwal Teatru Otwartego;
- Alchemię Teatralną;
- Międzynarodowy Festiwal Filmów Dokumentalnych „Oknem Młodych”;
- Świdnickie Międzynarodowe Noce Jazzowe;
- Dni Świdnicy;

- Rajd Krause;
- Miasto Dzieci;
- Dni Gór;
- Dni Fotografii;
- Dni Papieskie;
- Dni Seniora;
- Dni Diecezji w ramach Finału Światowych Dni Młodzieży;
- Fotomaraton Świdnicki;
- I Świdnicki Festiwal Piwa;
- Rekonstrukcje historycznych bitew;
- Kolędę Świdnicką - Wigilię Wszystkich Świdniczan;
- 9. Świdnicki Zlot Caravaningowy;
- Świdnicki Festiwal Filmowy SPEKTRUM;
- Wieczory Świdnickie;
- Przegląd zespołów amatorskich „Truskawka”;
- Forum Teatrów Niezależnych „Transformacje”;
- Świdnicki Przegląd Zespołów Kolędniczych;
- Dolnośląskie Kolędowanie Chórów Szkół Muzycznych;
- Świdnicki Przegląd Zespołów Kolędniczych;
- Ogólnopolskie Dni Praw Dziecka;
- Koncerty Paschalne i Zaduszne;
- Międzynarodowy Festiwal Organowy Chorda Auxit;
- Gryfiadę Świdnicką;
- Międzynarodowy Plener Malarski Świdnica 2016;
- Świdnickie Środy Literackie;
- Otwartą Scenę Amatorską;
- Przegląd Piosenki i Pieśni Patriotycznych;
- Festiwal Piosenki Przedszkolnej;
- Świdnicki Dzień Lwowa i Kultury Kresowej;
- Adwentowe Koncerty Wokalno-Organowe;
- Sylwester w Sali Teatralnej;
- Dolnośląski Konkurs Recytatorski;
- Festiwal literacko- artystyczny PRETEXTY;
- Konkurs Recytatorski „Pegazik”;
- Ogólnopolski Konkurs Recytatorski – eliminacje powiatowe, rejonowe;
- Ogólnopolski Konkurs Keyboardowy;
- Przegląd Teatrzyków Przedszkolnych;
- I Międzynarodowy Plener Ceramiczno-Fotograficzny;
- 22. edycji Międzynarodowego Konkursu Fotograficznego „Zestaw 2016”;
- Ogólnopolski Kongres Małżeństw;
- Wielką Rapsodię Świdnicką;
- Świat Pod Kyczerą;
- Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów;
- Giełda Staroci, Numizmatów i Osobliwości;
- Kinematograf – Wieczory z kinem rosyjskim;
- Targi „Zdrowie ma Smak”;
- II Świdnickie Forum Kobiet;

- Czas na Teatr - teatr na czasie;
- Salon Poezji;
- Spotkania autorskie prowadzone w MBP;
- Kongres Kobiet;
- IX Warsztaty ikonograficzne;
- 9. Ogólnopolską Biesiadę Literacką;
- Tutejsi, czyli stragan kultury w małym mieście!;
- Świdnicka Konfrontacja Młodych Skrzypków;
- XI Miniaturowe Zmagania Najmłodszych Pianistów;
- Koncert Gitarowo- Organowy;
- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy;
- Polonez świdnicki;
- Korowód Palm Wielkanocnych;
- Z Mamą i Tatą odkrywam Świdnicę;
- Festiwal Literacki - Cztery Żywioły Słowa;
- Festiwal Pre Texty;
- Świdnickie Recenzje Muzyczne;
- Koncert kolęd i pastorałek MDK;
- Koncerty kolęd wykonywane przez chórzystów Świdnickiej Scholi Cantorum Exultet;
- Rapsodia Świdnicka. Maria Kunic;
- Noc Bibliotek;
- Noc Muzeów;
- XI edycję Motorfestiwal;
- Akcję „podwórko”;
- Koncert chóru Paschalnego „Oktoich” w Parafii Prawosławnej w Świdnicy;
- 13. Diecezjalny Dzień Niepełnosprawnych, pod hasłem „Dobrze, że jesteś”;
- Przegląd Piosenki Uniwersytetu Trzeciego Wieku;
- Koncert poświęcony twórczości Włodzimierza Wysockiego i Jacka Kaczmarskiego;
- Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej;
- Święto Konstytucji Trzeciego Maja;
- Narodowe Święto Niepodległości;
- Święto Wojska Polskiego;
- Apel poległych pod „Dębem Katyńskim”;
- Akcja „Narodowe Czytanie”.

Miejska Biblioteka Publiczna w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury, ochrony dziedzictwa prowadziła m.in. działania:

- „Cała Świdnica czyta”- projekt czytelniczy, którego celem była szeroko rozumiana promocja czytelnictwa wśród mieszkańców naszego miasta oraz zachęcenie do aktywności kulturalnej, jaką jest czytanie;
- Cykliczne zajęcia dla dzieci i młodzieży promujące czytelnictwo poprzez zabawę: „Abecadło”, „Baśniolandia”, „Baśniolandia Junior”, „Wokół książki”, „Bajeczne podróże”;
- Projekty wydawnicze: wydanie książki Barbary Elmanowskiej „Czarny Pegaz” i Stanisława Nowotnego „Klucz do Śląska”.

Muzeum Dawnego Kupiectwa w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury, ochrony dziedzictwa zorganizowało wystawy:

- „Życie pod wodą” – prezentacja zdjęć z 33. Międzynarodowych Mistrzostw Niemiec w Fotografii Podwodnej 2014 „Kamera Louis Boutan”;
- „Jeden artysta trzy świnki” - wystawa prac Anny Sztuckiej;
- „Święty Jan Paweł II na znakach pocztowych” - wystawa ze zbiorów świdnickich kolekcjonerów Jerzego Chomina i Zbigniewa Patralskiego;
- „Kamila Karst. Retrospektywa” - wystawa prac świdnickiej artystki;
- „W ciszy pracowni Josefa Sudka” - wystawa zdjęć wybitnego polskiego fotografa Janusza Moniatowicza;
- „Romantycy z wizytą w Świdnicy ...” - wystawa ze zbiorów szczecińskiego antykwariusza Wojciecha Lizaka;
- „Świdnicka szopka bożonarodzeniowa” - wystawa pokonkursowa.

Finansowanie działań w zakresie kultury na terenie Gminy Miasta Świdnica w roku **2016** odbywało się przede wszystkim ze środków budżetu Miasta oraz środków zewnętrznych pozyskiwanych z programów krajowych i europejskich. Miasto pełniło istotną rolę jako koordynator i partner w działaniach na rzecz rozwoju kultury w Mieście.

Dotacje podmiotowe dla instytucji kultury w roku **2016r.** wyniosły **5.717.682,00 zł** i dotyczyły przede wszystkim finansowania działalności:

- Świdnickiego Ośrodka Kultury (ŚOK) w kwocie 2.741.928,00 zł;
- Miejskiej Biblioteki Publicznej (MBP) w kwocie 2.292.845,00 zł;
- Muzeum Dawnego Kupiectwa (MDK) w kwocie 682.909,00 zł.

W dniach 14-18 maja 2016 r. miały miejsce **11. Dni Papieskie** - cykl imprez upamiętniających pontyfikat Jana Pawła II z licznymi przedsięwzięciami pod hasłem „**Jan Paweł II – Pamięć i obecność**”. Program obejmował koncerty: „Msza Góralska”, „Młodzi Janowi Pawłowi II”, „Prawda Was Wyzwoli” w wykonaniu: Chóru Misericordia, Chóru Sanctus Andreus, studentów Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Orkiestry Smyczkowej pod dyrekcją Barbary Janus oraz Lidii Michałuszek z towarzyszeniem katedralnych organów. W ramach Dni Papieskich około 200 świdniczan przeszło ulicami miasta w „Marszu dla Życia i Rodziny”.

W dniu 3 czerwca 2016 r. miała miejsce **IV Świdnicka Gryfiada** - widowisko plenerowe Trutnowskiego Smoka i Świdnickiego Gryfa. Korowód, pełen barwnych strojów, gryfów, smoków i postaci ze świdnickich legend i historii miasta. Setki najmłodszych mieszkańców wraz z nauczycielami i opiekunami przeszło z placu Jana Pawła II ulicami miasta do Rynku prezentując wykonane samodzielnie stroje historyczne. Kolorowa parada dzieci zakończyła się prezentacjami scenicznymi w Rynku. Na scenie dominowały inscenizacje świdnickich legend, taniec i ruch sceniczny. Organizatorem przedsięwzięcia był Młodzieżowy Dom Kultury w Świdnicy.

W dniu 4 czerwca 2016 r. odbył się tradycyjny festyn rodzinny „**Święto Dzika i Karpia Dolnośląskiego**” - impreza promująca miasto, region oraz ukazująca jego walory i atrakcje. Współorganizatorami przedsięwzięcia było: Nadleśnictwo Świdnica i Stawy Milickie. W tych dniach w świdnickim Rynku miały miejsce różnego rodzaju atrakcje tj.: jarmark, pokazy kowalstwa Kuźnia Lubiechowa, leśna orkiestra, konkursy: „Rozpoznaj zwierzęta” i plastyczne, rozmowy o przyrodzie, pokazy Szkoły Walki Drwala, prezentacja kół myśliwskich, degustacje kuchni myśliwskiej oraz ryb,

pokazy rybactwa, akwarium z rybkami słodkowodnymi, opowieści ichtologów, wystawy pszczół i sokoły, zagroda z dzikami, prezentacja regionalnych producentów z obszaru Doliny Baryczy, prezentacje zespołów artystycznych działających przy MDK, występy artystyczne Zespołu Pieśni Tańca „Jubilat”, gry i zabawy dla całych rodzin, leśna ścieżka zmysłów, prezentacje ekologiczne, malowanie na drewnie.

W roku 2016 realizowany był kolejny raz projekt pn. „**Alchemia Teatralna**” - pomysł na aktywizację i inspirację zachowań twórczych przedstawicieli różnych grup wiekowych oraz stworzenie możliwości do aktywnego uczestnictwa w kulturze poprzez poszerzenie oferty artystycznej, edukacji pozaszkolnej oraz realizację działań edukacyjnych służących idei kontynuacji wartości tworzących poczucie tożsamości kulturowej poprzez rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności, gdzie mieszają się różne składniki: słowo, ruch, scenografia, muzyka, światło, tworząc nową, często zaskakującą wartość. W ramach projektu miały miejsce m.in. : spektakle - „Gwałtu co się dzieje”, „Między nami dobrze jest”, „Jako świętuje rocznicę”. Prowadzono warsztaty z zakresu aktorstwa wzbogacone o pokazy warsztatowe „Narodziny Świata” pod opieką Juliusza Chrzóstowskiego. Ważnym elementem były konsultacje recytatorskie dla osób chcących brać udział w konkursach recytatorskich, warsztaty dramatopisarskie pod opieką Mateusza Pakułę, konkursy tematyczne, zajęcia z pracy z głosem prowadzone przez Dominika Strycharskiego. Przewidziano również spotkania z aktorem – Robertem Moskwą, wykłady prof. Mirosława Kocura - „Ciało w teatrze”, „Kobieta w teatrze”, „Mężczyzna w teatrze”. Lista działań i przedsięwzięć wpisanych w ramy projektu jest imponująca i różnorodna. Więcej informacji o projekcie na stronie internetowej: www.alchemiateatralna.pl.

W roku 2016 odbyły się **23. Międzynarodowe Świdnickie Noce Jazzowe** pod hasłem: dojrzały & młodzi, wokaliści & wokalistki, mainstream & world music. Impreza dla wielbicieli jazzu i muzyki estradowej. Głównymi gwiazdami 23 edycji Festiwalu był: Scott Henderson ze swoim Gangiem, światowej klasy gitarzysta jazzowy i gitarzysta bluesowy, znany ze swojej twórczości z zespołem Tribal Tech oraz DZIUBEK BAND - ekspresyjny big-band. W ramach Koncertów Jazzowych w sierpniu zagrali muzycy z The Brag Pack – artyści międzynarodowej formacji zaprezentowali kompozycje z najnowszej swojej płyty „Tinted”, natomiast w listopadzie wystąpił Atom String Quartet. Zespół w składzie - Dawid Lubowicz – skrzypce, Mateusz Smoczyński – skrzypce, Michał Zaborski – altówka i Krzysztof Lenczewski zaprezentował kompozycje z najnowszej płyty „Atom Sphere”. Koncerty odbywały się m. in. w salach koncertowych ŚOK oraz Galerii Świdnickiej.

W dniach 1-3 lipca 2016 r. odbył się **XIX Festiwal Teatru Otwartego** – świdnickie letnie święto teatru, którego przewodnią ideą jest budowanie przestrzeni wspólnego spotkania, sprzyjającego kreatywności klimatu wymiany kulturalnej. Festiwal jest powiązaniem i pokazaniem różnych form teatralnych profesjonalnych i amatorskich. Przedsięwzięcie stanowi atrakcję kulturalno-turystyczną regionu zaspakajającą potrzeby kulturalne dolnoślązaków oraz turystów spoza tego terenu. Dynamiczna impreza, która oprócz spektakli scenicznych prezentuje happeningi plastyczne, pokazy warsztatowe, dyskusje i spektakle uliczne. Podczas XIX edycji festiwalu zaprezentowali się m.in.: Teatr na Walizkach, Teatr Clowna Feliksa, Teatr Snów, Teatr Delikates, Teatr Akt z Warszawy, Grupa Vandal Art., Kijowski Teatr Uliczny, Teatr Bajka, Lwowski Teatr Woskresinnia.

W dniach 29 lipca – 15 sierpnia 2016 r. przy współpracy Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Świdnicy zorganizowany został **XVII Międzynarodowy Festiwal Bachowski** służący wspieraniu oraz promocji twórczości artystycznej poprzez prezentację bogatego dorobku kompozytorskiego J.S.

Bacha oraz innych muzyków epoki. Festiwal ze względu na głęboki kontekst kulturalny należy do najważniejszych wydarzeń artystycznych w Europie Centralnej. Jeden z najstarszych i najbardziej efektownych festiwali w Polsce. Podczas wydarzenia w Świdnicy odbywają się koncerty w Kościele Pokoju, Kościele św. Józefa, Auli Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej, Sali Dworca kolejowego, Muzeum Dawnego Kupiectwa z udziałem autorytetów i gwiazd muzycznych światowego formatu oraz uzdolnionych artystów młodego pokolenia. Podczas festiwalu wystąpili m.in.: Akademie für Alte Musik Berlin, Le Poème Harmonique i Vincent Dumestre, Café Zimmermann, La Venexiana, Capella Cracoviensis i Matteo Messori oraz Akademia Bachowska pod kierunkiem Fabia Bonizzonio. Wśród solistów skrzypkowie Robert Bachara i Jorge Jimenez, grający na historycznym fortepianie pianista Mariusz Klimsiak, flecista Peter Holtslag, lutnista Edin Karamazov, a także organista wszech czasów Cameron Carpenter, który zagrał na specjalnie dla niego zbudowanych organach, tzw. international touring organ. Projekt skierowany był do szerokiego grona melomanów, osób zainteresowanych sztuką, czy chcących rozwijać swoje zainteresowania muzyczne. Więcej informacji o festiwalu znajduje się na stronie www.bach.pl.

W dniach 12-18 września 2016 r. miała miejsce IX edycja **Międzynarodowego Festiwalu Filmów Dokumentalnych „Okiem Młodych”** - która zmieniła Świdnicę w małą stolicę kina dokumentalnego. Konkurs na najlepszy krótkometrażowy film dokumentalny autorstwa twórców do 30 roku życia został otwarty filmem „Lo i stało się. Zaduma nad światem w sieci”, reż. Wenera Herzog. Poziom IX edycji konkursowych zmagani był niezwykle wyrównany. Jury przyznało **Grand Prix „Złote Oko”** filmowi „Nauka” Emi Buchwald, a **Nagroda Specjalna** dla Filmu o **Szczególnych Walorach Przyrodniczych** powędrowała do dokumentu „Daniel” Anastazji Dąbrowskiej, kolejne wyróżnienie otrzymał film „Pół roku Franka W.”, reż. Katarzyny Warzecha. **Nagrodę Publiczności** otrzymał film „Więzi” Zofia Kowalewska. W roku 2016 po raz pierwszy odbył się Konkurs Młodzieżowy dla amatorów do 21 lat. Jury w tej kategorii wiekowej nagrodziło film, „Nasz dom”, reż. Kingi Pudełek, Wiktora Goncerz, Adriana Krzemińskiego, jednocześnie przyznając wyróżnienie filmowi „Wykluczeni” Krzysztofa Świderskiego. Więcej informacji na stronie internetowej: www.okiemmlodych.pl

W dniach 9 -13 listopada 2016 r. miał miejsce **II. Festiwal Filmowy „Spektrum”**, w trakcie którego widzowie obejrzeni najlepsze filmy polskiego i światowego kina nagradzane na wielu festiwalach, wzięli udział w warsztatach operatorskich i spotkaniach z twórcami i aktorami, producentami, operatorami, ale też z krytykami i dziennikarzami filmowymi. W programie znalazło się 21 interesujących filmów sezonu 2016/2017 – pełnometrażowych fabuł wybranych przez selekjonerów z Wrocławskiej Fundacji Filmowej. Świdnica w tych dniach gościła: aktora Wiesława Cichego, krytyka filmowego Piotra Czerkawskiego, filmoznawcę Konrada Domaszewskiego, reżysera Piotra Dylewskiego, aktora Mariana Dziędziela, scenarzystę, reżysera i producenta Kubę Grażewskiego, operatora kamery Julina A.Ch. Kernbacha, autorkę zdjęć do filmów krótkometrażowych i dokumentalnych oraz fabularnych pokazywanych i nagradzanych na wielu festiwalach Zuzanę Kernbach, aktorkę Kaję Klimęk, reżysera i scenarzystę Bartosza M. Kowalskiego. Podczas Festiwalu świdniccy widzowie rozstrzygali konkurs na najbardziej wartościowy film sezonu 2016/2017. Statuetkę przygotowaną przez **Olech Glass Studio** za najlepszy film pełnometrażowy festiwalu, publiczność przyznała filmowi „**Ja, Daniel Blake**” reż. **Kenny’ego Loacha**. Drugie miejsce w konkursie zdobył tytuł „**Jak Bóg da**” Edoardo Falcone. Miejsce trzecie obraz „**Toni Erdmann**” Maren Ade. W kategorii najlepszych polskich filmów krótkometrażowych na najwyższym podium znalazł się film „**Świetne wieści**” **Kuby Gryżewskiego**. Na drugim miejscu uplasował się film „**Szczękościsk**” Kordiana Kądzioły, a na trzecim „**Romantik**” Mateusza Rakowicza.

Organizatorami Festiwalu była Wrocławska Fundacja Filmowa i Świdnicki Ośrodek Kultury. Więcej informacji o festiwalu na stronie internetowej www.spektrumfestiwal.pl.

Prezydent Miasta doceniając zasługi świdniczan w roku **2016** przyznał trzy nagrody indywidualne w **DZIEDZINIE KULTURY** w kwocie 13.500,00 zł. Nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury otrzymali:

- **Anna Trzeciak** - za całokształt działalności w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury, w tym tańca ludowego;
- **Bożena Kuźma** - za całokształt działalności w zakresie upowszechniania kultury, w tym utworzenie i koordynację Międzynarodowego Festiwalu Filmów Dokumentalnych „Oknem Młodych”;
- **Wojciech Skiślewicz** - za całokształt działalności w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury, w tym tańca narodowego i estradowego.

Na terenie Świdnicy znajduje się duża liczba obiektów zabytkowych, jednak ich stan techniczny wraz z towarzyszącą infrastrukturą wymaga dużych nakładów finansowych, a jeszcze większego zaangażowania społeczności lokalnej. W roku 2016 Miasto wsparło działania inwestycyjne związane z **ochroną zabytków i opieką nad zabytkami** – więcej informacji w wyborze 1- Kapitał Społeczny – Tożsamość.

Na dotacje celowe w roku 2016 przeznaczono kwotę - **1.405.850,03 zł**. natomiast na zadania własne **22.928,00 zł**.

W ramach zadań własnych wykonano:

- Opracowanie kosztorysów i programów konserwacji 4 fontann w Rynku;
- Opracowanie projektu technicznego „potykacza” i scalonej tablicy informacyjnej dla obszaru staromiejskiego;
- Opracowanie programu i kosztorysu konserwacji rzeźby Św. Floriana na Rynku;
- Opracowanie programu i kosztorysu konserwacji rzeźby Św. Jana Nepomucena na Rynku;
- Opracowanie programu i kosztorysu konserwacji Kolumny Św. Trójcy na Rynku.

Podmioty, które otrzymały wsparcie finansowe na wskazane przez siebie zadania zostały wymienione w punkcie Tożsamość.

W ramach poprawy **infrastruktury kulturalnej** w roku **2016** wydatkowane były środki na:

- ✓ zakup eksponatów muzealnych do Muzeum Dawnego Kupiectwa na łączną kwotę 30.000,00 zł;
- ✓ zakup baterii zasilacza UPS oraz zakup komputerów do Miejskiej Biblioteki Publicznej na kwotę 50.780,00 zł;
- ✓ zakup sprzętu nagłaśniającego do ŚOK na kwotę 80.000,00 zł;
- ✓ przeprowadzenie modernizacji pomieszczeń ŚOK (Klub Bolko) na kwotę 65.000,00 zł.

Czas wolny

Hasło: „Każdego dnia coś może się wydarzyć”

O atrakcyjności Miasta decyduje niezbędna infrastruktura, umożliwiająca szeroki udział świdniczan w wydarzeniach kulturalnych i imprezach rozrywkowych. Niezbędna jest dostępność dla świdniczan obiektów dla imprez masowych, jak i kameralnych. Wymagana jest również rozbudowana przestrzeń miejska do relaksu, tzn. infrastruktura rekreacyjna i piknikowo - biesiadna. Obiekty, które

posiada Świdnica, służą do organizacji imprez masowych oraz służą mieszkańcom do spędzania czasu wolnego, integracji i rozwoju fizycznego.

Jednostką miejską odpowiedzialną za **organizowanie i prowadzenie działalności sportowej i rekreacyjnej** na terenie Świdnicy jest Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji z siedzibą w Świdnicy przy ul. Śląskiej 35. Jego działalność jest finansowana z budżetu Miasta. ŚOSiR każdego dnia zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie sportu i szeroko pojętej rekreacji. Współpracuje z klubami sportowymi ze Świdnicy, a także spoza miasta. Ze świdnickich obiektów, przygotowując się do sezonu, korzystają kluby z najwyższych klas rozgrywkowych, a także reprezentacje województw i Polski.

Bazę sportowo- rekreacyjną Świdnicy można podzielić na:

I. **Bazę sportowo - rekreacyjną Gminy Miasto Świdnica, do której zaliczyć należy:**

1. **Bazę sportowo – rekreacyjną zarządzaną przez Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji:**

- **Kompleks obiektów stadionowych** (ul. Śląska 35) - 4 boiska, w tym jedno oświetlone ze sztuczną nawierzchnią, boisko wielofunkcyjne, 3 boiska do gry w siatkówkę plażową, bieżnia lekkoatletyczna (400 m), widownia na ok. 1 000 osób, pawilon szatni piłkarskich i pawilon wielofunkcyjny;
- **Basen otwarty** (ul. Śląska 35P) - brodzik i 3 niecki, w tym jedna niecka z wieżą do skoków z zapleczem sanitarnym i teren rekreacyjno-wypoczynkowy;
- **Basen kryty** (ul. Równa 9) - niecka basenowa o wymiarach 25 m x 12,5 m, głębokość od 1,2 m do 4 m z trampoliną 1 i 2 metrową;
- **Lodowisko** (ul. Śląska 35) - wymiary płyty 60 x 30 m z widownią na trybunach i wokół bandy lodowiska, wraz zapleczem technicznym, obiekt czynny w okresie od listopada do marca jako lodowisko, poza sezonem obiekt jest wykorzystywany jako hala sportowo-widowiskowa;
- **Korty** (ul. Śląska 35) - 6 kortów o wymiarach 10,9 m x 23,7 m, ściany treningowej – dwustronnej i widownia na 100 osób;
- **Hala Sportowa** (ul. Pionierów 29) - hala (27 m x 19 m), mała hala (21 m x 10 m), szatnie wraz z zapleczem sanitarnym;
- **Hala Sportowa ze stadionem na Zawiszowie** (ul. Galla Anonima 1), w którego skład wchodzi:
 - ✓ hala sportowa (44 m x 25 m), z możliwością dzielenia kurtynami na trzy sektory każdy o wymiarach: 25 m x 14 m i widownią na 560 osób, siłownia, sala do judo (12,5 m x 6,5 m), szatnie i zaplecze,
 - ✓ stadion - 2 boiska z boiskiem do piłki plażowej, rzutnią do pchnięcia kulą, skocznią uniwersalną (w dal i wżwyż), bieżnią okólną 250 m (4 tory), w tym bieżnia prosta 115 m (6 torów).
- **Skatepark** (ul. Polna) - droga (20 m x 40 m) z urządzeniami do uprawiania skateboardingu;
- **Dom Wycieczkowy** kat. III z polem campingowym kat. *** (ul. Śląska 37) - budynek posiadający 18 pokoi z pełnym węzłem sanitarnym, łącznie 50 miejsc noclegowych, świetlica na 40 miejsc oraz sala kominkowa na 50 miejsc, pole campingowe o powierzchni 0,56 ha z budynkiem higieniczno-sanitarnym, pole namiotowe na 20 stanowisk dla 80 osób, 15 stanowisk caravaningowych dla 60 osób;
- **Bosmanat** - wypożyczalnia (kajaki, rowery wodne, łódki Optimist) – najnowszy obiekt, uruchomiony w lipcu 2016 r.

2. **Bazę sportowo - rekreacyjną przy szkołach publicznych i niepublicznych szkół podstawowych i gimnazjalnych.**

- **Szkoła Podstawowa nr 4** - sala gimnastyczna duża (21 m x 11 m), sala lustrzanka (6m x 12m), sala korekcyjna (6 m x 3 m), kryty basen (25 m x 12,5 m), Boisko „ORLIK 2012”;
- **Szkoła Podstawowa nr 6** - sala gimnastyczna (22 m x 10 m), Boisko „ORLIK 2012”;
- **Szkoła Podstawowa nr 8** - sala gimnastyczna (10 m x 20 m), boisko sportowe (51 m x 39,4 m), miasteczko ruchu drogowego;
- **Szkoła Podstawowa nr 105** - sala gimnastyczna (17,6 m x 11 m), sala korekcyjna (7,4 m x 10,9 m), boisko do siatkówki (20,2 m x 12,5 m), boisko do piłki ręcznej/nożnej (20,2 m x 40,4 m);
- **Szkoła Podstawowa nr 315** - sala gimnastyczna (23 m x 10 m);
- **Gimnazjum nr 1** - sala gimnastyczna (22 m x 11 m), siłownia (13 m x 5,6 m), boisko do piłki nożnej (30 m x 60 m);
- **Gimnazjum nr 2** - sala gimnastyczna (10 m x 18 m), boisko do siatkówki (21 m x 14 m), boisko do koszykówki (28 m x 16 m), boisko do piłki ręcznej (140 m x 27 m), bieżnia prosta (77 m x 5 m), skocznia do skoku w dal (30 m x 4 m);
- **Gimnazjum nr 3** - sala gimnastyczna (37,7 m x 17,8 m), siłownia (4,5 m x 6,6 m), boisko do piłki nożnej (35 m x 60 m), boisko do piłki ręcznej (22 m x 44 m), boisko do piłki siatkowej (9 m x 18 m), boisko do piłki koszykowej (19 m x 32 m), bieżnia lekkoatletyczna prosta (6m x 60m);
- **Gimnazjum nr 4** - sala gimnastyczna (22 m x 11 m), boisko wielofunkcyjne (45 m x 26,4m), boisko do piłki nożnej (60 m x 38,3 m);
- **Niepubliczna Katolicka Szkoła Podstawowa Caritas Diecezji Świdnickiej** – sala gimnastyczna (6,5 m x 9,4 m), bieżnia prosta (27 m x 1,26 m), boisko do piłki nożnej (36 m x 18 m), boisko do piłki siatkowej (9,5 m x 19 m), boisko do koszykówki (39 m x 14 m);
- **Spółeczna Szkoła Podstawowa i Społeczne Gimnazjum** - sala gimnastyczna (14 m x 5,5 m), kryty basen (3,2 m x 7,3 m);
- **Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia „Blżej Dziecka”** – zastępcza sala gimnastyczna (5,4 m x 9,0 m), sala korekcyjna (5,5 m x 8,4 m), boisko (30 m x 29 m).

3. Bazę sportowo – rekreacyjną otwartą Gminy Miasto Świdnica, do której należą:

- **Boiska środowiskowe:**
- ✓ Osiedle Młodych ul. gen. Ignacego Prądzyńskiego - boiska do piłki nożnej, koszykówki i siatkówki,
- ✓ Osiedle Zawiszów ul. Henryka Pobożnego - Władysława Łokietka - boisko do piłki nożnej,
- ✓ Osiedle Zawiszów ul. Kazimierza Wielkiego - boisko do gier zespołowych,
- ✓ Osiedle Zarzecze ul. Jana Kilińskiego – boiska do piłki nożnej, koszykówki i siatkówki,
- ✓ Osiedle Zarzecze – Kolonia ul. Przemysłowa – boisko do piłki nożnej,
- ✓ Park Kasprowicza ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej – boisko do piłki ręcznej.
- **Ścieżki i szlaki rowerowe;**
- **Place zabaw i siłownie plenerowe;**
- Książęca trasa turystyczna utworzona w ramach projektu City Walk, która przebiega przez najważniejsze miejsca do zwiedzenia w Świdnicy;
- Ścieżka biegowa nad Zalewem Witoszówka;
- Centrum Rozrywki przy ulicy Ułańskiej, w skład którego wchodzi: boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki, plac zabaw, strefa rekreacyjna dla seniora z elementami małej architektury i siłownią, platforma rekreacyjna na skarpie dla rolkarzy.

II. **Bazę sportowo- rekreacyjną powiatu świdnickiego i województwa dolnośląskiego**, która znajduje się przy szkołach ponadgimnazjalnych oraz Zespole Szkół Specjalnych. Są to w głównej mierze sale gimnastyczne i boiska.

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr III i IV liceum Ogólnokształcące – sala gimnastyczna (12,5 m x 21,8 m), zastępcza sala gimnastyczna (9 m x 7,5 m), siłownia (7 m x 3 m), boisko do koszykówki (14 m x 26 m), boisko do siatkówki (9 m x 18 m), boisko do piłki nożnej (25 m x 50 m), bieżnia (3 m x 10 m), skocznia (2 m x 20 m), rzutnia do kuli śr. 2,13 m;
- I Liceum Ogólnokształcące - sala gimnastyczna (13 m x 23 m), zastępcza sala gimnastyczna (6 m x 14 m);
- Zespół Szkół Nr 1 - sala gimnastyczna (12 m x 23 m), siłownia (10,5 m x 3,5 m);
- Zespół Szkół Ogólnokształcących LO II - sala gimnastyczna 14 m x 26 m, boisko do piłki ręcznej 20 m x 40 m, boisko do piłki siatkowej 19 m x 9 m;
- Zespół Szkół Mechanicznych (ul. gen. Władysława Sikorskiego) - sala gimnastyczna (27 m x 11,5 m), siłownia (dwa pom. 7,6 m x 6,1 m, 5,7 m x 9,6 m), boisko (95 m x 45,5 m), bieżnia (333 m x 5 m), rzutnia do pchnięcia kulą, skocznia w dal;
- Zespół Szkół Budowlano – Elektryczny - sala gimnastyczna (10 m x 20 m), siłownia (8 m x 13 m), boisko do piłki nożnej (30 m x 60 m), boisko do piłki ręcznej (25 m x 35 m), boisko do koszykówki (25 m x 12 m), boisko do siatkówki (25 m x 12 m), bieżnia (6 m x 100 m), skocznia (20 m x 3 m);
- Zespół Szkół Hotelarsko – Turystycznych - sala gimnastyczna (10,4 m x 14,1 m);
- Zespół Szkół Ekonomicznych - sala gimnastyczna (18,2 m x 29,6 m);
- Zespół Szkół Specjalnych - sala gimnastyczna (10,7 m x 15,7 m), sala do gimnastyki korekcyjnej z możliwością podzielenia na dwie osobne sale (5,2 m x 5,3 m, + 5,3 m x 5,1 m), siłownia 5,2 m x 4,7 m, boisko 18,2 m x 31,3 m;
- **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Liceum Ogólnokształcące Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie** - obiekt sali gimnastycznej, w skład którego wchodzi: sala gimnastyczna (22,8 m x 10,9 m), siłownia wraz z pomieszczeniem odnowy biologicznej (10,9 m x 12,1 m), mała sala gimnastyczna z zapleczem sanitarnym (6,1 m x 10,6 m), boisko sportowe (9 m x 20 m).

III. Bazę sportowo – rekreacyjną należącą do innych gestorów m.in.:

- place zabaw;
- tereny rekreacyjne;
- boiska;
- zbiorniki wodne tj. Witoszówka 1 i Witoszówka 2 zwany potocznie zalewem;
- hala tenisowa przy ul. Składowej;
- korty tenisowe przy pl. Św. Małgorzaty;
- basen z sauna i łaźnia parową w Hotelu „Fado”;
- centra rekreacyjno - sportowe (kluby fitness, siłownie).

MIEJSKIE PLACE ZABAW I SIŁOWNIE PLENEROWE:

- Park Kasprowicza przy ul. Pionierów;
- Park Centralny przy ul. Śląskiej;
- Skwer przy ul. Kozara Słobódzkiego;
- Skwer Oś. Zarzeczce przy ul. Jana Kilińskiego;
- Skwer Oś. Zarzeczce przy ul. Jana Kilińskiego -Piotra Skargi;
- Skwer przy Placu Kombatantów;
- Zieleniec przy ul. Ignacego Prądzyńskiego;
- Skwer przy Placu Drzymały;
- Skwer przy ul. Świętojańskiej;

- Zieleniec przy ul. Przemysłowej;
- Zieleniec nad zalewem przy ul. Polna Droga;
- Park Ułanów przy ul. Krętej;
- Zieleniec przy szkole przy ul. Kraszowickiej;
- Zieleniec przy moście przy ul. Kraszowickiej;
- Skwer przy rondzie przy ul. Westerplatte-Towarowej;
- Skwer przy Placu Św. Małgorzaty;
- Zieleniec pomiędzy ul. Bartosza Głowackiego, a ul. Armii Krajowej;
- Zieleniec przy ul. Klonowej;
- Teren rekreacyjny przy ul. Ułańskiej;
- Park przy ul. Władysława Sikorskiego;
- Kasztanowy Zakątek przy Pl. Wojska Polskiego;
- Plaster Miodu na Osiedlu Zawiszów;
- Plac przy ul. Jagiellońskiej;
- Siłownia Oś. Zawiszów przy szkole Podstawowej;
- Zieleniec przy ul. Mikołaja Kopernika 3;
- Boisko przy ul. Chłopskiej.

W roku 2016 w realizowane było zadanie pn. **„Zagospodarowanie zalewu Witoszówka z budową przystani i organizacją wypożyczalni sprzętu pływającego”**, które miało na celu stworzenie przestrzeni publicznej będącej miejscem wypoczynku i rekreacji. W ramach zadania wykonano: bosmanat wraz z zapleczem socjalnym oraz magazynem sprzętu pływającego o pow. zabudowy około 170 m² i kubaturze około 730 m³, slip do wodowania jednostek pływających, pomost do cumowania jednostek sprzętu pływającego, przyłącza wody, kanalizacji sanitarnej i energetycznej do budynku bosmanatu, ciąg pieszo-jezdny o nawierzchni z kostki betonowej, o powierzchni około 840 m², remont jednego z dwóch istniejących pomostów konstrukcji stalowo-drewnianej oraz zakupiono „fontannę pływającą”. Zadanie zostało sfinansowane ze środków budżetu miasta na łączną kwotę 984.976,87 zł. Bosmanat jest wyposażony w sprzęt tj.: kajaki, rowery wodne, łodzie typu Optymist. Wypożyczalnia sprzętu pływającego nad Zalewem Witoszówka w Świdnicy dla mieszkańców miasta jest nową formą spędzania wolnego czasu. Dodatkowymi atrakcjami są: przestronny taras widokowy na dachu wypożyczalni, dwa długie pomosty spacerowe oraz pływająca fontanna na środku zbiornika. Przy brzegach zalewu można wypocząć na drewnianych ławkach i leżakach. Zadanie zrealizowano w ramach budżetu obywatelskiego.

W 2016 r. przystąpiono do przebudowy **kompleksu lekkoatletycznego stadionu miejskiego** w Świdnicy w ramach Programu Rozwoju Infrastruktury Lekkoatletycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki. Modernizacja zostanie poprowadzona w dwóch etapach i polegać będzie na poprawie stanu technicznego, dostosowaniu obiektu do wymogów Międzynarodowego Stowarzyszenia Federacji Lekkoatletycznych, w wyniku czego na obiekcie będzie można przeprowadzać Mistrzostwa Polski o ograniczonym programie oraz zawody niższej rangi tj. wojewódzkie, okręgowe i lokalne. W rezultacie przebudowy powstanie m.in. 4-torowa bieżnia okrężna o długości 400 metrów, bieżnia prosta 6-torowa przeznaczona do biegów sprinterskich. Wewnątrz stadionu znajdować się będzie trawiasta płyta dwufunkcyjnego boiska (lekkoatletycznego i piłkarskiego) o wymiarach 66x100 m. Ponadto w ramach inwestycji planuje się rozbiórkę zaplecza sanitarno-sportowego i toalet oraz budowę nowych budynków pełniących taką samą funkcję. Na stadionie wybudowane zostaną trybuny na 999 miejsc, z których część zostanie zadaszona. W ramach prac budowlanych przewiduje się

również przebudowę sieci infrastruktury podziemnej. Na arenie stadionu znajdują się również zestawy urządzeń lekkoatletycznych do pozostałych konkurencji, czyli m.in.: skocznia do skoku wzwyż, dwusieczkowa skocznia do skoku o tyczce, rów z wodą do biegu z przeszkodami, rzutnia do pchnięcia kulą, rzutnia do rzutu dyskiem i młotem oraz dwie rzutnie do rzutu oszczepem. Wartość zadania wyniesie 7.423.415, 79 zł, z czego dofinansowanie Ministerstwa Sportu i Turystyki wyniosło 1.500.000,00 zł.

W roku 2016 przystąpiono do **modernizacji hali lodowiska i pomieszczeń zaplecza obiektu lodowiska** Świdnickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Świdnicy, która objęła m.in. remont elewacji, wykończenie ścian hali lodowiska, remont posadzki, montaż wentylacji mechanicznej, remont oświetlenia i nagłośnienia, przebudowę pomieszczeń zaplecza, przebudowę zadaszenia strefy wejściowej, poprawę akustyki, remont nawierzchni sportowej z wymianą istniejącego wyposażenia hali lodowiska. W ramach zadania zakupiono nawierzchnię pod funkcjonowanie hali lodowiska do rozgrywania zawodów sportowych w piłce nożnej, koszykówce, piłce ręcznej oraz sportów wrotkarskich. Całkowita wartość zadania wyniosła 5.273.172,00 zł, z czego dofinansowanie 2.000.000,00 z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki, Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2016.

W roku 2016 wykonano dokumentację projektowo – kosztorysową remontu basenu i uzyskano pozwolenie na budowę oraz wyłoniono wykonawcę realizacji **przebudowy basenu odkrytego przy ul. Śląskiej**, który przeprowadził remont stacji filtrów węglowych i basenów oraz instalacji do napełniania i opróżniania niecek basenowych. Koszt zadania 221.740,10 zł. Remont basenu rozpocznie się w II połowie 2017 r., a wartość zadania szacowana jest wstępnie na 24 mln. zł.

W roku 2016 ŚOSiR w ramach swoich zadań ŚOSiR organizował zawody sportowe, imprezy rekreacyjno- sportowe i turystyczne; udostępniał bazę sportową i rekreacyjną, wypożyczał sprzęt sportowy i turystyczny, zajmował się eksploatacją, konserwacją bazy sportowej i rekreacyjnej, udostępniał bazę campingowo – caravaningową. Zorganizował wiele imprez sportowych o charakterze masowym, zachęcając mieszkańców do czynnego w nich uczestnictwa. Obiekty rekreacyjno - sportowe były również udostępniane organizacjom pozarządowym na realizację ich inicjatyw.

W roku 2016 Miasto wraz instytucjami kultury i sportu oraz organizacjami pożytku publicznego promowało i wspierało finansowo n.w. działania sportowe i rekreacje:

- 44. Rajd Świdnicki „Krause” – Rajd Samochodowych Mistrzostw Polski;
- 9. Świdnicki Złot Caravaningowy;
- 2. Międzynarodowy Złot Caravaningowy;
- Ogólnopolską Olimpiadę Młodzieży;
- Festiwal Piłki Ręcznej Świdnica CUP 2016;
- Turniej Piłki Ręcznej Świdnica Cup;
- XV Turniej Sportowy „My też potrafimy”;
- Międzynarodowy Turniej Bokserski;
- Międzynarodowy Turniej Piłkarski „Silesian Cup”;
- Noworoczny Charytatywny Turniej Piłkarskim „Łączy nas Football”;
- XIII Międzynarodowy Turniej Piłkarski „Silesian Winter Cup”;
- Obchody 10-lecia Uczniowskiego Klubu Sportowego Gryf „Świdnica”;
- Krajowy Turniej Piłkarski „Silesian Autumn Cup”;
- Ogólnopolski Turniej Piłkarski /Tymbark, Wielgus/;

- Amatorską ligę koszykówki;
- „Dzieci Dzieciom” – VI Blok Sportowo – rekreacyjny zawodów dla dzieci i młodzieży Kraszowice 2016;
- XXII Ogólnopolską Olimpiadę Młodzieży w Sportach Zimowych „Dolny Śląsk 2016”;
- Turniej curlingu;
- III Międzypokoleniowe Forum Lokalnych Sportowców pod hasłem „Łączy nas sport i Świdnica. Sport – Pasja – Wyzwanie”;
- XX Turniej Wiosny w Akrobatyce Sportowej im. Henryka Chmielewskiego w Świdnicy.
- Program pn. „Mali Wspaniali” – zajęcia ogólnorozwojowe z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- Mistrzostwa Świdnicy w Nordic Walking”;
- Memoriał Tadeusza Ząbka – Piłka Siatkowa Kobiet;
- Powiatową Ligę Siatkówki Mężczyzn TKKF;
- Wakacyjne Turnieje Siatkówki Plażowej;
- Finał Mistrzostw Dolnego Śląska Kadetów w siatkówce;
- Turniej Siatkówki Plażowej - Świdnica 2016;
- Turniej siatkówki dla uczniów szkół podstawowych pn. „Świdnicka Volley-mania 2016”;
- VII Turniej Siatkówki Dziewcząt im. Tadeusza Ząbka;
- Biegiem w Nowy Rok!;
- Bieg kobiet „Zawsze pier(w)si!”;
- Bieg Noworoczny;
- 9. Bieg Niepodległości;
- II RST Półmaraton Świdnicki;
- Bieg na wieżę!
- VIII Bieg Fortowy;
- Świdnickie Grand Prix Biegowe 2016;
- Akcję „Gryfiacy dla Gosi”;
- Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych - „Tropem Wilczym”;
- Zawody z biegów na orientację pn. „Orientuj się w Świdnicy”;
- Indywidualne biegi przełajowe Szkół Podstawowych, Gimnazjów i Szkół Ponadgimnazjalnych;
- Świdnicką Ligę Pływacką;
- Mikołajkowe zawody pływackie;
- XXX Jubileuszową Dolnośląską Ligę Klas Pływackich;
- Zimowe Mistrzostwa Okręgu Dolnośląskiego w Nowej Rudzie w pływaniu;
- Minipiłkę Ręczną Chłopców;
- Minipiłkę Koszykową Dziewcząt;
- Minipiłkę Koszykową Chłopców;
- Świdnica - miejsce, gdzie spełniają się dziecięce marzenia;
- Ferie letnie i zimowe z OSIR;
- Rajd Rowerowy Pamięci Jana Pawła II;
- Piknik rodzinny „Świdnica na rowery”;
- Rowerem po Świdnicy;
- Rajd rowerowy – Świdnica kołem się toczy;
- Rower pomaga „Jeźdź dla Świdnicy”;
- Grand Prix Świdnicy w tenisie ziemnym;
- 4. Memoriał Bogdana Szymańskiego w tenisie ziemnym;
- Lato z ŚOSiR-em – „Wakacyjną szkółkę tenisa ziemnego”;

- 2.Turniej Tenisowy Mikstów pamięci Wiesia Kułakowskiego;
- VII Otwarte Mistrzostwa Dzieci i Młodzieży w Judo;
- Otwarte Mistrzostwa Polski WKA;
- Turniej Karate Kyokushinkai;
- Motor Festiwal- Świdnicki Złot Motocyklowy;
- Regaty o Puchar Księstwa Świdnicko Jaworskiego;
- Otwarte Sławkowe Mistrzostwa Świdnicy;
- Mistrzostwa Polski w kolarstwie szosowym 2016;
- Święto Latawca;
- Świdnicki Festiwal Tańca;
- Taneczny Deptak;
- Turniej Tańca Towarzyskiego i Rozrywkowego;
- Organizację imprez sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców Świdnicy;
- Przeprowadzenie pokazu zdalnie sterowanych modeli pływających dla uczestników otwarcia bosmanatu przy zalewie „Witoszówka”;
- Festyn w formie gier i zabaw rekreacyjnych dla uczestników otwarcia bosmanatu przy zalewie „Witoszówka”;
- Turniej gier i zabaw „ W zdrowym ciele zdrowy duch”;
- Kolędę na sportowo;
- Festyn rodzinny „Pożegnanie Lata” – Świdnica pomaga!;
- Europejski Tydzień Sportu - XXII Sportowego Turnieju Miast i Gmin;
- Festyny rodzinne;
- Indywidualne oraz drużynowe zawody dla Szkół Podstawowych i Szkół Gimnazjalnych w Speed Stacks;
- Inicjatywę lokalną pn. Organizacja zajęć szkolnych z zakresu biegów na orientację dla dzieci klas IV-VI świdnickich szkół podstawowych, przygotowaniu i przeprowadzeniu zawodów, map, tras oraz organizacji stałych punktów kontrolnych w Parku Młodzieżowym;
- Indywidualne Mistrzostwa Szkół Gimnazjalnych w Lekkiej Atletyce;
- Finał Dolnośląski – Czwórki Minisiatkarek;
- Finał strefy wałbrzyskiej w Wieloboju Lekkoatletycznym klas III-IV. Współzawodnictwa szkolnego 2015-2016;
- Sportowe współzawodnictwo szkolne prowadzone przez OSiR.

Na **promocję miasta poprzez sport** w roku **2016** przeznaczono kwotę **1.305.000,00 zł**. Środki przekazano n.w. klubom:

- ✓ Automobilklub Sudecki w Świdnicy - 85.000,00;
- ✓ Miejski Klub Sportowy „Polonia-Stal” - 575.000,00;
- ✓ Świdnicki Klub Piłki Ręcznej „Świdnica” - 375.000,00;
- ✓ Miejski Klub Siatkówki „Świdnica” - 230.000,00;
- ✓ „Boks Polonia Świdnica” - 40.000,00.

W ramach promocji miasta obowiązkiem klubów było m.in.:

- używać nazwy ŚWIDNICA jako stałego i integralnego elementu w oficjalnej nazwie drużyny;
- umieszczać banery klubów podczas meczów w miejscach widocznym dla publiczności i mediów;
- umieszczać na koszulkach drużyny herb miasta Świdnicy;
- umieszczać nadruk herbu Świdnicy na plakatach informujących o terminach meczów, na biletach wstępu;

- umieszczać herb Świdnicy oraz adres strony internetowej (www.um.swidnica.pl) wraz z linkiem na oficjalnej stronie internetowej Klubu;
- umieszczać herb miasta na papierze firmowym Klubu;
- umieszczać plik graficzny z herbem miasta w mailingu (newsletterze), który ok. 1-2 razy w tygodniu systematycznie wysyłany jest z najświeższymi informacjami o Klubie;
- umieszczać herb miasta w stopce sponsorskiej przy artykułach publikowanych w prasie;
- podawać w reklamie głosowej spikera, że sponsorem jest Miasto Świdnica;
- czynne uczestnictwo, na wniosek **Miasta**, w organizowanych przez **Miasto** wydarzeniach promocyjnych, np. w imprezach o charakterze kulturalnym i sportowym.

W roku 2016 z budżetu miasta na funkcjonowanie ŚOSiR wydatkowano kwotę **5.074.602,25 zł**, w tym **137.008,54 zł** na wydatki związane z modernizacją i rozbudową infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

W ramach prac związanych z **modernizacją i rozbudową infrastruktury sportowo –rekreacyjnej** wykonano:

- ✓ wymianę instalacji elektrycznej w hali sportowej Pionierów;
- ✓ remont toalet w hali sportowej Pionierów;
- ✓ remont holu przy toaletach zaplecza hali sportowej Pionierów;
- ✓ prace remontowe budynku lodowiska;
- ✓ prace remontowe dachu budynku magazynowego;
- ✓ remont pokrycia dachów i obróbki blacharskie budynku administracji i budynku domu wycieczkowego;
- ✓ wymianę drzwi z obrobieniem szpaletów w hali sportowej Pionierów;
- ✓ prace remontowe pomieszczenia kotłowni w budynku lodowiska;
- ✓ prace remontowe pomieszczenia magazynku lodowiska;
- ✓ udrożnienie kanalizacji hali sportowej Pionierów i kąpieliska;
- ✓ naprawę kotłów cwu;
- ✓ naprawę odcinków rurociągu odprowadzającego wodę z kąpieliska do rzeki;
- ✓ naprawę dachu i ogrodzenia w hali sportowej Pionierów;
- ✓ bieżące naprawy i konserwacje;
- ✓ wymianę kabin prysznicowych w Domu Wycieczkowym;
- ✓ zakup kajaków, rowerów wodnych, łodzi ratowniczych i łodzi Optymist na wyposażenie przystani nad zalewem Witoszówka.

W roku 2016 wspierano i upowszechniano działania z kultury fizycznej oraz stwarzano warunki do rozwijania rozmaitych zainteresowań. Sukcesy sportowe mieszkańców wspierane były poprzez przyznawanie nagród i wyróżnień przyznawanych za wyniki sportowe oraz osiągnięcia w działalności sportowej.

W roku 2016 dla osób wyróżniających się szczególnymi osiągnięciami w **działalności sportowej** przyznano **nagrody i wyróżnienia** na łączną kwotę **22.000,00 zł**. Wyróżniono zawodników w następujących kategoriach:

Nagrody indywidualne dla zawodników:

- **Jerzego Brzostowskiego** - taekwon-do – Uczniowski Klub Sportowy Taekwon-Do „Gryf”;
- **Patryka Szparniaka** - kickboxing - Fighter Klub Kaczmarek Grodowski;
- **Mai Słowikowskiej** - siatkówka - MKS Świdnica;
- **Tomasza Paździory** – taekwon-do - UKS Taekwon-do Gryf Świdnica;

- **Karoliny Malinowskiej** – taekwon-do - UKS Taekwon-do Gryf Świdnica;
- **Weroniki Borkowskiej** – taekwon-do - UKS Taekwon-do Gryf Świdnica;
- **Arkadiusza Osienienko** – taekwon-do - UKS Taekwon-do Gryf Świdnica;
- **Jakuba Matłęgi** - piłka ręczna – ŚKPR Świdnica;
- **Dominiki Sokołowskiej** - pływanie – KS Neptun Świdnica;
- **Oskara Cebuli** - pływanie – WKS Śląsk Wrocław;
- **Jana Sochy** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Szymona Bentkowskiego** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Szymona Pasa** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Doriana Pasa** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Ameli Cieślak** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Karoliny Kozieł** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Roksany Niedziałkowskiej** - akrobatyka - MKS Polonia Świdnica;
- **Martyny Dymnickiej** - golf – Stowarzyszenie Dolnośląskie Klub Golfowy;
- **Damiana Lemparta** - wyścigi samochodowe – TMSM Sparta Wrocław;
- **Anny Ghulyan** - boks – Stowarzyszenie Boks Polonia Świdnica;
- **Anny Wojas** - taniec sportowy;
- **Tomasza Wojas** - taniec sportowy.

Nagrody dla trenerów prowadzących szkolenie:

- **Anny Kozieł**- akrobatyka – MKS Polonia Świdnica;
- **Mariusza Krupczaka** - piłka nożna – MKS Polonia-Stal Świdnica;
- **Tomasza Bohuszewicza** – taekwon-do – Klub Sportowy Taekwon-do „Tiger”;
- **Piotra Pasa** - akrobatyka – MKS Polonia Świdnica;
- **Krzysztofa Terebuna** - piłka ręczna – ŚKPR Świdnica;
- **Marka Olczyka** - siatkówka – MKS Świdnica;
- **Przemysława Grzyba** - piłka ręczna, piłka nożna, boks;
- **Jacka Gołębiewskiego** - lekkoatletyka – Świdnicka Grupa Biegowa;
- **Radosława Światowego** - lekkoatletyka – KB Hermes Świdnica.

Nagrody dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej:

- **Przemysława Grzyba** – wsparcie działalności piłki ręcznej, piłki nożnej, boks;
- **Jacka Gołębiewskiego** - lekkoatletyka – Świdnicka Grupa Biegowa;
- **Radosława Światowego** - lekkoatletyka – KB Hermes Świdnica.

W grudniu 2016 r. założono stronę internetową - **Sport.Swidnica.pl**, która powstała z myślą o mieszkańcach Świdnicy szukających kompleksowych informacji dotyczących sportowego życia miasta, działalności klubów i stowarzyszeń sportowych oraz prezentacji sportowo-rekreacyjnej bazy miasta. Jednostkami nadzorującymi i zarazem twórcami portalu są Referat Sportu oraz Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Wybrane przedsięwzięcia podejmowane na rzecz mieszkańców Świdnicy zapewniające możliwość spędzenia czasu wolnego:

Od kwietnia do sierpnia 2016 r. kontynuowany był projekt kulturalno – rekreacyjny pn. „Z Mamą i Tatą odkrywam Świdnicę”, obejmujący cykl bezpłatnych rodzinnych wycieczek po

Świdnicy z przewodnikami. W sobotnich spacerach udział wzięli rodzice i dzieci od 5 do 10 lat. Projekt obejmował 2 cykle po 5 wycieczek tematycznych dla rodziców z dziećmi oraz 6 wycieczek dla dorosłych (2 stacjonarne i 4 autokarowe). Uczestnicy przy wsparciu przewodnika mieli możliwość poznać ciekawostki dotyczące miasta. Celem projektu było pobudzenie motywacji najmłodszych i dorosłych mieszkańców Świdnicy do lepszego poznawania swojego miasta oraz propagowanie wzorca aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez turystykę, rekreację, krajoznawstwo. Podczas spacerów po Starym Mieście na dzieci czekało wiele niespodzianek i tajemnic do odkrycia oraz mnóstwo ciekawych opowieści przygotowanych przez doświadczonych przewodników. Mali uczestnicy wzięli udział w wycieczkach o następującej tematyce: „Tu gargulec, a tam smok patrz uważnie, wyteż wzrok!”, „Placu Pokoju tajemnice odkrywamy wyśmienicie!”, „Piwo, kawa, futro, siano - czym w Świdnicy handlowano?”, „Nie do wiary! Straszne historie i czary – mary...”, „W Świdnicy czeka niejedna zagadka, rozwiązać ją - prawdziwa gratka!”. Natomiast dorośli uczestnicy odwiedzili Krobielowice, Kąty Wrocławskie, Sośnicę, Wałbrzych, Szczawno Zdrój, Henryków, Wrocław, zobaczyli barokowy wystrój Katedry pw. św. Stanisława i św. Wacława i Kościoła Pokoju w Świdnicy.

Od dnia 4 lutego do 18 marca 2016 na tafli świdnickiego lodowiska odbywała się **XXII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Zimowych Dolny Śląsk 2016**. To jedna z najważniejszych i najbardziej prestiżowych sportowych imprez roku. W Świdnicy odbyły się zawody w takich dyscyplinach jak curling, łyżwiarstwo figurowe i short-track. W zawodach wzięło udział ponad stu zawodników i zawodniczek z siedmiu województw (kujawsko-pomorskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie). Juniorki młodsze, juniorki, juniorzy młodszy i juniorzy startowali na dystansach 500, 777, 1000 i 1500 metrów oraz w sztafetach na dystansie 2000 metrów. Rozdanych zostało osiemnaście kompletów medali.

W dniach 22 - 26 czerwca 2016 r. w Świdnicy była gospodarzem organizowanych przez Lang Team **Mistrzostw Polski w kolarstwie szosowym 2016**. Mieszkańcy miasta przywitali wszystkich uczestników i ekipy, które przez pięć dni gościły w naszym mieście rywalizując o tytuł Mistrza Polski w kolarstwie szosowym. Należy podkreślić, że Świdnica od wielu lat jest przyjazna kolarstwu, mamy trasy rowerowe, jest Szkoła Mistrzostwa Sportowego ze specjalizacją kolarską.

W dniach 15 - 17 kwietnia 2016 r. odbyła się **44. edycja Rajdu Świdnickiego –KRAUSE**. Bazą rajdu była Świdnica. Rywalizacja była pierwszą rundą Castrol Inter Cars Rajdowych Samochodowych Mistrzostw Polski w roku 2016. Wyścig składał się z dwunastu odcinków specjalnych. Rozpoczęcie i zakończenie rajdu - Świdnica, prolog rajdu rozegrany został ulicami miasta. Na starcie stanęło 60 załóg, w tym wielu utytułowanych zawodników oraz nowicjuszy. Organizator zawodów przygotował dwanaście wymagających odcinków specjalnych, podzielonych na II etapy, o łącznej długości 136 kilometrów i całkowitej długości trasy rajdu – 540,85 km. Zwycięzcami 44 edycji - Grzegorz Grzyb i Robert Hundla. Drugą lokatę zajął duet Brzeziński-Boba, trzecią załoga Jarosław Kołtun-Ireneusz Pleskot. Rajd Świdnicki to najstarsza impreza samochodowa w Polsce od lat organizowana jest przez Automobil Klub Sudecki, a wspierana finansowo m.in. przez Urząd Miejski w Świdnicy. Oficjalna strona rajdu - www.rajdkrause.pl.

W roku 2016 Miasto po raz kolejny przygotowało ofertę wakacyjną dla dzieci i młodzieży. Dzieci i młodzież do wyboru mieli: obóz w Niesulicach, półkolonie zorganizowane przez Młodzieżowy Dom Kultury, „Miasto Dzieci” oraz cały szereg zajęć organizowanych przez Świdnicki Ośrodek Kultury i Świdnicki Ośrodek Sportu i Rekreacji. Z oferty wakacyjnej skorzystało 3680 dzieci.

W dniach od 19-28 lipca 2016 r. zorganizowane zostały dwa turnusy w formie półkolonii dla ok. 800 dzieci w ramach projektu „**Miasto Dzieci**”. Działania skierowane były do dzieci w wieku 6 - 12 lat. Celem przedsięwzięcia była organizacja dzieciom, które nie mają możliwości skorzystania ze zorganizowanego wypoczynku, ciekawych, fantastycznych, niesamowitych wakacji oraz edukacja i rozwój u dzieci kompetencji przedsiębiorczości, poprzez pokazanie specyfiki różnych zawodów, różnych możliwości zatrudnienia, zawodów z jakimi mogą zetknąć się w przyszłości i pomoc w odnalezieniu zajęcia, które je najbardziej zainteresuje. W trakcie turnusu, dzieci poznawały sposób działania niewielkiego miasta, realizowały zadania, jakie wykonują władze i urzędy, a także uczyły się planowania wydatków, organizacji czasu i pracy w grupie. Za swój wysiłek otrzymywały wynagrodzenie, za które mogły nabywać laskocice, zabawki, a bardziej oszczędni wymarzoną rzecz. Udział w Mieście Dzieci był bezpłatny i odbywał się na terenie Świdnickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Więcej informacji o projekcie na stronie internetowej www.miastodzieci.swidnica.pl.

W dniach 19 - 23 maja 2016 r. w Świdnicy odbył się **2. Międzynarodowy Zlot Caravaningowy**, który był kontynuacją zeszłorocznego 54. Europejskiego Zlotu Caravaningowego Europa Rally. Organizatorem Zlotu był Automobilklub Sudecki z siedzibą w Świdnicy, ul Kliczkowska 2. Zlot Dedykowany był gościom powracającym z 55. Zlotu Europa Rally w Holandii, jak i wszystkim pozostałym miłośnikom caravaningu. Motywem przewodnim Zlotu był Złoty Pociąg, czyli nierozwiązana do dzisiejszego dnia tajemnica 65. kilometry trasy kolejowej Wrocław-Wałbrzych.

W roku 2016 do Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis, Programu INTERREG V-A Republika Czeska- Polska zostało złożonych pięć wniosków projektowych polsko- czeskich. Cztery z nich otrzymały dofinansowanie na realizację działań w 2017 r.:

1. „**Domowe krajobrazy i ich opowieści**” - projekt skierowany jest do dzieci. W ramach działań projektowych realizowane będą wielotematyczne, wspólne wycieczki dla dziewcząt i chłopców ze Świdnicy i Trutnova. Najmłodszy podczas wypraw tworzyć będą prace plastyczne, które zostaną później wykorzystane do publikacji dwujęzycznych broszur. Oprócz rysunków zawierać one będą teksty w postaci legend i opowieści oraz opisy i mapki z każdej wycieczki. Na koniec projektu w Świdnicy i Trutnowie zorganizowane zostaną dwie wystawy prac dzieci. Projekt o wartości 86.000,00 zł, z czego dofinansowanie 77.400,00 zł.

2. „**I małe jest piękne**” – celem projektu jest promowanie małych, mniej znanych, czasami zapomnianych, ale ciekawych elementów architektonicznych w miastach: Trutnov, Dvor Králové nad Labem i Świdnicy. Efektem przedsięwzięcia będzie wydawnictwo książkowe, strona internetowa oraz gra na smartfony. Projekt o wartości 129.000,00 zł, z czego dofinansowanie 116.1000,00 zł.

3. „**Festiwal wrażeń**” – działania projektowe będą polegały na przeprowadzeniu w czasie trwania sezonów turystycznych tematycznie powiązanych wydarzeń na wybranych obiektach turystycznych oraz przeprowadzeniu transgranicznej kampanii marketingowej oraz organizacji konferencji szkoleniowych dla przedstawicieli obiektów turystycznych. Projekt o wartości 286.000,00 zł, z czego dofinansowanie 243.100,00 zł.

4. „**Tradycja w nowej szacie**” jest podniesienie atrakcyjności Muzeum Kupiectwa w Świdnicy, zwiększenie liczby odwiedzających obiekt kultury poprzez wprowadzenie multimedialnych urządzeń wspierających techniki ekspozycji i zintensyfikowanie działań promocyjnych. Projekt o wartości 127.006,24 zł, z czego dofinansowanie 107.955.29 zł.

Ponadto do **Programu Współpracy Transgranicznej Programu INTERREG V-A Republika Czeska- Polska** w Ołomuńcu zostały złożone dwa projekty polsko – czeskie w partnerstwie, które otrzymały dofinansowanie:

1. „Aktywny senior polsko- czeskiego pogranicza” – projekt realizowany w partnerstwie z Miastem Trutnov, Miastem Nachod, Stowarzyszeniem Barunka z Ceskiej Skalicy, Gminą Kędzierzyn – Koźle, Gminą Miejską Kłodzko. Świdnica jest partnerem wiodącym. W ramach projektu zorganizowanych zostanie szereg działań tj.: konferencje dla osób pracujących z osobami starszymi, szkolenia i warsztaty dla seniorów aktywizujące osoby starsze (artystyczne np. fotograficzne, technik decoupage, dekoracyjne itp. taneczne, ogólnoruchowe np. nordic walking, aerobic itp., zdrowotne np. kulinarne, radzenia sobie ze stresem i depresją, treningi pamięci itp.) oraz organizacja wydarzeń integracyjnych tj. pokazy, parady, pikniki, festiwale, wystawy, targi skierowane dla seniorów, pobudzające do aktywności zarówno intelektualnej, ruchowej, społecznej. Wszystkie miasta zaangażowane w projekt zorganizują wyjazdy na spotkania integracyjne do pozostałych miast partnerów projektu. W każdym wyjeździe uczestniczyć będzie po 45 uczestników od każdego partnera. Projekt o wartości 535.000,00 zł, z czego dofinansowanie 454.750,00 zł.

2. „Szlak Kamienia” – projekt realizowany w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Podzvicinsko oraz gminami Horice, Dobromierz, Strzegom, Świdnica ma na celu uatrakcyjnienie regionu podkarkonoskiego i dolnośląskiego oraz rozwijanie potencjału ruchu turystycznego na obszarze jego realizacji. W ramach projektu Świdnica odrestauruje fontanny w Rynku, których zakres prac obejmie między innymi konserwację kamiennych fontann oraz budowę ich sieci: wodno – kanalizacyjnych i elektrycznych, utworzenie oznaczonej tablicami trasy turystycznej po Świdnicy, ukazującej cenne kamienne obiekty, wydanie publikacji wraz z mapą wszystkich tras projektowych, dotyczącej kamiennych elementów w mieście. Budżet zadań dla miasta Świdnicy to ok. 1.325.520 zł, w czego dofinansowanie 1.125.600,00 zł.

Władza

Hasło: „Służba publiczna”

Władze Świdnicy, realizują wiele zadań i wyzwań, jakie przed nimi postawiono m.in. wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej. Jednym z nich, nie mniej ważnym od pozostałych jest dostosowanie rozwoju miasta do wymagań europejskich, a w szczególności świadome uczestnictwo w kształtowaniu warunków rozwoju gospodarczego, zgodnie z Krajową Polityką Miejską. Do realizacji tego celu władze wykorzystują szereg instrumentów i metod postępowania, które służą głównie pobudzaniu przedsiębiorczości w zakresie **rozwój gospodarczego**.

Duże znaczenie dla władz miasta ma zrównoważony rozwój gospodarczy miasta oraz stabilny i równomierny postęp na szczeblu lokalnym a także łączenie problemów ekologicznych z ekonomicznymi, społecznymi i urbanistycznymi. W tym celu wdrażane są dokumenty strategiczne, które pozwalają na realizację wielu przenikających się tematów, tj.: kształtowanie przestrzeni, transport i mobilność miejska, niskoemisyjność i efektywność energetyczna, rewitalizacja, polityka inwestycyjna, rozwój gospodarczy, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu, zarządzanie obszarami miejskimi, czy partycypacja społeczna.

W roku 2016 władze miasta przystąpiły do opracowania **Raportu o Stanie Miasta Świdnica**, który jest dostępny na naszej stronie internetowej w zakładce dokumenty strategiczne.

W oparciu o wytyczne krajowe i przyjętą politykę lokalną w latach 2015/2016 opracowano i przyjęto n.w. dokumenty:

- ✓ Kierunki polityki społecznej Gminy Miasto Świdnica na lata 2017-2018;
- ✓ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Świdnica na lata 2015- 2024”;
- ✓ Program Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie Gminy Miasto Świdnica;
- ✓ Program Ochrony Środowiska na lata 2016 – 2019;

- ✓ Program w sprawie udzielania dotacji celowych z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwie stałym na proekologiczne. Cz.2) KAWKA;
- ✓ Plan rozwoju infrastruktury drogowej w Świdnicy 2014-2020;
- ✓ Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną;
- ✓ Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Świdnica na lata 2017-2021.

W ramach Aglomeracji Wałbrzyskiej, Świdnica realizuje zadania wynikające z nw. dokumentów strategicznych wspierających integrację i rozwój wspólnego obszaru funkcjonalnego dla 22 gmin:

- ✓ Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej;
- ✓ Zintegrowany Program Transportu Publicznego.

Zadania prowadzone w roku 2016 przez Miasto realizowane były w oparciu o ww. dokumenty i miały na celu przede wszystkim poprawę i rozbudowę przestrzeni publicznej oraz uczynienie Świdnicy dobrym miejscem do życia - całego życia. Istotnym zadaniem było utrzymanie w ruchu infrastruktury codzienności, w taki sposób, aby mogła służyć kolejnym pokoleniom. Infrastruktura opisana w wyborze 2 – Postać miasta.

Silnie akcentowany był udział mieszkańców oraz innych „użytkowników” miasta w planowaniu i realizacji ich rozwoju oraz kwestia rozwijania wielopoziomowej współpracy w zarządzaniu obszarami miejskimi. Wskazano także na potrzebę i narzędzia racjonalnego gospodarowania zasobami (ziemi, wody, środowiska, energii), poprawę środowiska i adaptację do zmian klimatu, które w znacznym stopniu dotyczą mieszkańców oraz na potrzebę odpowiedzi na problemy demograficzne.

W roku 2016 starano się nadal rozbudować przestrzeń wolności obywatelskiej i ekonomicznej, dążąc do poszerzania zakresu spraw, w których decyzje podejmują sami zainteresowani. Została przeprowadzona po raz trzeci akcja „**Moja Świdnica – mój budżet**” w ramach **budżetu obywatelskiego**, w której mieszkańcom Świdnicy umożliwiono dyskusję i bezpośredni wpływ na decyzje o przeznaczeniu części budżetu miasta na przedsięwzięcia zgłoszone bezpośrednio przez obywateli /www.glosuj.swidnica.pl/. Świdniczanom dano możliwość decydowania o ważnych dla nich inwestycjach, a władze miasta wprowadzając inicjatywę liczyły na to, że:

- ✓ wzmocnią wśród świdniczan postawy obywatelskie i współodpowiedzialność za miasto;
- ✓ podniosą poziom aktywności obywatelskiej;
- ✓ wzmocnią tożsamość i poczucie więzi obywatelskiej;
- ✓ pokażą mieszkańcom nowoczesne mechanizmy funkcjonowania miasta;
- ✓ lepiej poznają potrzeby świdniczan.

W roku **2016** miała miejsce 3.edycja Budżetu Obywatelskiego w ramach którego świdniczanie mieli do dyspozycji 2.000.000,00 zł. na projekty ogólnomiejskie oraz 1.600.000,00 zł na projekty dzielnicowe. Głosowanie trwało od dnia 11-17 kwietnia 2016 r. i odbyło się korespondencyjnie, elektronicznie oraz tradycyjnie w lokalach wyborczych. W głosowaniu udział wzięło **4075** świdniczan, frekwencja wyniosła 7,92%. **Świdniczanie zdecydowali** o realizacji nw. zadań dzielnicowych (ponadto decyzją prezydent Świdnicy przystąpiono do realizacji dodatkowych zadań, które nie wygrały):

- Dzielnica Centrum – „**Rewitalizacja skweru przy pl. Michała Drzymały, w tym przebudowa i renowacja placu zabaw**” – 288.000,00 zł;

- Dzielnica Śródmieście – „**Rewitalizacja skweru u zbiegu Wałowej i Sikorskiego i Komunardów - etap I**” – 256.000,00 zł;
- Dzielnica Osiedle Młodych Południe – „**Kort do gry w tenisa ziemnego na Osiedlu Młodych przy ul. Prądzińskiego**” – 160.000,00 zł;
- Dzielnica Osiedle Młodych Północ – „**Budowa boksu śmietnikowego na odpady segregowane przy ul. Of. Oświęcimskich 44-46, ul. Zamenhofs 49-55 oraz remont chodników należących do Gminy Miasto Świdnica**” – 224.000,00 zł;
- Dzielnica Osiedle Zawiszów – „**Remont chodnika – ul. Ks. Henryka Pobożnego i Ks. Henryka Brodatego**” – 144.000,00 zł;
- Dzielnica Zarzecze – „**Centrum Edukacji Czytelniczej Zarzecze w Gimnazjum nr 4**” - 208.000,00 zł;
- Dzielnica Kolonia – „**Budowa siłowni zewnętrznej dla dorosłych, teren pomiędzy ulicami Przemysłową a Mazowiecką**” – 61.932,76 zł;
- Dzielnica Południowa - „**Rozbudowa placu zabaw przy ulicy Kraszowickiej**” i „**Remont chodnika – przy parkingu na ul. Słowiańskiej**” (cmentarz komunalny)– 96.000,00 zł;
- Dzielnica Zachodnia – „**Remont chodników na ul. T. Kościuszki na odcinku od wjazdu z ul. Wałbrzyskiej do styku początkowego z ul. Chopina**” – 192.000,00 zł.

Na realizację zadań **dzielnicowych** wydatkowano kwotę 1.629.932,76 zł.

Z listy **ogólnomiejskiej** świdniczanie oddali najwięcej głosów na zadanie pn. „**Budowa kompleksu sportowego przy Gimnazjum nr 2 w Świdnicy**”– 1.300.000,00 zł.

W roku 2016 Miasto po raz trzeci wspierało aktywnych mieszkańców, którzy w ramach **świdnickiej inicjatywy lokalnej** mogli zgłaszać wnioski o dofinansowanie zadań. Inicjatywa jest formą współpracy samorządu i mieszkańców, w celu wspólnego realizowania zadań publicznych na rzecz społeczności lokalnej. Inicjatywa ma pobudzić aktywność lokalną, a przedsięwzięcia w ramach niej służą polepszeniu warunków życia wspólnoty. Zakresem objęto zadania m.in.: oświatę i wychowanie, rozwój wspólnot i społeczności lokalnych (obejmującą w szczególności: budowę, rozbudowę lub remont dróg, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków oraz obiektów architektury), kulturę, sztukę, podtrzymanie i upowszechnianie tradycji narodowej, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, turystykę, ekologię, a także działania związane z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym, działalność charytatywną czy promocję i organizację wolontariatu. Dzięki inicjatywie mieszkańcy, którzy uznają, że na terenie Świdnicy konieczna jest określona inwestycja lub innego typu działanie i chcą czynnie uczestniczyć w realizacji pomysłu mogą wystąpić z wnioskiem w tej sprawie do prezydenta. W roku 2016 miasto przeznaczyło na realizację tego pomysłu 60.000,00 zł. Na dofinansowanie zadań wydatkowano z budżetu kwotę **58.041,39 zł** z czego 1.200,00 na inicjatywy związane z inwestycjami, a 56.841,39 zł na projekty tzw. „miękkie”.

Zadania realizowane w ramach **inicjatywy lokalnej** w roku 2016 zostały opisane w Wyborze – Kapitał Społeczny, podwybór Tożsamość.

Narzędziem informacji o pracy Urzędu jest strona internetowa www.um.swidnica.pl, www.swidnica.bip-gov.info.pl, na której zamieszczane są obszernie i szczegółowe informacje, tj. akty prawa miejscowego, plany, strategie, sprawozdania i analizy.

Działalność Urzędu Miejskiego w Świdnicy dotyczyła świadczenia usług dla klientów indywidualnych oraz instytucji i firm w ramach realizacji zadań o charakterze publicznym.

W realizacji świadczonych usług istotną kwestią był ich poziom. Kluczowymi elementami, które wpłynęły w roku 2016 na **jakość świadczonych usług** były:

- Stworzenie rozwiązań sprzyjających podwyższaniu kwalifikacji przez pracowników w oparciu o politykę szkoleniową. Pracownicy urzędu uczestniczyli w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych oraz studiach podyplomowych finansowanych m.in. Krajowego Funduszu Szkoleniowego;
- Sprawnie funkcjonujące **Biuro Obsługi Interesanta** z elektronicznym obiegiem dokumentów, który zapewnia klientom swobodną wymianę dokumentów w formie elektronicznej;
- Prowadzenie stron internetowych oraz profilu na portalu społecznościowym Facebook;
- Prowadzenie **elektronicznego obiegu dokumentów w systemie OO Document Manager**, który obsługuje pełen obieg korespondencji oraz umożliwia całkowitą kontrolę przepływu dokumentów;
- Wykorzystanie **Systemu Elektronicznej Sieci Przesyłu Informacji i Dokumentów (SESPID)** do usprawnienia zadań z zakresu pomocy społecznej poprzez system generujący informacje potrzebne do skrócenia czasu oczekiwania na wydanie decyzji, a tym samym odciążenie interesantów od donoszenia wymaganych zaświadczeń www.sespid.praca.swidnica.pl;
- Uruchomienie strony do obsługi budżetu partycypacyjnego „**Mój budżet**”;
- Poniesienie nakładów na zakup odpowiedniej jakości sprzętu komputerowego i **specjalistycznego oprogramowania** w celu zapewnienia sprawnej obsługi klientów oraz prawidłowej realizacji zadań: system budżetowo-księgowy i oprogramowanie graficzne. Posiadane obecnie wersje oprogramowania umożliwiają współpracę systemów informatycznych, usług połączonych powiatu i sądu oraz organów prowadzących ewidencję gruntów i budynków. Edycja oraz przekazywanie aktów prawnych do publikacji odbywa się za pomocą specjalistycznego oprogramowania;
- Powołanie 17 osobowego **gminnego zespołu zarządzania kryzysowego** stanowiącego organ pomocniczy Prezydenta Miasta w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego;
- Prowadzenie z myślą o mieszkańcach bezpłatnego Samorządowego Informatora **SI SMS** z ośmioma serwisami informacyjnymi o:
 - najważniejszych i najciekawszych miejskich imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych,
 - najważniejszych zagrożeniach: wichury, burze, katastrofy, poważne awarie - www.sims.pl;
- Prowadzenie stron internetowych tj.: um.swidnica.pl, kongresturystyki.pl, sukcesywidniczan.pl, nieruchomosci-swidnica.pl, swidnickakoleda.pl, swidnickigryf.pl, glosuj.swidnica.pl, wieza.swidnica.pl, karta.swidnica.pl, polmaraton.swidnica.pl, sims.pl, czystaswidnica.pl, sespid.praca.swidnica.pl, miastodzieci.swidnica.pl, sport.swidnica.pl oraz profilu na portalu Facebook „Świdnica rynek z tradycjami”, „Zostańcie z nami!”, „Kongres Turystyki Polskiej”, „RST Półmaraton Świdnicki”, „Świdnicka Kolęda, Jarmark Bożonarodzeniowy”, a także Instagram i kanały na You Tube;
- Rozbudowa systemu miejskiego monitoringu wizyjnego;
- Zamontowanie biletomatów do sprzedaży biletów miejskich na przystankach autobusowych;
- Umieszczenie rozkładów jazdy w aplikacji myBus, dzięki której można sprawdzić rozkład jazdy przy pomocy urządzeń mobilnych;
- Zamontowanie biletomatów do uiszczania opłaty za postój samochodów w strefie płatnego parkowania;
- Wdrożenie systemu informatycznego Grobonet do wyszukiwania grobów na cmentarzach komunalnych poprzez sieć internetową www.swidnica.artlookgallery.com/grobonet/;
- Wdrożenie Systemu Wczesnego Ostrzegania i Alarmowania Ludności SWOiAL;
- Uruchomienie serwisu Pango, płacenia za parkowanie przy pomocy SMS-ów;
- Uruchomienie platformy e-puap do załatwiania spraw urzędowych;

- Poprawa warunków pracy osób zatrudnionych w urzędzie i klientów korzystających z usług urzędu poprzez wykonanie klimatyzacji w budynkach urzędu.

W roku 2016 Gmina opracowała dokumentację projektową na: dostawę sprzętu komputerowego, uruchomienie usług elektronicznych i wdrożenie współpracujących ze sobą systemów informatycznych dedykowanych Urzędowi Miejskiemu w Świdnicy oraz jego jednostkom organizacyjnym i w maju 2016 r. złożyła wniosek pn. „**Rozwój elektronicznych usług publicznych w Gminie Miasto Świdnica**” o dofinansowanie zadania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 2 Technologie informacyjno - komunikacyjne, Działania 2.1. E-usługi publiczne, Poddziałania 2.1.4 E-usługi publiczne – ZIT AW. Projekt o wartości **1.839.998,82 zł** otrzymał dofinansowanie w wysokości **1.563.998,99 zł**. Zdanie w trakcie realizacji.

W roku 2016 Świdnica przystąpiła do projektu partnerskiego pn. „**Razem dla e-Rozwoju**” ogłoszonego przez MSWiA w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Osi priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne, którego celem będzie uruchomienie portalu dającego interesantom urzędu możliwość dokonania płatności w związku z opłatami i podatkami oraz przeglądanie i składanie wniosków lub deklaracji z tytułu ww. opłat i podatków. System umożliwi:

- ✓ identyfikację i uwierzytelnienie interesanta za pośrednictwem platformy ePUAP,
- ✓ dostęp interesanta do aktualnego stanu własnych zobowiązań,
- ✓ dostęp interesanta do danych złożonych przez siebie wniosków i deklaracji,
- ✓ wnoszenie płatności z tytułu opłat i podatków drogą elektroniczną,
- ✓ wygodne składanie wniosków i deklaracji przez internet.

Wartość całego projektu wynosi 2.532.000,00 zł, w tym na Świdnicę przypada kwota dofinansowania 194.769,23 zł.

W 2016 Gmina Miasto Świdnica otrzymała **nagrody i wyróżnienia:**

- **Srebrny Laur Związku Miast Polskich** za kompleksowe rozwiązania przy zagospodarowaniu mienia poradzieckiego z okazji 25-lecia samorządu terytorialnego w Polsce;
- 18-te miejsce wśród 238 gmin w ogólnopolskim rankingu **Zrównoważonego Rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego** w zestawieniu opracowanym pod przewodnictwem prof. dr hab. Eugeniusza Sobczaka z Wydziału Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej. Ranking jest prowadzony oddzielnie dla miast na prawach powiatu, gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich. W kategorii gmin miejskich Świdnica znalazła się na 1 miejscu w powiecie i na 2 w województwie;
- **Godło „Teraz Polska”**, po weryfikacji wniosku, w roku 2016, Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego wyraziła zgodę na posługiwanie się polskim znakiem promocyjnym przyznanym miastu w trakcie XXV edycji konkursu;
- Medal „**Pro Infantis Bono**” przez Rzecznika Praw Dziecka, Marka Michalaka za zaangażowanie w promocję i realizację praw dziecka;
- 11 miejsce w rankingu ogólnopolskim **Otwartych Miast** przygotowanego przez Dziennik Gazetę Prawną oraz Deloitte. Otwarte Miasta to miasta, które poprzez swoje działania podnoszą jakość życia mieszkańców i realizują strategię zrównoważonego rozwoju, miasta, które są inteligentne, zrównoważone, angażujące i skoncentrowane na potrzebach mieszkańców. Zdaniem organizatorów rankingu Świdnica zasłużyła na szczególną pochwałę, gdyż jako mały ośrodek,

który pomimo dużo mniejszych możliwości znalazły się w pierwszej piętnastce pozostawiając w tyle Gdańsk, Ostrów Wielkopolski, Częstochowę czy Słupsk;

- I miejsce wśród małych miast w kategorii: Kapitał ludzki i poziom życia, wyprzedzając Mielec, Oławę, Kobierzyce i V miejscem w kategorii: Najbardziej przyjaznego miasta dla biznesu w elitarnym rankingu „Polskie Miasta Przyszłości” – „Europejskie miasta i regiony przyszłości 2016/2017” opracowanym przez opiniotwórcze pismo z grupy Financial Times, fDi Magazine, które specjalizuje się w problematyce zagranicznych inwestycji bezpośrednich;
- 3 wynik na Dolnym Śląsku w rankingu dobrych praktyk w obsłudze przedsiębiorców 2016/2017 - w 4. edycji rankingu „Gmina na 5!” - badania prowadzone są przez studentów i naukowców ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie metodą tajemniczego klienta, których celem jest wyłonienie jednostek samorządu terytorialnego, które są najbardziej przyjazne inwestorom;
- Certyfikat „Przyjazna Gmina 2016” tytuł przyznawany przez Forum Biznesu;
- I nagroda w Programie Turystyczny Produkt - **Turystyczna Usługa Roku 2016** za organizację Kongresu Turystyki Polskiej;
- Tytuł „Gmina Przyjazna Seniorom” na V kongresie Obywatel Senior w Chorzowie za działania na rzecz seniorów za wprowadzenie dobrej praktyki, która znacznie poprawiła jakość życia osób starszych;
- Prestiżowy tytuł Wzorowego Partnera serwisu booking.com, taki tytuł uzyskał **Świdnicki Dom Wycieczkowy** mieszczący się przy ul. Śląskiej 37 w rankingu Serwisu booking.com - obiekt cieszy się coraz większym uznaniem gości.
- 7 miejsce w 63. Plebiscycie na Najlepszego Sportowca i Trenera Dolnego Śląska, Lodowisko Świdnickiego Ośrodka Sportu i Rekreacji zostało głosami Czytelników „Gazety Wrocławskiej” wyróżnione w kategorii „Obiekt sportowy roku”;
- 11 miejsce w rankingu „Społeczna gmina” w kategorii miast od 50 do 100 tys. mieszkańców opublikowanym przez „Wspólnotę Samorządową”. To pierwszy w Polsce ranking gmin o największej aktywności społecznej. Do przygotowania rankingu wykorzystane zostały następujące dane: – w wymiarze aktywności obywatelskiej – frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r., parlamentarnych i prezydenckich (średnia z obu tur) w 2015 r.; – w wymiarze sformalizowanej aktywności społecznej – liczba fundacji i stowarzyszeń (zarejestrowanych) według stanu na koniec 2015 r. w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców; – w wymiarze wspierającego samorządu – wartość środków przekazanych fundacjom, stowarzyszeniom i innym organizacjom przez gminy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – średnia z lat 2014–2015; – w wymiarze nieformalnych inicjatyw społecznych – liczba zbiórek publicznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców;
- Tytuł **Gminy Przyjaznej Wolontariuszom**, wyróżnienie przyznane przez Fundację Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” oraz Ogólnopolską Sieć Centrów Wolontariatu.

Ważnym wydarzeniem promującym Świdnicę w środowiskach biznesowych, samorządowych oraz w branży turystycznej w całym kraju była organizacja **I Kongresu Turystyki Polskiej**, który odbył się w dniach 12-14 października 2016 r w Świdnicy. Kongres był debatą przedstawicieli wszystkich środowisk działających w turystyce. Pozwolił na dokonanie oceny wszystkich środowisk działających w turystyce oraz na ocenę funkcjonowania sektora usług turystycznych w Polsce. Wskazał kierunki rozwoju turystyki polskiej na kolejne lata oraz przygotował rekomendacje programowe i inicjatywy legislacyjne, które zostaną skierowane do organów władzy publicznej – ustawodawczej i wykonawczej. Spotkanie środowisk turystycznych było okazją do dyskusji o problemach, które nurtują zarówno branżę turystyczną, jak i samorządy. Na zakończenie Kongresu przygotowano raport podsumowujący, w którym uczestnicy Kongresu stwierdzili, iż branża

turystyczna potrzebuje platformy stałego porozumienia pomiędzy przedsiębiorcami turystycznymi i organizacjami branżowymi, umożliwiającej integrację, ale przede wszystkim rozwój innowacyjności, atrakcyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika konkurencyjnej gospodarki. W Kongresie Turystyki Polskiej w Świdnicy wzięło udział ponad 800 uczestników, w tym 104 panelistów, którzy dyskutowali o przyszłości turystyki polskiej podczas 24 sesji merytorycznych. Informacje o Świdnicy, przy okazji ukazywania się materiałów promujących wydarzenie, ukazywały się w czasopiśmie branżowym tj. Wiadomości Turystyczne, w prasie o zasięgu ponadregionalnym – dodatki w Dzienniku Gazecie Prawnej oraz w Rzeczpospolitej oraz na wielu portalach lokalnych i ogólnopolskich oraz kanałach telewizyjnych. Materiały promujące Kongres propagowane były podczas targów turystycznych – m.in. w Berlinie i Poznaniu.

Najważniejszą nagrodą gospodarczą przyznawaną w naszym mieście, a zarazem ważnym wydarzeniem promującym Świdnicę w środowiskach biznesowych jest coroczna uroczysta gala przyznania statuetek „**Świdnickiego Gryfa**”, w której biorą udział świdniccy przedsiębiorcy. W dniu 21 października 2016 r. o gospodarcze wyróżnienie po raz dwunasty walczyło dwadzieścia przedsiębiorstw w nw. kategoriach:

- ✓ **Sudecki Produkt Regionalny** kapituła nagrodziła – Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku z siedzibą w Jaworzynie Śląskiej za przejazdy specjalne zabytkowymi wagonami z 1928 r.;
- ✓ **Dynamiczny Rozwój Firmy** – kapituła nagrodziła firmę SOLGAZ Sp. z o.o.;
- ✓ **Innowacyjność** – kapituła nagrodziła firmę ZUPBADURA Sp. z o.o., Spółka komandytowa;
- ✓ **Firma Społecznej Odpowiedzialności Biznesu** – kapituła nagrodziła firmę PASOL-PACO Sp. z o.o.;
- ✓ **Najlepszy Debiut Gospodarczy** – kapituła nagrodziła firmę „Łukowa Beauty” Katarzyny Pilarz – Nicińskiej;
- ✓ **Najlepsza Firma Transgraniczna** - kapituła nagrodziła firmę KASPER KOVO, s.r.o.;
- ✓ **Wybitna Osobowość Pogranicza** - kapituła nagrodziła Mirosława Vlasaka – starostę Miasta Zaclerz;
- ✓ **Nestor świdnickiego biznesu** - kapituła nagrodziła Hannę Gradowską - właścicielkę Baru Kupieckiego, Małgorzatę Pankiewicz – właścicielkę Baru Kurczaki z ulicy Dalekiej, Kazimierza Karwowskiego - właściciela Zakładu Szewskiego z ulicy Grodzkiej;
- ✓ **Wybitna Osobowość** – nagroda przyznana przez Prezydent Miasta Świdnicy proboszczowi parafii ewangelickiej w Świdnicy, biskupowi diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko – Augsburgskiego Waldemarowi Pytlowi;
- ✓ **Nagrodę specjalną** – przyznaną przez Prezydenta Miasta Świdnicy dla **organizacji pozarządowej** otrzymało Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych SERCE w Świdnicy;
- ✓ **Najlepszy Pracodawca** – w wyniku głosowania świdniczanie nagrodzili firmę ELECTROLUX POLAND sp. z o.o.;
- ✓ **Najlepsza Obsługa Klienta** - w wyniku głosowania świdniczanie nagrodzili firmę „Karczmę Zagłoba”.

Podczas Świdnickiej Gali Przedsiębiorczości został podpisany list intencyjny, oficjalnie inicjujący wspólne działania na rzecz realizacji nowego programu gospodarczego „**Zostańcie z nami – Miasto i Powiat Świdnica**”. Organizatorem Programu jest Miasto Świdnica, współorganizatorami: Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców Świdnickich, Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju, Powiat Świdnicki i Powiatowy Urząd Pracy. Głównym założeniem programu jest **wypracowanie platformy współpracy** pomiędzy: pracodawcami, młodymi osobami w wieku od 14 do 30 lat z terenu miasta i powiatu, jst, Powiatowym Urzędem Pracy, instytucjami otoczenia biznesu, placówkami oświatowymi, doradcami zawodowymi i rodzicami. W ramach Programu: powstał portal internetowy,

odbywały się wizyty edukacyjne w szkołach, m.in. z doradcą zawodowym, odbyły się wizyty w firmach, miały miejsce szkolenia kompetencyjne (specjalistyczne i ogólne) oraz lekcje przedsiębiorczości z pomysłem i w praktyce, nawiązana została współpraca z rodzicami dzieci uczestniczących w programie, powstał program stypendialny, młodzież może skorzystać ze staży, praktyk i oferty pracy wakacyjnej, odbywały się konkursy i gry miejskie o tematyce społeczno-ekonomicznej, gdzie finalnie zwycięzcy otrzymali cenne nagrody.

Kobiety mają głos! – pod takim hasłem zorganizowano w dniu 4 listopada 2016 r. w Teatrze Miejskim II edycję **Świdnickiego Forum Kobiet**, imprezę która ma inspirować kobiety do działania, do pokonywania własnych ograniczeń i realizowania marzeń. Podczas uroczystości wręczono nagrody w plebiscycie „Kobieta z Pasją”. W kategorii Kobieta w Kulturze i Sztuce nagrodę otrzymała Danuta Gołdon – Legler, w kategorii Kobieta Przedsiębiorcza –Dorota Barańska, w kategorii Kobieta Fit – Grażyna Działowska oraz w kategorii Supermenka – Agnieszka Lechowicz. Imprezę uświetnił koncert Juranda Wójcika finalisty „The Voice of Poland, artystyczny pokaz pole dance w wykonaniu świdnickich kursantek oraz wykład Jacka Rozenka o kobietach-liderach w biznesie. Organizatorką Świdnickiego Forum Kobiet była radna świdnickiej Rady Miejskiej Magdalena Rumiancew – Wróblewska.

Prezydent Miasta sprawując kierownictwo nad pracą Urzędu m.in. przyjmował od mieszkańców miasta wnioski i skargi oraz sprawował kontrolę zarządczą w Urzędzie i w jednostkach organizacyjnych gminy. W 2016 roku w Urzędzie zarejestrowano **332 interwencje**, z czego 161 interwencji tj. 48,4%, przekazano do rozpatrzenia do Wydziału Gospodarki Mieszkaniowej. Interwencje najczęściej dotyczyły przyznania i przyspieszenia przydziału mieszkania oraz umorzenia zaległości czynszowych. W 2016 roku w Urzędzie zarejestrowano **5 skarg** na działalność pracowników Urzędu Miejskiego. (z tego 4 skargi - na działalność pracowników Urzędu, 1 skarga - na organizację pracy w Urzędzie).

W 2016 roku w Biurze Rady Miejskiej, radni złożyli **390 interpelacji**. Większość z nich została przekazana do Departamentu Transportu, Wydziału Dróg i Infrastruktury Miejskiej. Interpelacje najczęściej dotyczyły remontu chodników, ulic, parkingów, przystanków autobusowych, parków, cmentarzy, wymiany oświetlenia.

Wybór 2 - POSTAĆ MIASTA

Hasło: „Miasto które się rozwija, a nie rozlewa”.

Świdnica jest miastem o ponad 760-letniej tradycji, leżące w południowej części województwa dolnośląskiego, na terenie powiatu świdnickiego. Zajmuje obszar **21,76 km²**, 2,94 % obszaru powiatu świdnickiego, co daje 27 miejsce wśród 91 miast w regionie. Na koniec grudnia 2016 r. Świdnica liczyła **58 183** mieszkańców.

W mieście mamy wiele cennych zabytków sakralnych, mieszczańskich, militarnych i industrialnych. Na każdym kroku widać średniowieczny układ urbanistyczny Rynku, piękne kamienice reprezentujące mieszaninę stylów i atmosferę dawnego kupieckiego miasta. Kształt urbanistyczny Świdnicy, mimo widocznych zaburzeń i niedoskonałości, jest dużym atutem strategicznym. Można zauważyć intensywny rozwój Świdnicy w obszarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i infrastrukturalnym.

INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ

Dokonując wyboru głównych inwestycji zrealizowanych w Świdnicy władze Miasta kierowały się kryteriami: wartość zadania, dostępne środki zewnętrzne, zasięg oddziaływania oraz waga problemu,

który jest rozwiązywany. Pozwoliło to na zrealizowanie niżej wymienionych przedsięwzięć, które przyczyniły się do udostępnienia kolejnych terenów inwestycyjnych, czy też poprawy warunków funkcjonowania już zagospodarowanych terenów inwestycyjnych.

W roku 2016 realizowano nw. przedsięwzięcia:

▪ **Rozbudowa z przebudową drogi wojewódzkiej nr 379 na terenie miasta Świdnica i Witoszowa Dolnego** – w oparciu o przygotowaną w roku 2015 dokumentację w roku 2016 przystąpiono do realizacji zadania w trakcie którego wykonano przebudowę ul. Wałbrzyskiej na odcinku od mostu na potoku Witoszówka do skrzyżowania z ul. Słowiańską. W wyniku robót wykonano: drogi i zjazdy o szer. 7 m – 2190,22 m², chodniki – 263,91 m², ścieżki rowerowe – 318,06 m², ścieżki uliczne – 411,7 mb, kanalizację deszczową i oświetlenie uliczne. Zadanie miało na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na drodze wojewódzkiej nr 379. Prace zakończono w grudniu 2016 r. Łączny koszt zadania - 1.001.688,67 zł, w tym dotacja celowa z Urzędu Wojewódzkiego w wysokości 826.481,33 zł;

▪ **Rowerem przez Miasto - budowa dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w Świdnicy sposobem na wdrożenie strategii niskoemisyjnej** – w roku 2016 w oparciu o opracowaną 2015 r. dokumentację projektową złożono wnioski do konkursu ogłoszonego przez Instytucję Pośredniczącą Aglomeracji Wałbrzyskiej o dofinansowanie zadania ze środków z RPO WD na lata 2015-2020, Priorytetu 3 Gospodarka niskoemisyjna, Działania 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych, Podziałania 3.4.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych – ZIT AW, typ projektu 3.4.A d) o wartości 7.900.942,97 zł, w tym dofinansowanie 6.707.067,60 zł. W dniu 31 maja 2017 r. podpisano umowę o dofinansowanie zadania. Zakres prac obejmuje:

- ✓ Budowę ciągu pieszo-rowerowego wraz z oświetleniem przy ul. Mikołaja Kopernika,
- ✓ Budowę ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Nadbrzeżnej w Świdnicy,
- ✓ Budowę kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Bystrzycą przy ul. Kraszowickiej w Świdnicy,
- ✓ Budowę ciągu pieszo-rowerowego na Osiedlu Zawiszów w Świdnicy,
- ✓ Budowę ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ulic Kazimierza Odnowiciela i Waleriana Łukasińskiego w Świdnicy,
- ✓ Budowę przejścia pieszo-rowerowego przez tory kolejowe w rejonie ul. Kraszowickiej w Świdnicy.

W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 1.899.975,31 zł;

▪ **Przebudowa ul. Sprzymierzeńców na odcinku od ul. Pionierów do ul. Rycerskiej w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano: jezdnię z asfaltu o pow. 2.531 m², chodnik z kostki brukowej 1 264,60 m², ścieżki rowerowe z kostki betonowej pow. 691,10 m², ścieżki uliczne z kostki betonowej pow. 727,7 mb, zjazdy z kostki betonowej pow. 620 m², kanalizację deszczową i oświetlenie uliczne. Łączny koszt zadania wyniósł 1.853.254,82 zł, w tym dotacja celowa z budżetu państwa w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019” w wysokości 707.578,00 zł oraz dotacja z Gminy Świdnica 130.000,00 zł;

▪ **Przebudowa ul. Siennej** – w roku 2016 r. został opracowany projekt budowlany i uzyskano decyzję pozwolenia na budowę. Prace w ramach zadania obejmują jezdnię dwukierunkową o szerokości 5,0 m, jednostronną zatokę postojową dla samochodów osobowych, obustronne chodniki o szerokości 2,0 m, przebudowę konstrukcji nawierzchni placu przy garażach, przebudowanie oświetlenia ulicy oraz wykonanie nowego odcinka kanalizacji deszczowej. Łączna wartość zadania 505.000,00 zł;

▪ **Rewitalizacja Terenów Zieleni w Świdnicy** – w oparciu o opracowaną w roku 2015 dokumentację projektową w roku 2016 złożono wnioski do konkursu ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie zadania ze środków z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, Priorytetu II Ochrona środowiska,

w tym adaptacja do zmian klimatu, Działania 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego o wartości 16.044.339,02, w tym dofinansowanie 8.932.916,56 zł.

Zakres prac obejmuje:

- ✓ **Rewaloryzacja parku Centralnego;**
- ✓ **Rewaloryzacja parku Gen. Władysława Sikorskiego;**
- ✓ **Zagospodarowanie skweru na pl. 1000-lecia PP – inwestycja oddana do użytku.**

W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 4.146.503,25 zł;

▪ **Zagospodarowanie zalewu Witoszówka z budową przystani i organizacją wypożyczalni sprzętu pływającego** - w oparciu o program funkcjonalno-użytkowy opracowany w 2015 zagospodarowano przestrzeń publiczną nad zalewem Witoszówka. W ramach prac powstał bosmanat wraz z terenem rekreacyjnym, wypożyczalnią rowerów wodnych, kajaków i łodzi typu Optymist. Dodatkowymi atrakcjami są: przestronny taras widokowy na dachu wypożyczalni, dwa długie pomosty spacerowe oraz pływająca fontanna na środku zbiornika. Wartość zadania 984.976,87 zł;

▪ **Przebudowa oświetlenia ul. Mieczysława Kozara Słobódzkiego w Świdnicy** – w roku 2016 opracowano dokumentację projektową i rozpoczęto prace. Zakres prac obejmuje wykonanie nowego oświetlenia ulicy. Łączny koszt zadania ok. 270.000,00 zł, w roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 199.968,61 zł;

▪ **Przygotowanie terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Pogodnej w Świdnicy** – przygotowano dokumentację projektową oraz złożono wnioski o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Osi Priorytetowej 1 Przedsiębiorstwa i innowacje, Działania 1.3 Rozwój przedsiębiorczości, Typu projektu 1.3 A Przygotowanie terenów inwestycyjnych w wysokości 1.615.286,17 zł. Łączny koszt zadania 4.500.000,00 zł, w roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 222.668,89 zł;

▪ **Przebudowa zatok autobusowych wzdłuż ul. Towarowej droga wojewódzka nr 382 w Świdnicy** – w ramach zadania opracowano dokumentację i wybudowano dwie zatoki autobusowe, ułożono chodnik z kostki brukowej betonowej o pow. 153 m², wykonano ścieżkę rowerową z kostki betonowej o pow. 98m², wykonano oświetlenie. Zadanie o wartości 163.760,50 zł realizowane ze środków finansowych Województwa Dolnośląskiego;

▪ **Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie przebudowy chodnika na ciąg pieszo-rowerowy przy ul. Przemysłowej** – w ramach zadania przygotowano dokumentację projektową, wykonano roboty ziemne oraz konstrukcyjno - drogowe i wybudowano ciąg pieszo- rowerowy wzdłuż ul. Przemysłowej na odcinku od ul. Metalowców do osiedla Kolonia. Całkowity koszt zadania 280.988,00 zł. Zadanie finansowane w 50% ze środków Województwa Dolnośląskiego. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 140.227,50 zł. Zadanie zakończone 2017;

▪ **Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 379 w zakresie przebudowy chodnika na ciąg pieszo-rowerowy przy ul. Łącznej** – w ramach zadania przygotowano dokumentację, wybudowano ciąg pieszo- rowerowego wzdłuż ul. Łącznej na odcinku od ul. Esperantystów do ul. Nadbrzeżnej. Całkowity koszt zadania 431.814,44 zł. Zadanie finansowane ze środków Województwa Dolnośląskiego. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 215.907,22 zł. Zadanie zakończone 2017;

▪ **Przebudowa drogi woj. nr 379 od skrzyżowania z ul. Janusza Korczaka do ul. Mierniczej w Świdnicy** - w ramach zadania przygotowano dokumentację, wykonano roboty ziemne oraz konstrukcyjno – drogowe, przebudowano jezdnię, chodniki, oświetlenie uliczne i kanalizację deszczową ul. Wałbrzyskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Korczaka do ul. Mierniczej. Całkowity koszt zadania 839.314,89 zł. Zadanie finansowane ze środków Województwa Dolnośląskiego. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 692.190,59 zł. Zadanie zakończone 2017;

▪ **Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Świdnicy w rejonie skrzyżowania ulic**

Przemysłowa/Kopernika - w ramach zadania przygotowano dokumentację, wykonano roboty rozbiórkowe, przygotowawcze, wykonano elementy dróg i ulic, przebudowano runda przy skrzyżowaniu ul. Kopernika i Przemysłowa. Całkowity koszt zadania 719.561,98 zł. Zadanie w całości finansowane ze środków Województwa Dolnośląskiego. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 331.348,08 zł. Zadanie zakończone 2017;

- **Przebudowa al. Niepodległości w Świdnicy** (droga wojewódzka nr 379) w Świdnicy – w roku 2016 zlecono opracowanie koncepcji programowo – przestrzennej przebudowy ul. Niepodległości. Całkowity koszt zadania 122.385,00 zł. w roku 2016 nie poniesiono wydatków na realizację zadania;

- **Budowa wraz z przebudową zatok parkingowych na terenie miasta Świdnicy** - w ramach zadania przygotowano dokumentację i wybudowano parking przy ul. Ignacego Prądzyńskiego. Całkowity koszt zadania 253.081,11 zł, w roku 2016 na realizację zadania wydatkowano kwotę 23.985,00 zł;

- **Przebudowa chodników w mieście Świdnica** – w ramach zadania przebudowano chodniki przy: ul. Henryka Brodatego, ul. Ofiar Oświęcimskich, ul. Tadeusza Kościuszki, ul. Waleriana Wróblewskiego, ul. Świętojańskiej, ul. Marii Skłodowskiej – Curie, ul. Ludwika Zamenhofs, wzdłuż ul. Słowiańskiej, wzdłuż ul. Kanonierskiej, wzdłuż ul. Wieleńskiej, na skwerze Oś. Zawiszów oraz zlecono wykonanie kosztorysów dla chodników na Osiedlu Zwierzynieckim. Całkowity koszt zadania 944.419,96 zł, w roku 2016 na realizację zadania wydatkowano kwotę 686.259,23 zł;

- **Rozbudowa ul. Chłopskiej w Świdnicy** – wykonano projekt budowlany za 51.168,00 zł;

- **Rozbudowa wraz z przebudową ul. Kraszowickiej w Świdnicy** – wykonano projekt przebudowy ul. Kraszowickiej. Całkowity koszt zadania 236.372,00 zł, w roku 2016 na realizację zadania wydatkowano kwotę 97.000,00 zł;

- **Rozbudowa ul. Janusza Korczaka i Leśnej w Świdnicy** – wykonano projekt budowlany drogi rowerowej i pętli autobusowej. Całkowity koszt zadania 30.545,00 zł;

- **Rozbudowa drogi gminnej nr 111843D w Świdnicy** – zadanie rozpoczęte 2015 r. polegające na budowie drogi łączącej ul. Ceglaną z drogą do garaży, oświetlenie, chodnik, droga rowerowa, przykanaliki. Zadanie zakończone 2016 r. Całkowity koszt zadania 247.510,64 zł;

- **Rozbudowa ul. Śląskiej w Świdnicy** – w ramach zadania wybudowano parking przy ul. Śląskiej dla 57 samochodów osobowych. Zadanie zakończone. Całkowity koszt zadania 254.180,73 zł;

- **Przebudowa ul. Przyjaźni w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano projekt skablowania odcinka linii napowietrznej nN przy ul. Przyjaźni. Całkowity koszt zadania 19.188,00 zł;

- **Przebudowa ul. Spółdzielczej w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano przebudowę ul. Spółdzielczej na odcinku od ul. Trybunalskiej do ul. 8 Maja. Zmiana nawierzchni na kostkę kamienną, przebudowa chodników, oświetlenia ulicznego, kanalizacji deszczowej, budowa zatoki parkingowej. Całkowity koszt zadania 443.612,35 zł;

- **Przebudowa ul. Komunardów w Świdnicy** – w ramach zadania przebudowano skrzyżowanie ul. Komunardów i ul. Ks. Bolka oraz wymieniono nawierzchnię ścieralną na ul. Komunardów od ul. Muzealnej do torów kolejowych. Całkowity koszt zadania 326.150,49 zł;

- **Przebudowa ul. Księcia Bolka Świdnickiego w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano projekt budowlany przebudowy skrzyżowania z ul. Bracką i Jagiellońską. Całkowity koszt zadania 36.285,00 zł;

- **Rewitalizacja skweru przy pl. Michała Drzymały w Świdnicy** – w ramach zadania przebudowane zostaną chodniki w wokół placu, budowa zatok parkingowych oraz oświetlenia ulicznego. Całkowity koszt zadania 282.900,00 zł; W roku 2016 na zadanie nie wydatkowano środków finansowych.

- **Przebudowa drogi dojazdowej do Gimnazjum nr 2 w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano

przebudowę kanalizacji deszczowej oraz wykonano nową nawierzchnię na drodze dojazdowej do Gimnazjum nr 2 od strony ul. Ofiar Oświęcimskich. Całkowity koszt zadania 147.588,09 zł, w roku 2016 poniesiono wydatek w wysokości 9.500,00 zł;

- **Remont konstrukcji wiaduktu na ul. Polna Droga w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano prac polegających na czyszczeniu i malowaniu konstrukcji wiaduktu. Całkowity koszt zadania 39.606,00 zł;

- **Przebudowa ul. Letniej w Świdnicy** – w ramach zadania zmieniono nawierzchnię ul. Letniej z gruntowej na kostkę betonową, wybudowano kanalizację deszczową. Całkowity koszt zadania 157.075,92 zł, w roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 147.850,92 zł;

- **Przebudowa ul. Szczęśliwej w Świdnicy** – w ramach zadania zmieniono nawierzchnię ul. Szczęśliwej z gruntowej na kostkę betonową, budowa kanalizacji deszczowej. Całkowity koszt zadania 102.249,90 zł, w roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 93.639,90 zł;

- **Przebudowa ul. gen. Władysława Sikorskiego w Świdnicy - etap II** – w ramach zadania wykonano projekt budowlany przebudowy drogi na odcinku od ul. Langiewicza do TESCO. Całkowity koszt zadania 34.440,00 zł;

- **Przebudowa ul. Spacerowej w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano projekt budowlany przebudowy drogi. Całkowity koszt zadania 4.920,00 zł;

- **Przebudowa ul. Deszczowej w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano projekt budowlany przebudowy drogi. Całkowity koszt zadania 16.605,00 zł;

- **Przebudowa ul. Sowińskiego w Świdnicy** – w ramach zadania wykonano projekt budowlany przebudowy drogi. Całkowity koszt zadania 12.300,00 zł;

- **Rozbudowa wraz z przebudową ul. Lipowej i placu Ludowego w Świdnicy** – w ramach zadania przygotowano projekt budowlany przebudowy pl. Ludowego. Całkowity koszt zadania 67.650,50 zł;

- **Przebudowa budynku klubu Bolko w Świdnicy** w zakresie dostosowania do wymogów bezpieczeństwa pożarowego. W roku 2016 sporządzono dwie koncepcje przebudowy budynku oraz projekt. Zakres zadania obejmuje m.in. przebudowę funkcjonalną całego budynku i dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, jak również wymianę instalacji centralnego ogrzewania na nowoczesny oszczędny system grzewczy oraz wykonanie klimatyzacji w 2 salach widowiskowych i przystosowanie obecnie nieużytkowego poddasza na salę szkoleniowo-konferencyjną wraz zapleczem socjalnym. Zadanie do realizacji w kolejnych latach. Planowany koszt zadania ok. 6.500.000,00 zł. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 136.782,44 zł.

INWESTYCJE O CHARAKTERZE SPOŁECZNYM

Dokonując wyboru inwestycji społecznych władze miasta w ostatnich latach kierowały środki finansowe na przedsięwzięcia, których celem miał być nie tyle dochód z inwestycji, co zysk społeczny - rozwój prowadzący do zmiany społecznej. Wykonywano remonty obiektów poprawiając tkankę urbanistyczno - architektoniczną, bezpieczeństwo, estetykę. Przygotowano dokumentację, która pozwoli na kolejne inwestycje w infrastrukturę społeczną. Realizacja jest też zgodna z przyjętymi przez Radę Miejską „Polityką mieszkaniową na lata 2015-2016”

W roku 2016 przystąpiono do realizacji, czy też kontynuowano niżej wymienione zadania:

- **Budowa socjalnego wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Robotniczej** – w roku 2016 rozpoczęto budowę socjalnego wielorodzinnego budynku mieszkalnego 1-klatkowego, 3-kondygnacyjnego z 24 lokalami mieszkalnymi, w tym dla osób niepełnosprawnych na wózkach. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 1 119,68 m². Inwestycje zakończono w czerwcu 2017 r. Do użytku oddano 12 mieszkań 1-pokojowych, 12 – mieszkań 2-pokojowych ogrzewanych

indywidualnie kotłem gazowym. W ramach infrastruktury towarzyszącej wykonano 13 miejsc postojowych (w tym: 2 miejsca dla osób niepełnosprawnych), wydzielono plac śmietnikowy, plac zabaw dla dzieci, plac rekreacji dla dorosłych. Łączny koszt zadania 2.773.000,00 zł. Gmina otrzymała z BGK finansowane wsparcie na tworzenie lokali socjalnych z rządowego programu finansowego wsparcia z Funduszu Dopłat w kwocie 1.233.319,34 zł.

▪ **Modernizacja pustostanów na lokale mieszkalne i socjalne** – w oparciu o opracowaną dokumentację projektową przeprowadzono modernizację 15 lokali mieszkalnych (ul. Długa 4/18, 19/6, 25/3; ul. Jagiellońska 16/2; ul. Pułaskiego 55/9; ul. Lelewela 14/2, 16/1; ul. Westerplatte 16/4a, 37a, 55a – 4 lokale; ul. Garbarska 9/2, 9/4; Pl. Ludowy 6/14; Pl. Św. Małgorzaty 9/1, 9/4). Zadanie było częściowo dofinansowane z rządowego programu finansowego wsparcia z Funduszu Dopłat na tworzenie lokali socjalnych. Dofinansowanie zostało przyznane dla 6 lokali o pow. 243,68 m² na łączną kwotę 339.204,64 zł (ul. Pułaskiego 55/9 – 33.227,55 zł, Plac Ludowy 6/14 – 28.385,81 zł oraz ul. Westerplatte 37a (4 lokale socjalne) – 277.591,28 zł. Łączna wartość zadania 1.295.000,00 zł, w tym dofinansowanie BGK z Funduszu Dopłat 314.000,00 zł. Ponadto w roku 2016 na bieżąco były remontowane pustostany pozostające w zasobie mieszkaniowym Gminy, w ramach tychże prac wyremontowano 38 lokali socjalnych i pomieszczeń tymczasowych oraz 7 lokali mieszkalnych.

▪ **Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - Szkoła Podstawowa Nr 4 w Świdnicy** – w ramach zadania opracowano dokumentację projektową i złożono wniosek o dofinansowanie zadania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna, Działania 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej, Poddziałania 3.3.4 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym - konkursy dla beneficjentów realizujących przedsięwzięcia na terenie ZIT AW. Projekt otrzymał dofinansowanie w wysokości 1.989.841,95 zł. Łączny koszt I etapu zadania szacuje się na kwotę 5.588.273,18 zł z terminem realizacji do końca roku 2017. Zadanie zaplanowano do realizacji w trzech etapach:

- Budynek Szkoły Podstawowej nr 4 w Świdnicy,
- Zespół sportowo-rekreacyjny basenu krytego oraz budynku sali gimnastycznej wraz z łącznikiem,
- Budynek Przedszkolny „Bartek”.

▪ **Modernizacja Żłobka Nr 1 w Świdnicy** - opracowano dokumentację projektową na przebudowę wewnętrznej infrastruktury oraz termomodernizację budynku wraz z wymianą wyposażenia oraz doposażenie w brakujący sprzęt i materiały dydaktyczne. Zaplanowano przebudowę placu zabaw dla dzieci. Złożono wniosek o dofinansowanie zadania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działania 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną, Poddziałania 6.1.4 Inwestycje w infrastrukturę społeczną -ZIT AW. Wniosek otrzymał dofinansowanie w wysokości 2.514.071,43zł., planowany koszt zadania 3.442.159,09 zł. Zadanie będzie realizowane w latach 2017 - 2018.

▪ **Budowa i wyposażenie żłobka na Osiedlu Zawiszów w Świdnicy**– zadanie polegało na budowie Żłobka Miejskiego nr 2 przy ul. Galla Anonima w Świdnicy dla 100 dzieci w wieku do lat 3 wraz z zagospodarowaniem terenu oraz zakup pierwszego wyposażenia na całość inwestycji. Budowa była współfinansowana z Programu „MALUCH – edycja 2016” w wysokości 2.391.326,00. Wartość zadania 5.019.232,00 zł. Zadanie zostało zakończone w maju 2017 r.

▪ **Budowa schroniska dla zwierząt** przy ul. Pogodnej –w oparciu o opracowaną w roku 2015 dokumentację rozpoczęto budowę schroniska. W ramach zadania wybudowano pawilon z funkcją socjalno-biurową składający się z 18 boksów dla psów z zapleczem technicznym i gospodarczym wraz z częściowym zagospodarowaniem terenu. Zadanie było realizowane ze środków budżetu miasta. Łączny koszt zadania 1.947.861,14 zł.

▪ **Przebudowa budynku Rynek 39-40 w Świdnicy na Miejskie Centrum Wspierania Inicjatyw** – przygotowano dokumentację projektową. W roku 2017 złożono wniosek o dofinansowanie zadania z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020, Osi priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działania 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałania 6.3.4 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – ZIT AW. W roku 2016 na zadanie wydatkowano kwotę 71.725,00 zł. Łączny koszt zadania ok. 4.500.000,00 zł. wniosek oczekuję na ocenę przez KOP. Realizacja zadania planowana jest w latach 2017 - 2018.

▪ **Modernizacja budynku przy ul. 1-go Maja 23 na mieszkania wspomagane** - projekt obejmuje przebudowę budynku na mieszkania wspomagane obejmujące zmianę sposobu użytkowania z budynku administracyjnego na budynek mieszkalny (20 lokali mieszkalnych) wraz z przyłączeniem energii elektrycznej oraz zmianę sposobu użytkowania budynku garażu na budynek gospodarczy. Zadanie zaplanowane do realizacji w ramach dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020, Osi priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działania 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną, Poddziałania 6.1.4 Inwestycje w infrastrukturę społeczną -ZIT AW. Łączny koszt zadania 3.998.300,31 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie 2.863.884,99 zł..

▪ **Modernizacja budynku przy ul. Romualda Traugutta 11 na mieszkania socjalne** - projekt obejmuje przebudowę budynków na mieszkania socjalne obejmujący zmianę sposobu użytkowania z budynków administracyjnych Straży Miejskiej na budynki mieszkalne wielorodzinne wraz z przyłączeniem energii elektrycznej, wodociągowym, kanalizacji sanitarnej, przyłączeniem do sieci gazowej oraz remont istniejącej wiaty garażowej. W wyniku przebudowy gmina uzyska 11 lokali mieszkalnych o charakterze mieszkań socjalnych. Zadanie zaplanowane do realizacji w ramach dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020, Osi priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działania 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną, Poddziałania 6.1.4 Inwestycje w infrastrukturę społeczną -ZIT AW. Łączny koszt zadania 2.466.903,16 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie 1.759.483,85 zł.

▪ **Przebudowa basenu odkrytego przy ul. Śląskiej** - opracowano ekspertyzę stanu technicznego niefunkcyjnych basenów i stacji filtrów węglowych wraz z rozwiązaniami technicznymi, wykonano dokumentację projektową. Wartość zadania to ok. 24.000.000,00 zł. W ramach zadania zostaną wykonane m.in. niecki ze stali nierdzewnej, montaż urządzeń zabawowych, zjeżdżalnia, rwąca rzeka, budowę nowej stacji uzdatniania wody. Zadanie będzie realizowane w latach 2017 - 2018.

INWESTYCJE W OŚWIETLENIE

Jednym z zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię jest planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy. Niżej wymienione zadania w tym zakresie były realizowane w roku 2016 i miały na celu zwiększenie bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszych na drogach, unowocześnienie oświetlenia, poprawa jego jakości i standardu, poprawa wizerunku zewnętrznego miasta oraz uzyskanie wymiernych oszczędności finansowych poprzez obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń oświetleniowych.

ROK 2016

- Przebudowa oświetlenia ulicznego wraz ze sterowaniem w celu poprawy efektywności energetycznej /dokonano zakupu 10 szt. sterowników CPAnet/ – 45.510,00 zł;
- Budowa oświetlenia dedykowanego na 4 przejścia dla pieszych - 44.668,68 zł,
 - przy ul. gen. Władysława Sikorskiego na wysokości ul. Podmiejskiej,
 - przy ul. Ludwika Zamenhofs (między ul. Marii Kunicy a ul. Jana Webers),
 - przy ul. Westerplatte (tuż za mostem w kierunku ul. Bystrzyckiej),
 - przy ul. gen. Władysława Sikorskiego (na wysokości ul. Juliusza Słowackiego);

- Budowa oświetlenia ul. Czereśniowej – 35.670,00 zł;
- Przebudowa oświetlenia skrzyżowania ul. Kazimierza Wielkiego – Al. Colgate – ul. Tadeusza Żąbka – 56.018,00 zł;
- Przebudowa oświetlenia ul. Tadeusza Kościuszki na odcinku od ul. Wałbrzyskiej do ul. Fryderyka Chopina – 68.880,00 zł;
- Przebudowa oświetlenia ul. Tadeusza Kościuszki na odcinku od ul. Fryderyka Chopina do ul. Adama Mickiewicza – 31.857,00 zł;
- Przebudowa oświetlenia ul. Wałbrzyskiej od skrzyżowania z ul. Janusza Korczaka do ul. Mierniczej – 60.270,00 zł;
- Przebudowa oświetlenia ul. Jodłowa, na odcinku od ul. Okrężnej do ul. Westerplatte – 65.321,24 zł;
- Przebudowa oświetlenia ciągu pieszego nad Zalewem Witoszówka w Świdnicy w ramach zadania inwestycyjnego pn.: Zagospodarowanie Zalewu Witoszówka z budową przystani i organizacji wypożyczalni sprzętu pływającego – 23.493,00 zł;
- Budowa oświetlenia parkowego skweru przy ulicy Wałowej. w ramach zadania inwestycyjnego pn. Rewitalizacja skweru u zbiegu ulic: Wałowej, Gen. Władysława Sikorskiego i Komunardów w Świdnicy – 73.185,00 zł;
- Budowa oświetlenia parkowego Placu Drzymały w ramach zadania inwestycyjnego pn. Rewitalizacja skweru przy placu Michała Drzymały w Świdnicy – 71.340,00 zł;
- Przebudowa oświetlenia na ul. Mieczysława Kozara Słobódzkiego – 199.968,61 zł.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Na warunki klimatyczno- atmosferyczne miasta wpływa jego położenie niedaleko masywu Ślęży, Gór Sowich, Gór Wałbrzyskich. Bezpośrednio przez Świdnicę przepływa rzeka Bystrzyca, będąca lewobrzeżnym dopływem Odry. Teren charakteryzują gleby pseudobielicowe, brunatne właściwe, brunatne kwaśne i wylugowane oraz czarne ziemie zdegradowane.

Świdnica jest miastem o dużym udziale zieleni miejskiej, ok. 21% ogólnej powierzchni miasta. Na terenie miasta mamy 11 parków i 10 skwerów. Parki zajmują ok. 67,32 ha i mają istotne znaczenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej:

- **Park Zawiszowski** przy ul. Waleriana Łukasińskiego o pow. 2,56 ha;
- **Park Strzelnica** przy ul. gen. Władysława Sikorskiego o pow. 16,50 ha;
- **Park Młodzieżowy** między ul. Armii Krajowej, ul. Wałbrzyską, ul. Tenisową i ul. Sportową o pow. 11,17 ha;
- **Park Harcerski** przy Zalewie Witoszówka o pow. 7,12 ha;
- **Park im. Gen. W. Sikorskiego** przy ul. gen. Władysława Sikorskiego o pow. 8,33 ha;
- **Park Kanonierów** przy ul. Kanonierskiej o pow. 1,57 ha;
- **Park Ułanów** przy ul. Gdyńskiej o pow. 2,56 ha;
- **Park Saperów** przy ul. Parkowej o pow. 2,14 ha;
- **Park Centralny** między ul. Śląską, ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej, ul. Sprzymierzeńców o pow. 9,25 ha;
- **Park Wrocławski** między ul. 1 Maja i ul. Saperów o pow. 1,75 ha;
- **Park im. Jana Kasprowicza** między ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej, ul. Ramualda Traugutta, ul. Sprzymierzeńców o pow. 4,37 ha.

Priorytetem władz miasta było uporządkowanie w przestrzeni miejskiej. W wyniku podjętych działań swój blask odzyskały place oraz skwery:

- ✓ **Pl. 1000-lecia Państwa Polskiego**, który po przebudowie w nowej odsłonie nawiązuje do założeń architektonicznych sprzed II wojny światowej. Odtworzony został unikalny charakter tego miejsca wraz z elementami małej architektury tj.: fontanna, ławki drewniane, stoliki, trejaże, pergola. Zrekonstruowano układ ścieżek spacerowych, place i szatę roślinną. Odtworzony został ogród różany. Dodatkowo teren oświetlony został lampami parkowymi, które po zmroku podświetlają fontannę.
- ✓ **Skwer przy ulicy Wałowej**, rozpoczęto prace rozbiórki obiektów małej architektury. W sierpniu 2017 r. wyłoniono wykonawcę oświetlenia oraz prac związanych z przygotowaniem terenu do nasadzenia roślin. a także budowy fontanny i infrastruktury parkowej.
- ✓ **Skwer przy Placu Michała Drzymały** – zrealizowano prace polegające na wykonaniu alejek wewnątrz skweru, wykonaniu oświetlenia parkowego wewnątrz skweru, zakupie i montażu urządzeń wyposażenia placu zabaw, strefy zabaw spokojnych, zakupie i montażu elementów małej architektury – ławek, stojaków rowerowych, wykonanie monitoringu, nasadzenie zieleni, przebudowę układu drogowego wraz z montażem oświetlenia drogowego, wykonanie nawierzchni bezpiecznych na placu zabaw, ogrodzenie placu zabaw – strefy zabaw spokojnych.
- ✓ **Park Kanonierów** - wykonano prace remontowe związane z przebudową alejek o powierzchni ponad 5000 m², zainstalowaniem 30 nowych ławek oraz 30 koszy na śmieci. Przebudowane zostało oświetlenie.
- ✓ **Park Ułanów** wykonano prace związane z przebudową alejek w o pow. 3000 m², zainstalowaniem nowych ławek i koszy na śmieci.
- ✓ **Przestrzeń** w bezpośrednim sąsiedztwie **Pl. Jana Pawła II** (teren prywatny) zagospodarowanie terenu u zbiegu ulic Długiej i ul. Spółdzielczej.
- ✓ **Park Centralny w Świdnicy**, prowadzone prace nad gruntowną modernizacją 12-hektarowego terenu, który jest rewitalizowany w ramach projektu pn. „**Rewaloryzacja terenów zieleni w Świdnicy**” dofinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytet II.6 - Ochrona Środowiska, Działanie 2.5 - Poprawa jakości środowiska miejskiego.

Władze Miasta w roku 2016 podejmowały działania w zakresie **adaptacji do zmian klimatu**. Do takich działań m.in. należy zaliczyć:

- ✓ przyjęcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Świdnica;
- ✓ realizację Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie Gminy Miasto Świdnica, który wyznacza kierunki działań zmierzających do osiągnięcia redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza i poprawy jego jakości;
- ✓ realizację Programu w sprawie udzielania dotacji celowych z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwie stałym na proekologiczne. Część 2) KAWKA;
- ✓ inwentaryzację źródeł emisji w zabudowie jednorodzinnej na potrzeby projektu „Ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych palenisk węglowych oraz indywidualnych kotłowni poprzez wymianę systemu ogrzewania”;
- ✓ udzielenie 74 dotacji celowych dla osób fizycznych na zmianę systemu ogrzewania na kwotę 165.000,00 zł. w wyniku których zlikwidowanych zostało 110 pieców kaflowych i 13 kotłów c.o. węglowo-koksowych;
- ✓ złożenie wniosków o dofinansowanie w ramach RPO WD na lata 2014-2020, Osi priorytetowej III Gospodarka niskoemisyjna na wnioski: „Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych”, „Rowerem przez Miasto - budowa dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w Świdnicy sposobem na wdrożenie strategii niskoemisyjnej”, „Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii komunikacyjnych na terenie miasta Świdnica i gmin Świdnica i Marcinowice”;

„Termomodernizacja wraz z wymianą oświetlenia na energooszczędne Szkoły podstawowej nr 4 – etap I”.

W roku 2016 Świdnica przystąpiła do realizacji Programu w sprawie udzielania dotacji celowych z budżetu Miasta na zadania służące ochronie powietrza, polegające na trwałej zmianie ogrzewania opartego na paliwie stałym na proekologiczne. Część 2) **KAWKA** w ramach dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 90% kosztów przedsięwzięcia. W tym 60% stanowić będzie dotacja bezzwrotna, a 30% pożyczka. Z otrzymanych środków oraz własnego budżetu Miasto sfinansuje budowę sieci dystrybucyjnej, przyłączy do budynków, węzłów ciepłych, instalacji w częściach wspólnych budynków oraz poszczególnych lokalach, których właściciele zdecydują się wziąć udział w programie. Celem programu KAWKA jest zmniejszenie narażenia ludności na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza w strefach, w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń tych zanieczyszczeń, poprzez opracowanie programów ochrony powietrza oraz poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM_{2,5}, PM₁₀ oraz emisji CO₂. W ramach Programu w roku 2016 przeprowadzono cykl spotkań dotyczących zasad udziału w programie oraz przeprowadzono nabór wniosków o udzielenie dotacji w wyniku którego zakwalifikowano 51 budynków (56 klatek schodowych), w tym 363 lokale, w których zlikwidowane zostaną 483 paleniska na paliwo stałe. Wykonano dokumentację projektową instalacji centralnego ogrzewania w 25 zakwalifikowanych budynkach oraz wybudowano sieć ciepłowniczą wraz z przyłączami do budynków przy ul. Siennej. Program wspiera realizację postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE).

MONITORING

W mieście jest zamontowany system monitoringu wizyjnego wspierający działania Straży Miejskiej i Policji, pozwalający na szersze, szybsze i skuteczniejsze monitorowanie większego terenu. Celem monitoringu jest poprawa bezpieczeństwa publicznego poprzez prowadzenie obserwacji przestrzeni publicznej i zdarzeń zachodzących na terenie Świdnicy oraz ich rejestracji za pomocą kamer i innych urządzeń technicznych. Zgodnie z założeniami, monitoring obejmuje miejsca publiczne wskazane przez służby mundurowe i jednostki miejskie jako szczególnie niebezpieczne lub zagrożone przestępczością, ze szczególnym uwzględnieniem ciągów komunikacji pieszej, skrzyżowań o dużym natężeniu ruchu, ulic i skrzyżowań strategicznych, placów, miejsc użyteczności publicznej i innych. System obsługiwany jest w trybie ciągłym, całodobowo przez wszystkie dni w tygodniu przez operatorów Straży Miejskiej. Dzięki systemowi kamer monitorujących i rejestrujących obraz w miejscach publicznych, gdzie najczęściej dochodzi do popełniania wykroczeń i przestępstw, mieszkańcy mogą czuć się bezpieczniej. Strażnicy patrolujący ulice pozostają w stałym kontakcie z operatorem monitoringu i na bieżąco mogą interweniować w przypadku ujawnienia naruszenia bezpieczeństwa mieszkańców czy turystów. System obsługiwany jest w trybie ciągłym, całodobowo, przez wszystkie dni w tygodniu przez operatorów Straży Miejskiej.

System monitoringu obsługuje **76 kamer stacjonarnych i 15 kamer obrotowych** zlokalizowanych głównie w centrum.

Lokalizacja **kamer stacjonarnych** przedstawia się następująco: (76 kamer stałych)

1. Rynek – wjazd od ul. Kotlarskiej;

2. Rynek – stragany kwiatowe;
3. ul. Łukowa;
4. ul. Wewnętrzna /arkady/;
5. ul. Wewnętrzna /wejście do wieży/;
6. ul. Wewnętrzna /wgląd na wieżę/;
7. ul. Wewnętrzna /wejście/;
8. Pl. Jana Pawła II;
9. Urząd Miejski /USC/;
10. ul. Franciszkańska /skwer/;
11. ul. Waleriana Łukasińskiego – 2 kamery (cmentarz Armii Krajowej);
12. ul. Waleriana Łukasińskiego – szalet na cmentarzu;
13. ul. Waleriana Łukasińskiego – przystanek;
14. Pl. 1000-lecia Państwa Polskiego – 2 kamery;
15. Pl. Drzymały - 2 kamery;
16. Bosmanat na Zalewem Witoszówka - 4 kamery;
17. Dworzec PKP - 16 kamer;
18. Dworzec Autobusowy - 16 kamer;
19. Żłobek nr 2 - 22 kamery.

Lokalizacja **kamer obrotowych** przedstawia się następująco: (15 obrotowych)

1. ul. Kotlarska - ul. Łukowa- Rynek;
2. Długa /na plac Jana Pawła II/;
3. Zaułek Świętokrzyski;
4. ul. Kazimierza Pułaskiego - Rynek;
5. ul. Grodzka - Rynek;
6. ul. Boh. Getta - ul. 1 Maja;
7. Pl. Grunwaldzki/Sąd;
8. Pl. Grunwaldzki /przystanki/;
9. Osiedle Zawiszów /plac zabaw/;
10. Osiedle Zawiszów/ul. Księcia Henryka Brodatego/;
11. Osiedle Zarzecze/ ul. Jana Kilińskiego i Piotra Skargi - plac zabaw i boisko/;
12. ul. Marii Konopnickiej - ul. Franciszkańska;
13. Pl. Wolności;
14. Pl. Drzymały;
15. Bosmanat na Zalewem Witoszówka.

Centrum monitoringu wizyjnego od sierpnia 2016 r. zlokalizowane jest w pomieszczeniach Straży Miejskiej na dworcu kolejowym.

POLITYKA PRZESTRZENNA

Polityka przestrzenna miasta w roku 2016 prowadzona była na bazie **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy** przyjętego Uchwałą nr XXXV/422/09 Rady Miejskiej Świdnicy z dnia 3 lipca 2009 r.

Studium nie posiada rangi przepisu prawa miejscowego, jest zobowiązaniem władzy lokalnej do działań zgodnie z wyznaczonymi kierunkami. Stanowi zespół zapisów ustalonych i uzgodnionych,

jako nienaruszalne uwarunkowania i kierunki zagospodarowania do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego na koniec roku 2016 objęte było **75,78%** powierzchni gminy, tj. 1638 ha.

W oparciu o Studium w roku 2016 uchwalono:

1. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach ulicy Okulickiego – Fieldorfa**, zatwierdzony uchwałą nr XXIV/254/16 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 czerwca 2016 r.

TABELA - WYKAZ PLANÓW OBOWIĄZUJĄCYCH /stan na koniec grudnia 2016 r./
NUMER/LITERA ZAMIESZCZONA NA MAPIE ODPOWIADA NUMEROWI/LITERZE W PONIŻSZEJ TABELI

L P	NAZWA UCHWAŁY	PUBLIKACJA	UWAGI	DATA WEJŚCIA W ŻYCIE
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego przy ulicy Parkowej w Świdnicy, zatwierdzony uchwałą nr LIII/559/98 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 15 maja 1998 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 23 poz. 158 z dn. 30.07.1998r	w części zmieniony uchwałą pkt. 16 tabeli	30.08.1998
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu Kraszowic i ul. Śląskiej , zatwierdzony uchwałą nr XXII/267/00 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 17 listopada 2000 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 14 poz. 123 z dn. 28.02.2001r	w części zmieniony uchwałą pkt. 11 i 17 tabeli	30.03.2001
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ul. Sikorskiego , zatwierdzony uchwałą nr XLI/495/02 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 25 czerwca 2002 r. uchwała +załącznik graficzny	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 175 poz. 2523 z dnia 14.08.2002r.	w części zmieniony uchwałą pkt. 10, 23 i 27 tabeli	14.09.2002
4	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru ograniczonego ulicami Westerplatte – Równą, Wodną i rzeką Bystrzycą , zatwierdzony uchwałą nr XIII/152/03 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 7 listopada 2003 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 26 poz. 467 z dn. 10.02.2004r.	w części zmieniony uchwałą pkt. 14 tabeli	12.03.2004
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy mieszkaniowej „ Zawiszów ”, zatwierdzony uchwałą nr XIII/153/03 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 7 listopada 2003 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 26 poz. 468 z dn. 10.02.2004r.	w części zmieniony uchwałą pkt. 8 i 9 tabeli	12.03.2004
6	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla obszaru dzielnicy produkcyjno – składowo - usługowej w rejonie ulic Mazowiecka – Przemysłowa – Kopernika – granica administracyjna, zatwierdzony uchwałą nr XXVI/286/04 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 listopada 2004 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 6 poz. 174 z dn. 10.01.2005r.	w części zmieniony uchwałą pkt. 22 tabeli	10.02.2005
7	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy mieszkaniowej „ Zawiszów ” w Świdnicy, dla obszaru ograniczonego od północy – granicą administracyjną miasta, od wschodu – skarpą oddzielającą tereny zalewowe rzeki Bystrzycy, od południa – granicą terenów zainwestowanych Osiedla Zawiszów i od zachodu – projektowanym	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 71 poz. 1540 z dn. 22.04.2005r.		23.05.2005

	przebiegiem ulicy Kazimierza Wielkiego – „Zawiszów I” zatwierdzony uchwałą nr XXXII/340/05 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 22 marca 2005 r.			
8	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy mieszkaniowej „Zawiszów” w Świdnicy, dla obszaru ograniczonego od północy – granicą administracyjną miasta, od wschodu – linią rozgraniczającą projektowany przebieg ulicy Kazimierza Wielkiego, od południa – granicą terenów zainwestowanych Osiedla Zawiszów i od zachodu - granicą terenów kolejowych - „Zawiszów II” – zatwierdzony uchwałą nr XXXV/361/05 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 5 maja 2005 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 99 poz. 2145 z dn. 03.06.2005r.		04.07.2005
9	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „ulicy Sikorskiego” w Świdnicy dla działki nr 1/ 4 i części dz. 1/14 AM 3 , obręb 1, położonych przy ul. Sikorskiego zatwierdzony uchwałą nr XLIX/490/06 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 17 marca 2006 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 93 poz. 1599 z dn. 15.05.2006r.		15.06.2006
10	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla rejonu Kraszowic i ul. Śląskiej, ograniczonego ul. Śląską, rzeką Bystrzycą i liniami kolejowymi zatwierdzony uchwałą nr XLIX/491/06 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 17 marca 2006 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 93 poz. 1600 z dn. 15.05.2006r.		15.06.2006
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, obejmujący obszar części obrębów w Kraszowicach w sąsiedztwie projektowanego przebiegu obwodnicy miasta Świdnica w ciągu dróg - krajowej nr 35 i wojewódzkiej nr 382- „Obwodnica” zatwierdzony uchwałą nr LI/512/06 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 kwietnia 2006 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 114 poz. 1890 z dn. 12.06.2006r.	w części zmieniony uchwałą pkt. 25 tabeli	13.07.2006
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla działek powstałych w wyniku podziału działki nr 5, am 11, obręb 1, położonej u zbiegu ulic: Zamenhofa–Riedla–Wróblewskiego zatwierdzony uchwałą nr X/109/07 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 2 lipca 2007 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 215 poz. 2588 z dn. 03.09.2007r.		03.10.2007
13	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy, dla terenu ograniczonego ulicami: Westerplatte, Równą, Wodną i rzeką Bystrzycą, zatwierdzony uchwałą nr XXXVI/436/09 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 21 sierpnia 2009 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 161 poz.3001 z dn. 25.09.2009r.		26.10.2009
14	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla obszaru zabudowy usługowo - mieszkaniowej „Armii Krajowej – Skłodowskiej” w obrębie ulic: Ludwika Zamenhofa, Marii Skłodowskiej - Curie, Leopolda Okulickiego i Armii Krajowej, zatwierdzony uchwałą nr XXXIX/485/09 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 listopada 2009 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 9 poz.156 z dn. 19.01.2010r.		19.02.2010
15	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego przy ul.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 64 poz.982		10.05.2010

	Parkowej dla terenu w rejonie ul. Hetmańskiej, zatwierdzony uchwałą nr XLII/501/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 19 lutego 2010 r.	z dn. 9.04.2010r		
16	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu ul. Śląskiej i ul. Lipowej w Świdnicy, zatwierdzony uchwałą nr XLIII/514/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 marca 2010 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 106 poz.1656 z dn. 9.06.2010r.		10.07.2010
17	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru zabudowy mieszkaniowo-usługowej „Westerplatte – Bystrzycka” w Świdnicy, zatwierdzony uchwałą nr XLV/540/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 14 maja 2010 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 123 poz.1896 z dn. 2.07.2010r.		20.08.2010
18	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla obszaru położonego przy ul. Towarowej – Westerplatte, zatwierdzony uchwałą nr XLVI/545/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 16 czerwca 2010 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 141 poz.2189 z dn. 3.08.2010r.		03.09.2010
19	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla obszaru miasta Świdnicy „Śródmieście – południe”, zatwierdzony uchwałą nr XLVI/546/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 16 czerwca 2010 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 142 poz.2211 z dn. 4.08.2010r.		04.09.2010
20	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Świdnica– Zarzecze II, zatwierdzony uchwałą nr XLI/468/14 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 czerwca 2014 r.	Dz. U. Woj. Dol. Rok 2014 poz. 3205 z dn. 14.07.2014r.		14.08.2014
21	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy w obszarze ograniczonym ulicą Metalowców, linią kolejową, bocznicą i ulicą Przemysłową zatwierdzony uchwałą nr XI/129/11 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 21 października 2011 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 245 poz. 4314 z dn. 30.11.2011r.		31.12.2011
22	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „ul. Sikorskiego” w Świdnicy w granicach ulic Sikorskiego – Pogodnej zatwierdzony uchwałą nr XI/131/11 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 21 października 2011 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Nr 245 poz. 4315 z dn. 30.11.2011r.		31.12.2011
23	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy „Śródmieście – północ” zatwierdzony uchwałą nr XII/145/11 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 25 listopada 2011 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Rok 2012 poz. 68 z dn. 12.01.2012		12.02.2012
24	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Świdnicy dla terenu Dworca Kolejowego Kraszowice, zatwierdzony uchwałą nr XXIV/284/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 15 lutego 2013 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Rok 2013 poz. 2157 z dn. 27.03.2013r.		27.04.2013
25	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru „ulicy Leśnej”, zatwierdzony uchwałą nr XXIV/285/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 15 lutego 2013 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Rok 2013 poz. 2158 z dn. 27.03.2013r.		27.04.2013

26	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru w granicach ulic Sikorskiego - Podmiejskiej , zatwierdzony uchwałą nr XXVI/309/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 19 kwietnia 2013 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Rok 2013 poz. 3522 z dn. 5.06.2013r.		20.06.2013
27	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Świdnicy – Zarzecze I , zatwierdzony uchwałą nr XXVII/320/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 7 czerwca 2013 r.	Dz.Urz. Woj. Doln. Rok 2013 poz. 4470 z dn. 23.07.2013r.		07.08.2013
28	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach ulic Okulickiego – Skłodowskiej – Sybiraków w Świdnicy , zatwierdzony uchwałą nr XLI/469/14 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 czerwca 2014 r.	Dz.U. Woj. Doln. Rok 2014 poz. 3206 z dnia 14.07.2014r.		29.07.2014
29	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Świdnicy – Ofiar Oświęcimskich , zatwierdzony uchwałą nr VIII/56/2015 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 maja 2015 r.	Dz.U.Woj. Doln. Rok 2015 poz. 2627 z dnia 15.06.2015		30.06.2015
30	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach ulic Okulickiego –Fieldorfa w Świdnicy , zatwierdzony uchwałą nr XXIV/254/2016 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 października 2016 r.	Dz.U.Woj. Dol. Rok 2016 poz. 5242 z dnia 21.11.2016		06.12.2016

MPZP W OPRACOWANIU

LP	NAZWA UCHWAŁY	Sygnatura
1	Uchwała nr XLI/475/14 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Świdnicy – ul. Osiedle Młodych	6721.1.2014
2	Uchwała nr XVIII/59/15 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 maja 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Świdnicy Osiedle Zawiszów	6721.1.2015
3	Uchwała nr XXI/218/16 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 24 czerwca 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach ulic Szymanowskiego – Paderewskiego w Świdnicy	6721.2.2016

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Powierzchnia geodezyjna miasta wynosi **21,76 km²**. Poniżej struktura użytkowania gruntów.

Struktura użytkowa gruntów	Powierzchnia (w ha)	% w strukturze gruntów	zasób nieruchomości Gminy Miasto Świdnica (w ha)	% udziału nieruchomości gminnych w strukturze gruntów
Użytki rolne	780	35,85	241	11,07
Grunty leśne i zadrzewione	9	0,41	2	0,09
Tereny zabudowane mieszkalne	300	13,79	30	1,38

Tereny zabudowane przemysłowe	218	10,02	1	0,05
Inne tereny zabudowane	280	12,87	66	3,03
Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	94	4,32	86	3,95
Tereny komunikacyjne	316	14,52	197	9,05
Zurbanizowane tereny niezabudowane	64	2,94	27	1,24
Grunty pod wodami	56	2,57	3	0,14
Użytki kopalne	3	0,14	3	0,14
Nieużytki i tereny różne	56	2,57	9	0,41
Łącznie	2176	100	665	30,55

ZASÓB MIESZKANIOWY

Mieszkania będące własnością Gminy Miasto Świdnica usytuowane są w **522** budynkach. Wśród nich 105 budynków jest 100% własnością gminy. W zasobach mieszkaniowych Świdnicy na koniec roku 2016 znajdowało się **1998** mieszkań z tego:

- ✓ **559** lokali posiadało status lokalu socjalnego lub pomieszczenia tymczasowego;
- ✓ **1439** lokali posiadało status lokalu mieszkalnego.

Powierzchnia użytkowa lokali komunalnych wynosiła: **98.563 m²**:

- ✓ **76.460 m²** lokali mieszkalnych;
- ✓ **22.072 m²** lokali socjalnych;
- ✓ **31 m²** pomieszczeń tymczasowych.

Na przydział lokalu komunalnego z mieszkaniowego zasobu gminy na koniec 2016 oczekiwało **357 osób/rodzin**, w tym:

- ✓ **51** osób/rodzin - lista socjalna;
- ✓ **4** osoby/rodziny - lista mieszkalna;
- ✓ **36** osób/rodzin - lista zamian i/lub wykwaterowań z urzędu;
- ✓ **248** osób/rodzin - lista wyroków eksmisyjnych z prawem do lokalu socjalnego.

Świdnickie Towarzystwo Budownictwa Społecznego /ŚTBS/ na koniec roku 2016 zarządzało **315** mieszkaniem w **9** budynkach: ul. Budowlana 1, ul. Jałowcowa 1-1a, ul. Jałowcowa 3-11, ul. Bartosza Głowackiego 33-35, ul. Bartosza Głowackiego 37-39, ul. Jana Kilińskiego 35 a,b,c, ul. Jana Kilińskiego 35 d,e,f, ul. Mikołaja Kopernika 9 d,e,f i ul. Spółdzielczej 2.

W roku 2016 zakończyła się budowa budynku mieszkalno- usługowego przy **ul. Spółdzielczej 2** wraz z zagospodarowaniem terenu. Do użytku oddano 43 lokale mieszkalne, 3 lokale użytkowe i 23 miejsca parkingowe. Łączna wartość inwestycji **7.433.000,00 zł**, z czego 3.410.000,00 zł to kredyt zaciągnięty z Banku Gospodarstwa Krajowego /BGK/.

W roku 2017 rozpoczęto budowę czterech segmentów AB-CD, osiedla mieszkaniowego przy **ul. Jana Kilińskiego 31 ab i 33 ab** wraz z zagospodarowaniem terenu. W wyniku realizacji inwestycji powstanie 48 mieszkań „pod klucz”, jedno i dwu pokojowych o łącznej pow. użyt. 2.420,80m² i 48 miejsc postojowych w garażach pod budynkiem o pow. 1.133,20 m². Łączna wartość inwestycji 10.460.000,00 zł, z czego kredyt z BGK 4.832.000,00 zł. Planowane zakończenie prac - lipiec 2018 r.

SPRZEDAŻ LOKALI MIESZKALNYCH, UŻYTKOWYCH I BUDYNKÓW

W roku **2016** sprzedano:

- **3** lokale użytkowe o pow. użyt. 145m², w tym 3 na rzecz najemcy na kwotę **47.436,00**;

- 68 lokali mieszkalnych o pow. użyt. 4.024 m², w tym 46 na rzecz najemcy i 22 w drodze przetargu, na kwotę **1.859.494,00**;

Łączny dochód ze sprzedaży ww. lokali wyniósł **1.906.930,00**.

W roku 2016 uzyskano dochód w wysokości **194.706,00** ze sprzedaży i oddania w użytkowanie wieczyste gruntu o pow. 0,4393 ha przy lokalach mieszkalnych i użytkowych.

REWITALIZACJA

Kompleksowy, wieloletni proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanie terytorialne, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Gmina Miasto Świdnica opracowała nowy Program Rewitalizacji Miasta, który stanowi podstawę do ubiegania się o dotację z funduszy Unii Europejskiej. Na opracowanie programu Świdnica otrzymała dotację w wysokości 117.415,80 zł z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w ramach projektu pn. "Przygotowanie programów rewitalizacji na terenie Województwa Dolnośląskiego" współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Oprócz wsparcia finansowego otrzymaliśmy także pomoc merytoryczną w procesie opracowania programu rewitalizacji.

Dokumentem, w oparciu o który opracowany został Lokalny Program Rewitalizacji dla Świdnicy są „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Świdnicy z dnia 16 lutego 2016 został powołany 30-osobowy Zespół ds. Rewitalizacji, jako organ konsultacyjny Prezydenta w zakresie rewitalizacji. W dniu 24 czerwca 2016 r. dokument pn. „**Lokalny Program Rewitalizacji Gmina Miasto Świdnica na lata 2015-2024**” został przyjęty przez Radę Miejską w Świdnicy. w dniu 12 sierpnia 2016 r. dokument uzyskał pozytywną ocenę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Przyjęty Program Rewitalizacji jest nowoczesnym narzędziem naprawczym degradacji przestrzeni miejskiej, które obejmuje pięć głównych dziedzin: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną, obejmując takie zjawiska jak: ubóstwo, przestępczość, problemy edukacyjne, niski kapitał społeczny, dekapitalizacja obiektów, bałagan przestrzeni miejskiej itd.

Na realizację zadań m.in. w zakresie rewitalizacji aplikowaliśmy o środki w ramach konkursów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, ogłoszonych **przez Instytucję Pośredniczącą Aglomeracji Wałbrzyskiej**, Osi Priorytetowej 6 Infrastruktura spójności społecznej, Działania 6.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałań:

- 6.3.A - Remont, przebudowa, rozbudowa, adaptacja, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni, (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) – w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, edukacyjnych lub rekreacyjnych;
 - 6.3.B - remont, odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych mieszkaniowych;
 - 6.3.C – Inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Gmina Miasto Świdnica w ramach rewitalizacji planuje zrealizować m.in. nw. zadania:
- ✓ Rewitalizacja przestrzenno- społeczna Miasta Świdnica - przebudowa ul. Siostrzanej oraz śródmiejskiej przestrzeni wewnątrz kwartałów ul. Siostrzana – Rynek wraz z przebudową i wyposażeniem budynku Rynek 39-40;

- ✓ Remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Komunardów 6,6a,6b; ul. Jagiellońska 9, 16; ul. Kazimierza Pułaskiego 1-5; ul. Trybunalska 23; ul. Wrocławska 6; Rynek 24; ul. Franciszkańska 9; Pl. Grunwaldzki 4; Ks. Agnieszki 1 i Pl. św. Małgorzaty 6; ul. Lelewela 24 oraz Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Siostrzanej 1-25, 7a.
- ✓ Remont komunalnych budynków wielorodzinnych usytuowanych przy ul. Gdyńskiej 3-3A, ul. Pierwszego Maja 3, ul. Stefana Żeromskiego 6, ul. Spółdzielczej 29-31, ul. Kotlarskiej 5A w Świdnicy;
- ✓ Remont komunalnych budynków wielorodzinnych usytuowanych przy ul. Przechodniej 3, 5, 6, 8, 10 ul. Teatralnej 25;
- ✓ Rewitalizacja Miasta Świdnica - przebudowa śródmiejskiej przestrzeni wewnątrz kwartału ul. Konopnicka – Franciszkańska oraz kwartału ul. Grodzka – Kotlarska;
- ✓ Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne przy Centrum Charytatywnym w Świdnicy – Caritas Diecezji Świdnickiej.

Wybór 3 -BILANSE MIASTA

Świdnica wspiera aktywność gospodarczą mieszkańców, a także utrzymuje mieszkańców, którzy nie wykazują aktywności gospodarczej. Nikt trwale bezradny nie powinien zostać bez pomocy, ale trwale i nieodwracalnie bezradnych nie powinno być aż tak wielu. Celem strategicznym Miasta jest zmniejszanie strefy biedy, poprzez redukcję nieuzasadnionej bezradności oraz zwiększanie sfery dobrobytu, poprzez usuwanie barier uniemożliwiających aktywność.

Biznes

Hasło: „Nowoczesna przedsiębiorczość w ramach tradycyjnych, kupieckich reguł gry”

Rok 2016

Nowoczesna przedsiębiorczość jest jedną z tych aktywności lokalnych, która zapewnia lokalnym środowiskom rozwój w wymiarze zarówno finansowym, jak i społecznym. Od liczby podmiotów gospodarczych i ich aktywności zależy, w przeważającym stopniu, ogólny poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Oczywiście, bardzo istotne jest również określenie formy oraz przedmiotu działalności podmiotów gospodarczych. Mając na uwadze powyższe władze Świdnicy starają się pozyskać nowych inwestorów. Pozyskanie dużych inwestorów w ostatnich latach z branży przemysłowej przyczyniło się do ożywienia gospodarczego miasta, spadku bezrobocia oraz wzrostu dochodów własnych Miasta. Duże inwestycje znanych firm na terenie Świdnicy przyciągnęły także kolejnych inwestorów zagranicznych oraz zaktywizowały lokalnych przedsiębiorców, w tym z sektora MŚP.

Na terenie Miasta usytuowana jest **Podstrefa Świdnicka WSSE „INVEST -PARK”**, której powierzchnia na koniec roku 2016 wynosiła **167,74 ha**, z czego **147,74 ha** znajduje się na terenie Gminy Miasta Świdnica. Na koniec 2015 r. powierzchnia terenów zakupionych i użytkowanych przez inwestorów wynosiła w świdnickiej podstrefie **116,59 ha**. W ofercie Podstrefy Świdnickiej pozostaje do zagospodarowania **51,15 ha** dla potencjalnych inwestorów, z czego **31,15 ha** to tereny Gminy Miasta Świdnica.

Podstrefa Świdnicka WSSE obejmuje:

1. **Kompleks 1** - w Obszarze Fabryczna obejmujący tereny przy ul. Przemysłowej, Metalowców, Wokulskiego, Stalowej i Towarowej oraz Kopernika, przy czym do zbycia pozostaje ok. **18,40 ha**,

2. **Kompleks 2** - w obszarze Zawiszów obejmujący tereny przy ul. Pogodnej, Tadeusz Ząbka, Kazimierza Wielkiego i Władysława Andersa, przy czym wolne tereny przeznaczone do zbycia to ok. **13,72 ha**,
3. **Kompleks 3** - w obszarze Jagodnik obejmujący tereny przy ul. Kopernika przy czym wolne tereny przeznaczone do zbycia to ok. **20 ha** (na obszarze Gminy Świdnica) - tereny należą do Agencji Nieruchomości Rolnych.

W podstrefie świdnickiej WSSE INVEST-PARK Sp. z o.o. na koniec 2016r. działalność gospodarczą prowadziło **15 przedsiębiorców**, z czego cztery przedsiębiorstwa to koncerny globalne, pozostałe firmy to małe lub średnie przedsiębiorstwa:

1. **Electrolux Poland Sp. z o. o.** - produkcja: elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego (kuchenki, piekarniki);
2. **Colgate - Palmolive Manufacturing Poland Sp. z o. o.**- produkcja preparatów do higieny zębów i jamy ustnej, w szczególności pasty do zębów;
3. **Klingenburg International Sp. z o.o.** – produkcja urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych (z wyłączeniem urządzeń przeznaczonych dla gospodarstw domowych);
4. **Nifco Poland Sp. z o. o.** - produkcja i sprzedaż przemysłowych nitów, pierścieni, zacisków z tworzyw sztucznych i innych części dla przemysłu motoryzacyjnego;
5. **Sonel S.A.** - produkcja innowacyjnych przyrządów do pomiaru energii elektrycznej;
6. **FORMA SYSTEM Sp. z o.o.** - produkcja blatów do mebli kuchennych;
7. **Cloos - Polska Sp. z o.o.** - produkcja zrobotyzowanych stanowisk spawalniczych;
8. **ANTIKOR Sp. z o.o.** /była Cynkownia Galess Sp. z o.o./ - cynkownia ogniowa, usługi obróbki metali i nakładania powłok na metale, obróbka mechaniczna elementów metalowych;
9. **Tama Polska Sp. z o.o.** - produkcja, siatki, folii i sznurka rolniczego;
10. **AAM Poland Sp. z o.o.** - produkcja metalowych części mechanizmów różnicowych, modułów tylnego napędu oraz zespołów przeniesienia napędu / w roku 2014 uzyskało zgodę na wygaszenie zezwolenia na prowadzenie działalności w Strefie/;
11. **Almes Poland Sp. z o.o.**- producent części do silników i wentylatorów urządzeń AGD;
12. **Solgaz Sp. z o.o.**- producent urządzeń AGD, płyt indukcyjnych gazowych, okapów i piekarników;
13. **Pebek Sp. z o.o.** – producent najwyższej jakości betonu architektonicznego i elementów małej architektury;
14. **THT Produkcja Opakowań Przemysłowych Sp. z o.o.** - produkcja opakowań przemysłowych;
15. **Best Systemy Grzewcze Sp. z o.o.** - produkcja konstrukcji stalowych i elementów linii technologicznych, metalowych zbiorników i cystem.

Dodatkowe dane dotyczące Podstrefy Świdnickiej WSSE „INVEST -PARK” na koniec 2016 r.:

- ilość aktywnych zezwoleń: **23**;
- deklarowane nakłady w sumie: **639.328.700,00 zł**;
- deklarowane zatrudnienie: **2 042** osób;
- stan zatrudnienia: **2.996** osób.

DUŻE FIRMY DZIAŁAJĄCE NA TERENIE ŚWIDNICY:

Poza Strefą ekonomiczną działa też w Świdnicy kilkanaście innych dużych firm. Część z nich kontynuuje wieloletnią działalność rozpoczętą nawet w XIX w. Niektóre to firmy powstałe w okresie transformacji ustrojowej.

- **GREENBRIER EUROPE - Wagony Świdnica S.A.** - producent wagonów kolejowych, eksporter różnego rodzaju wagonów, w tym w szczególności towarowych do innych krajów w Europie, głównie do Niemiec, Francji i Szwajcarii;
- **ZUP BADURA sp. z o.o., sp.k.** – producent konstrukcji stalowych, maszyn i urządzeń na potrzeby rynku naftowego, energetycznego i stoczniowego, usługi z zakresu obróbki metali;
- **Krause Sp. z o.o** – producent systemów drabin, pomostów i rusztowań;
- **Eurofoam Polska Zakład w Świdnicy** – producent i przetwórca pianki poliuretanowej;
- **P.P.H. Politech Sp. z o.o.** - pomysłodawca i producent podzespołów elektronicznych;
- **Prasmet Sp. z o.o.** - kompleksowa obróbka detali na automatach tokarskich, obróbki plastycznej metali na prasach automatycznych i hydraulicznych oraz produkcja czujników i wyłączników termicznych do pojazdów samochodowych;
- **Dolmeb Sp. z o.o.** - producent w branży meblarskiej;
- **PPH Abet Sp. z o.o.** – producent betonu;
- **ŚFUP Sp. z o.o.** – producent urządzeń dla przemysłu cukrowniczego, chemicznego, energetycznego i hutniczego;
- **FAP Pafal S.A. Grupa Apator** – producent liczników energii elektrycznej jedno i trójfazowych, elektronicznych i przełączników czasowych;
- **Galess Sp. z o.o.** – wykonawca powłok galwanicznych;
- **RST Sp. z o.o. Sp.k.** – projektant i twórca systemów informatycznych;
- **Franc Gardiner Sp. z o.o.** – producent rolet okiennych;
- **BIO-WAT Sp. z o.o.** – bioelektrownia;
- **P.P.H. APARATURA POMIAROWA Sp. z o.o.** – producent specjalistycznych urządzeń i aparatów elektrycznych;

Świdnicka infrastruktura biznesowa i okołobiznesowa wymieniona poniżej zapewnia wsparcie dla przedsiębiorców w początkowych stadiach działalności gospodarczej poprzez wynajęcie powierzchni na korzystnych warunkach, usługi szkoleniowe i doradcze, czy ubieganie się o dotacje na rozwój firm.

▪ **„INVEST-PARK DEVELOPMENT” sp. z o. o.** utworzona w lutym 2008 r. przez: Wałbrzyską Specjalną Strefę Ekonomiczną „INVEST –PARK” Sp. z o. o., Gminę Wałbrzych, Gminę Miasto Świdnica i Gminę Miejską Dzierżoniów, jako Instytucja Otoczenia Biznesu na rzecz rozwoju regionalnego między innymi poprzez stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Spółka prowadzi działalność na terenie województwa dolnośląskiego. Działania Spółki skupiają się głównie na modernizacji, budowie i udostępnianiu nowoczesnych hal produkcyjno-magazynowych, w ramach parków przemysłowych. W 2008 r. w formie aportu Gmina Miasto Świdnica wniosła do Spółki nieruchomości niezabudowane o łącznej powierzchni **8,7113** ha tj. 1,9792 ha w obszarze Zawiszowa, z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną oraz **6,8365** ha w rejonie ul. Towarowej, z przeznaczeniem pod zabudowę przemysłową i magazynową, gdzie usytuowany jest **ŚWIDNICKI PARK PRZEMYSŁOWY /ŚPP/- inwestycja w rejonie ulic Towarowej i Kopernika**. Głównym obszarem działalności Spółki jest tworzenie atrakcyjnej oferty przestrzeni produkcyjno - magazynowych i biurowych w formie parków przemysłowych i inkubatorów przedsiębiorczości uzupełniających proponowane przez gminy – udziałowców oraz WSSE „INVEST -PARK” tereny typu greenfield oraz realizacja polityki mieszkaniowej w formie oferowania niezabudowanych nieruchomości pod budownictwo mieszkaniowe przeznaczonych na sprzedaż oraz budowa budynku mieszkalnego z preferencjami wynajmu i zakupu dla nowych pracowników przedsiębiorstw. Na terenie ŚPP funkcjonują cztery hale, przy czym w 2015 r. zostały one zagospodarowane i działalność gospodarczą prowadzą w nich następujące firmy: **DBI**

PlasticPolska Sp. z o.o. – firma przetwórstwa tworzyw sztucznych, **John Cotton Europe Sp. z o.o.** – producent kołder i poduszek, **DIORA Świdnica Sp. z o.o.** – producent obudów do sprzedaży audio i **Solgaz Sp. z o.o.** - producent sprzętu gospodarstwa domowego, w szczególności urządzeń kuchennych do zabudowy;

- **INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI REGIONU SUDECKIEGO** utworzony w dniu 24 września 2013 r. przez 5 sygnatariuszy: Gminę Miasto Świdnica, Powiatowy Urząd Pracy, Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych, Bank PKO BP i Sudecką Izbę Przemysłowo - Handlową. Sygnatariusze podpisali list intencyjny w sprawie współpracy przy realizacji projektu mającego na celu utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego. Celem projektu jest wspomaganie procesu uruchomienia i rozwoju firm, poprzez stworzenie dostępu do: wiedzy, szkoleń, usług doradczych, nowoczesnej infrastruktury biurowo-usługowej.

- **DOLNOŚLĄSKI KLASTER ENERGII ODNAWIALNEJ /DKEO/** przy ul. Stalowej 2 – założony został w dniu 3 marca 2008 r., jako dobrowolne zrzeszenie osób i podmiotów zaangażowanych w promocję energetyki odnawialnej oraz efektywności energetycznej i dążenia do zrównoważonego rozwoju, (formalnie zarejestrowany w dniu 3 lutego 2012 r.). Celem Stowarzyszenia m.in. jest: dążenie do poprawy stanu środowiska, integracja przedsiębiorstw, ośrodków naukowo-badawczych i badawczo-rozwojowych, jednostek edukacyjnych instytucji i organizacji wspierających rozwój energii odnawialnej, edukacja w zakresie zrównoważonego rozwoju w tym ochrony środowiska, gospodarki energią (oszczędzania energii), odnawialnych źródeł energii, oraz możliwości zastosowania tych rozwiązań, promocja oraz wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii, oraz racjonalnego gospodarowania energią (oszczędzania energii), wspieranie działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej, wspieranie i promowanie firm, organizacji działających na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz wspieranie innych dziedzin związanych ze zrównoważonym rozwojem energetyki.

Świdnickie **instytucje biznesowe i okołobiznesowe** na terenie Świdnicy, wymienione poniżej, zapewniają dostęp do wiedzy i umiejętności poprzez doradztwo, szkolenia oraz przekazywanie informacji. Przekazują one wiedzę w formie szkoleń, warsztatów i doradztwa z zakresu min.: prawa, finansów i rachunkowości, funduszy unijnych. Zajmują się ułatwianiem dostępu do środków finansowania działalności nowo powstających oraz już działających firm oraz zapewnianiem usług finansowych dostosowanych do specyfiki proinnowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych.

- Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych /SSIG/;
- Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Świdnicy /SIPH/;
- Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich /SPiKŚ/;
- Izba Rzemieślnicza i Małej Przedsiębiorczości;
- Świdnicka Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej /ŚR FSNT NOT/;
- Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość /SWP/ - Centrum Wspierania Biznesu;
- Polsko - Czeska Izba Przemysłowo Handlowa;
- Centrum Transferu Technologii;
- Świdnickie Stowarzyszenie Kupców, Restauratorów i Przedsiębiorców „KADUCEUSZ”;
- Sudecki Instytut Rozwoju Regionalnego.

Miasto wypracowało **zasady pomocy dla przedsiębiorców w procesie przedinwestycyjnym i inwestycyjnym**. Każdy potencjalny inwestor, w zależności od stopnia zaawansowania negocjacji, otrzymuje pełną pomoc i wyczerpującą informację polegającą na:

- wskazaniu działek inwestycyjnych najbardziej odpowiednich dla indywidualnych potrzeb;

- uzyskaniu oferty inwestycyjnej w wybranym języku, zawierającej szczegółowe dane opisowe, graficzne i informacje o dostępności uzbrojenia, kosztach wykonania niezbędnych elementów infrastruktury oraz kosztach eksploatacji urządzeń i prowadzenia przedsiębiorstwa na terenie Świdnicy;
- uzyskaniu kompleksowej informacji w skali Miasta i regionu, dotyczącej struktury i prognoz demograficznych, struktury bezrobocia, otoczenia biznesowego, potencjalnych podwykonawców i kooperantów oraz oferty zamieszkiwania, kształcenia, opieki zdrowotnej i spędzania wolnego czasu;
- uzyskaniu informacji na temat dostępnych ulg i preferencji w ramach aktualnych programów pomocowych oraz deklaracji pomocy w procesie inwestycyjnym ze strony zaangażowanych w ten proces urzędów;
- uzyskaniu danych teleadresowych i dokumentach niezbędnych na wszystkich etapach procesu przedinwestycyjnego oraz kompleksowej pomocy w procesie inwestycyjnym;
- uzyskaniu pomocy w załatwieniu spraw formalno-prawnych związanych z procesem inwestycyjnym i uruchomieniem działalności na terenie miasta.
- aktywnym przekazywaniu informacji przedsiębiorcom lub kandydatom na właścicieli firm o możliwościach otrzymania wsparcia finansowego lub innego na terenie gminy, województwa i kraju. Gmina organizuje spotkania, konferencje, debaty i szkolenia dla przedsiębiorców.

Na stronie urzędu www.um.swidnica.pl prowadzony jest:

- Wyodrębniony **dział BIZNES** z informacją dla inwestora, na który składają się:
 - bieżące wiadomości gospodarcze, obszar podstrefy WSSE, realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych, programy gospodarcze i projekty wsparcia przedsiębiorczości;
 - informacje o stanie świdnickiej gospodarki;
 - odsyłacze do stron internetowych świdnickich organizacji wsparcia przedsiębiorczości;
 - profesjonalna obsługa inwestorów i świadczenie pomocy w procesie inwestycyjnym.
- Wyodrębniony **dział POMOC PUBLICZNA**, w którym przedsiębiorcy mają łatwy dostęp do informacji dotyczących form, możliwości i uzyskania pomocy publicznej i jej wysokości oraz formularza wniosku: pomoc regionalna, pomoc de minimis.

Prowadzona jest strona internetowa Nieruchomości Miasta Świdnicy www.nieruchomosci-swidnica.pl pod hasłem **Zainwestuj u nas!** Na której zamieszczone są oferty:

- sprzedaży gruntów, w tym gruntów pod inwestycje;
- sprzedaży mieszkań;
- sprzedaży i najmu lokali użytkowych;
- sprzedaży budynków;
- najmu lokali użytkowych w ramach Programu Aktywizacji Śródmieścia;
- najmu boksów handlowych w Miejskim Domu Towarowym;
- inne dotyczące miejskich nieruchomości;
- prywatne z terenu miasta.

Elementy **współpracy samorządu z lokalnymi podmiotami gospodarczymi** stanowią o jakości i elastyczności rynku pracy. Głównym narzędziem wsparcia firm lokalnych była pomoc finansowa dla istniejących i nowopowstałych firm zarówno z sektora MŚP, jak i dużych przedsiębiorstw różnych branż w postaci zwolnień w podatku od nieruchomości.

ROK 2016

- PROGRAMY POMOCOWE z których skorzystali przedsiębiorcy na terenie Świdnicy:

- „Program pomocy w zakresie zatrudnienia w ramach wyłączeń grupowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Gminy Miasto Świdnica” - uchwała nr XLI/397/05 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 sierpnia 2005r. Zwolnieniem objęto 3 przedsiębiorców na kwotę 661.995,00 zł;
- „Program pomocy w zakresie zatrudnienia w ramach wyłączeń grupowych dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie Gminy Miasto Świdnica” - uchwała nr VI/54/07 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 30 marca 2007r. Zwolnieniem objęto 2 przedsiębiorców na łączną kwotę 477.323,00 zł;
- „Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców dokonujących inwestycji” - uchwała XXI/253/08 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 27 czerwca 2008 r. Zwolnieniem objęto 4 przedsiębiorców na łączną kwotę 1.209.263,00 zł;
- „Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców dokonujących inwestycji”, który przewiduje zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców realizujących nową inwestycję na terenie Gminy Miasta Świdnicy - uchwała nr XIII/164/11 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 grudnia 2011r. Programem objęto 6 przedsiębiorców na łączną kwotę 1.253.496,00 zł;
- „Program pomocy *de minimis* dla wybranych kategorii przedsiębiorców”, który przewiduje zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców realizujących inwestycje w zakresie usług gastronomicznych oraz działalności hotelarskiej – uchwała nr XIII/165/11 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 grudnia 2011r. Programem objęto 1 przedsiębiorcę na łączną kwotę 65.323,00 zł;
- „Program pomocy *de minimis* dla wybranych kategorii przedsiębiorców”, który przewiduje zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców realizujących inwestycje w zakresie usług gastronomicznych oraz działalności hotelarskiej - uchwała nr XXIX/350/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 6 września 2013 r. Programem objęto 1 przedsiębiorcę na kwotę 39.571,00 zł;
- „Program pomocy regionalnej dla przedsiębiorców dokonujących inwestycji”, który przewiduje zwolnienie z podatku od nieruchomości – uchwała nr XXXVII/424/14 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 31 marca 2014 r. Programem objęto 3 przedsiębiorców na łączną kwotę 170.201,00 zł;
- „Program pomocy *de minimis* dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców”, który przewiduje zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców realizujących inwestycje w zakresie usług gastronomicznych oraz działalności hotelarskiej - uchwała nr XLIII/495/14 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 sierpnia 2014 r. Programem objęto 30 przedsiębiorców na kwotę 652.650,00 zł;
- „Program regionalnej pomocy inwestycyjnej na wspieranie nowych inwestycji”, który przewiduje zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców realizujących nową inwestycję na terenie Gminy Miasta Świdnicy – uchwała nr VIII/61/15 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 maja 2015 r. Programem objęto 1 przedsiębiorcę na kwotę 186.996,00 zł.

W roku 2016 w ramach Programów pomocowych udzielono ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości na łączną kwotę 4.716.818,00 zł. (dane przyjęte ze Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Świdnicy za 2016 rok).

W roku 2016 Świdnica stworzyła własny program gospodarczy współpracy samorządu z przedsiębiorcami pn. „Zostańcie z nami - Miasto i Powiat Świdnica” w zakresie wspierania przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Program ma zachęcać młode osoby (w wieku od 14-30 lat) do związania swojej przyszłości z dynamicznie rozwijającym się miastem, ma pokazać młodzieży różne ścieżki kariery i zapewnić wsparcie na kolejnych etapach rozwoju – od wzbogaconej edukacji

w szkołach, poprzez naukę w klasach patronackich, aż po powiązanie z konkretnym pracodawcą. Głównymi elementami programu „Zostańcie z nami” są: specjalne warsztaty ekonomiczne, doradztwo zawodowe, wizyty w firmach i konkursy z cennymi nagrodami. Program jest finansowany i wspierany przez Miasto Świdnica wraz ze Stowarzyszeniem Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich, Forum Obywatelskiego Rozwoju, Powiatowym Urzędem Pracy i Powiatem Świdnica. Celem programu jest praktyczna pomoc młodym ludziom na początku ich drogi życiowej, zwłaszcza w aspekcie zawodowym. Dostarczenie wiedzy i umiejętności oraz pomoc przy planowaniu ścieżki edukacji i kariery zawodowej. Pokazanie Świdnicy i jej okolicy, jako atrakcyjnego miejsca do pracy i mieszkania. W ramach konkursu zrealizowano dwa konkursy: „ZaLOGOWANI” i „Mój pierwszy milion”. Program „Zostańcie z nami” cieszył się popularnością wśród uczestników, a także lokalnych partnerów biznesowych jest na bieżąco relacjonowany na stronie internetowej www.zostanciez nami.pl oraz na profilu FB [facebook.com/zostanciez nami](https://www.facebook.com/zostanciez nami).

Świdnica systematycznie współpracuje z organizacjami działającymi na rzecz zwiększania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski i firmami zajmującymi się wyszukiwaniem lokalizacji pod inwestycje, placówkami dyplomatycznymi, organizacjami gospodarczymi. W roku 2016 przekazano bezpośrednio lub poprzez instytucje w formie drukowanej bądź elektronicznej, w tym na CD oferty następującym instytucjom działającym na rzecz zwiększania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski: Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Dolnośląskiej Agencji Współpracy Gospodarczej, Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej oraz Wydziałowi Promocji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Ww. instytucjom przesłano lub przekazano oferty terenów zlokalizowanych w świdnickiej podstrefie. Oferty kierowano również do PAIiIZ, firm konsultingowych oraz inwestorów bezpośrednich poprzez WSSE Invest-Park Sp. z o.o. Spółki przekazywały oferty Świdnicy podczas wyjazdów i wydarzeń promocyjnych oraz konferencji.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE ŚWIDNICKICH FIRM W ROKU 2016:

- Firma **Krause Sp. z o.o.** rozbudowała zakład w Świdnicy o nową halę produkcyjną wraz z wyposażeniem w nowoczesne technologicznie linie i zautomatyzowaną produkcję. Inwestycja pozwoli rozszerzyć paletę produktów, które powstają w Świdnicy. Pracę przy nowych liniach produkcyjnych znajdzie zatrudnienie od 80 do 100 osób. Inwestycja szacowana jest na 30 mln zł.
- Firma **ZUPBADURA Sp. z o.o.** oddała do użytku w latach 2014 i 2016 trzy nowe hale produkcyjne o powierzchni 15000m². Obiekty o wysokim standardzie, umożliwiające testowanie i montaż urządzeń wraz z instalacją hydrauliczną i elektryczną.
- Firma **Elektrolux Sp. z o.o.** otrzymała piąte pozwolenie na prowadzenie działalności w WSSE „INVEST PARK” w ramach, którego planuje do końca roku 2018 rozbudować istniejący zakład i zatrudnić ok. 100 pracowników. Inwestycja szacowana jest na 45 mln. zł.
- **ALMES Poland Sp. z o. o.** w roku 2015 odebrała zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w WSSE „Invest-Park” w hali Invest Park Development. W ramach zezwolenia w roku 2016 zakupiła sprzęt i automatyczną linię technologiczną za ok. 1.200.000,00 zł oraz zatrudniła 15 osób. W najbliższych latach planuje kolejne inwestycje na ok. 5.mln. zł.
- **Tama Polska Sp. z o.o.** w roku 2014 otrzymała zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach WSSE „Invest Park”. W roku 2016 na zakupionym 2 ha terenie przy ul. Towarowej rozbudowała zakład. Wartość inwestycji ok. 45 mln. zł.

- **Nifco Poland Sp. z o.o.** – w roku 2016 otrzymała piąte zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w ramach WSSE „Invest Park”. W ramach zezwolenia firma planuje przeprowadzić kolejne inwestycje o ok. 13, 4 mln. zł.
- **Pebek Sp. z o.o.** - w roku 2016 odebrała zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w WSSE „Invest-Park”, w ramach którego w roku 2016 rozpoczęła budowę hali produkcyjnej. Inwestycja o wartości 45 mln. zł będzie realizowana w kolejnych latach.
- **Solgaz Sp. z o.o.** - w roku 2015 odebrały zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej w WSSE „Invest-Park” w hali Invest Park Development. W ramach zezwolenia w roku 2016 zakupiła sprzęt i automatyczną linię technologiczną za ok. 1.200.000,00 zł oraz zatrudniła 15 osób.

TERENY INWESTYCYJNE PRZEZNACZONE POD FUNKCJE PRZEMYSŁOWE, USŁUGOWE I MIESZKANIOWE PRZYGOTOWANE DO SPRZEDAŻY NA KONIEC ROKU 2016:

TERENY PRZEZNACZONE POD FUNKCJE MIESZKANIOWĄ

Położenie działki	Nr działki	Powierzchnia
1 Maja	1094	0,1128 ha
Kosynierów	3210	0,4968 ha
Kosynierów	338/4	1,0243 ha
Kosynierów	338/5	1,0975 ha
Parkowa	3209	0,7484 ha
Leśna	2685/17	0,2069 ha
Leśna	2685/18	0,2209 ha
Sudecka	od 1068/20 do 1068/29 z drogą wew. 1068/28	1,0864 ha
Sudecka	1068/13	0,1735 ha
Sudecka	1068/14	0,1752 ha
Sudecka	1068/15	0,1828 ha
Sudecka	1068/16	0,1351 ha
Sudecka	1068/17	0,1289 ha
Sudecka	1068/18	0,0728 ha
Sudecka	1068/19	0,0728 ha
Sudecka	1070/2	0,1633 ha
Sudecka	1070/5	0,1775 ha
Sudecka	1070/6	0,1582 ha
Sudecka	1070/7	0,1307 ha
Sudecka	1070/8	0,1097 ha
Sudecka	1070/10	0,1075 ha
Sudecka	1070/11	0,1447 ha
Sudecka	1070/21	0,1608 ha
Sudecka	1070/22	0,1438 ha
Sudecka	1070/23	0,1320 ha
Sudecka	1070/24	0,1373 ha
Sudecka	1070/25	0,1571 ha
Sudecka	998	0,1645 ha
Bobrzańska	2236/3	0,1312 ha
Przelotowa	515	0,0903 ha

TERENY PRZEZNACZONE POD FUNKCJE USŁUGOWĄ I PRZEMYSŁOWĄ

Położenie działki	Nr działki	Powierzchnia
Pogodna	51	2,6216 ha
Stalowa	1461, 1768/2	1,0082 ha
Stalowa	1462, 1768/3	0,6799 ha
Stalowa	1493/4	1,5877 ha
Strzelińska	1715	0,3615 ha
Stanisława Wokulskiego	1423	0,9043 ha
Ceglana	256/4, 285/4	0,2410 ha

Sfera socjalna

Hasło: "Pomoc tak, demoralizacja nie"

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i instrumenty prawne. Pomoc społeczna oferuje następujące formy pomocowe:

- ✓ pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy;
- ✓ niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w roku 2016 realizowane były przy ścisłej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świdnicy. Do zadań tych należało w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń z zakresu pomocy społecznej m.in. zasiłków stałych, okresowych i innych;
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania;
- udzielanie pomocy w formie posiłków, schronienia i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, w tym bezdomnym;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i okresowych w oparciu o ustawę o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Pomoc socjalna świadczona przez MOPS udzielana była z różnych powodów, tj.: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, choroby, przemoc w rodzinie, bezradność, w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i innych, w tym także zdarzeń losowych.

Na **pomoc społeczną** w roku **2016** wydatkowano kwotę **44.917.188,35 zł**. Wydatki obejmowały:

- placówki opiekuńczo – wychowawcze – 254.991,42 zł;
- Domy Pomocy Społecznej - 1.607.012,00 zł;
- ośrodki wsparcia – 884.848,56 zł;
- rodziny zastępcze – 127.349,85 zł;
- wspieranie rodziny – 90.000,00 zł;
- realizacja programu rządowego „Rodzina 500 plus” – 18.196.314,12 zł;
- świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 12.725.524,94 zł;

- składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej – 283.258,60 zł;
- zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne - 2.921.266,57 zł;
- dodatki mieszkaniowe – 688.578,35 zł;
- zasiłki stałe – 1.721.379,02 zł;
- utrzymanie MOPS - 3.762.244,74 zł;
- jednostki specjalistyczne poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – 9.823,24 zł;
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 949.220,40 zł;
- pozostała działalność tj. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, „Karta dużej rodziny”, „Senior – Wigor”, dotacje celowe – 695.376,54 zł.

Programy i działania dotyczące sfery socjalnej zostały opisane szerzej w **wyborze 1 – Kapitał społeczny – Rodzina.**

Mieszkańcy miasta, którzy mieli niskie dochody i nie wystarczało im środków na opłacenie czynszu, mogli starać się w Urzędzie Miejskim o przyznanie **dotatku mieszkaniowego** - powszechnego i okresowego świadczenia pieniężnego wynikającego z przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

W roku **2016** na podstawie **842** decyzji przyznano **4712** dodatków mieszkaniowych w kwocie **652.671,00** zł. oraz na podstawie **462** decyzji przyznano **2635** dodatki energetyczne w kwocie **35.384,00** zł.

Turystyka

Hasło: „Ciekawe i gościnne miasto u progu gór”

Polityka wspierania rozwoju turystyki skierowana jest do mieszkańców Świdnicy i okolic oraz osób czasowo przebywających w mieście, w tym turystów krajowych i zagranicznych. Świdnica z uwagi na uwarunkowania przestrzenne dąży do bycia miastem o rozwiniętej gospodarce turystycznej. Władze miasta systematycznie podejmują działania zmierzające do poprawy atrakcyjności turystycznej miasta oraz wyeksponowania istniejących walorów.

Podejmowane są inwestycje pozwalające stworzyć nowe produkty turystyczne oraz inwestycje mające na celu poprawę dostępności komunikacyjnej. Lokalnie stwarza się warunki, aby zapewnić turystom niezbędne warunki pobytu w mieście tj. obiekty noclegowe i gastronomiczne o odpowiednim standardzie i zdolności obsługowej. Przy ruchu turystycznym niemałe znaczenie ma stworzenie odpowiedniego systemu monitoringu zapewniającego odpowiedni poziom bezpieczeństwa gości. Bardzo ważną rolę odgrywają działające punkty związane z obsługą ruchu turystycznego – **informacja turystyczna**. Dużym i znaczącym elementem utrwalającym pozytywny wizerunek miasta Świdnicy i jego atrakcyjności turystycznej są sami jego mieszkańcy.

Dbając o poprawę atrakcyjności turystycznej miasta oraz utrwalanie wizerunku Miasta, jako Miasta nowoczesnego, rozwijającego się, a jednocześnie pielęgnującego tradycje historyczne władze miasta:

- kontynuowały współpracę z **Lokalną Organizacją Turystyczną „Księstwo Świdnicko – Jaworskie”**, która m.in. zajmuje się promocją gmin i miast Przedgórze Sudeckiego, jako regionu

atrakcji turystycznych. W ramach zadań stowarzyszenia realizowane były projekty, które miały przyczynić się do promocji miasta i dostarczenia atrakcji turystycznych na każdą kieszeń. Należały do nich m.in.:

- ✓ regaty żeglarskie „**Książęcy Szkwał**”,
- ✓ Rajdy Książęce;
- ✓ Wakacyjny pociąg do Świdnicy – zwiedzanie miasta z przewodnikiem;
- ✓ Rajdy rowerowe Księstwa Świdnicko – Jaworskiego”;
- ✓ udział w wystawie podczas dni kwiatów w Książu;
- ✓ udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych we Wrocławiu;
- ✓ wspólne wydawnictwa promocyjne dystrybuowane za pośrednictwem Regionalnej Informacji Turystycznej i Kulturalnej w Świdnicy oraz punkty informacji turystycznej we wszystkich gminach-partnerach LOT Księstwo Świdnicko-Jaworskie na terenie Dolnego Śląska;
- kontynuowały współpracę z **Ligą Polskich Miast i Miejsc UNESCO** - Miasto Świdnica jest członkiem Stowarzyszenia;
- kontynuowały współpracę z **Dolnośląską Organizacją Turystyczną (DOT)**, stowarzyszeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów gospodarczych działających na rynku turystycznym, wspierającego rozwój turystyki oraz tworzenie pozytywnego wizerunku Dolnego Śląska, jako regionu atrakcyjnego dla turystów. Wspólnie z DOT miasto uczestniczyło w Międzynarodowych Targach Turystycznych Tour Salon w Poznaniu oraz targach turystycznych ITB w Berlinie podczas których mieliśmy możliwość promowania atrakcji Świdnicy i organizowanych w trakcie roku wydarzeń.
- kontynuowały współpracę z **Lokalną Organizacją Turystyczną „Aglomeracja Wałbrzyska”**, stowarzyszenia którego nadrzędnym celem jest rozwój turystyki oraz promocja regionu, na terenie którego działa.

W 2016 roku Rada Miejska w Świdnicy przyjęła dokument pn. „**Strategia Rozwoju Turystyki Miasta Świdnicy do 2026**”, który określił misję, wizję, priorytety oraz cele, dzięki czemu zapewniona zostanie spójność pomiędzy działaniami samorządu i jednostek powiązanych z turystyką w mieście. Strategia jest podstawowym dokumentem w procesie planowania i prognozowania kierunków rozwoju turystyki w Świdnicy.

Bardzo ważnym dla Miasta wydarzeniem był **I Kongres Turystyki Polskiej** - debata publiczna na rzecz rozwoju turystyki. W dniach 12-14 października 2016 r. w Kongresie wzięli udział przedstawiciele branży turystycznej, biznesu, samorządów. Debatowano nad wyzwaniem stojącym przed turystyką zarówno w ujęciu globalnym, jak i lokalnym. W trakcie debaty dokonano oceny funkcjonowania sektora usług turystycznych w Polsce, wskazano kierunki rozwoju polskiej turystyki na kolejne lata oraz przygotowano rekomendacje programowe i inicjatywy legislacyjne, które skierowano do organów władzy publicznej – ustawodawczej i wykonawczej. W trzydniowym Kongresie udział wzięło 104 panelistów, zaprezentowano 55 prezentacji i 24 sesje kongresowe. Uczestniczyli między innymi podsekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki Dawid Lasek, przedstawiciele regionu: marszałek województwa dolnośląskiego Cezary Przybylski i wicewojewoda dolnośląski Kamil Krzysztof Zieliński, prezes Polskiej Izby Turystyki Paweł Niewiadomski, prezes Polskiej Izby Turystyki Rzeczypospolitej Polskiej Marek Ciechanowski, prezes Polskiej Organizacji Turystycznej Wojciech Fedyk, prezes Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej Paweł Wróblewski. Informacje o Świdnicy, przy okazji ukazywania się materiałów promujących wydarzenie, ukazywały się w czasopiśmie branżowym (Wiadomości Turystyczne), w prasie o zasięgu ponadregionalnym (dodatki w Dzienniku Gazecie Prawnej oraz w Rzeczypospolitej) oraz na wielu portalach lokalnych i ogólnopolskich. Materiały promujące Kongres propagowane były podczas targów turystycznych –

m.in. w Berlinie i Poznaniu. Pokłosiem kongresu były audycje radiowe i telewizyjne, promujące walory turystyczne Świdnicy, m.in. Radio Wrocław, Radio ZET „Złote Przeboje”, TVN, TVP2, Telewizja ECHO.

Największą atrakcją turystyczną miasta jest **Kościół Pokoju pw. św. Trójcy** – jeden z dwóch zachowanych w Polsce, najcenniejszych zabytków sakralnej sztuki protestanckiej Śląska, uważany zarazem za największy drewniany kościół w Europie, o budowie szachulcowej. Kościół wraz z otaczającym go cmentarzem i zabudowaniami z pocz. XVIII stanowi unikalne świadectwo burzliwej historii Świdnicy. Ogólnonarodową wartość zabytku potwierdza wpis na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO. Na terenie Kościoła realizowane są duże projekty kulturalne. W roku 2016 Parafia na realizację projektu pn. „Zachowanie unikatowego dziedzictwa kulturowego UNESCO poprzez utworzenie szlaku epitafiów w Kościele Pokoju w Świdnicy i rewitalizację przykościelnego cmentarza” otrzymała dotację z RPO WD na lata 2014-2020 w wysokości 2.049.486, 23 zł. Drugim dużym projektem na który otrzymał dofinansowanie z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w wysokości 16.793.265,43 zł jest „Konserwacja i renowacja drewnianego obiektu zabytkowego UNESCO – Kościoła Pokoju w Świdnicy, w celu ochrony dziedzictwa kulturowego”.

Do głównych atrakcji turystycznych należy również **Katedrę pw. św. Stanisława i św. Wacława** – w głównej formie budowla gotycka. Kościół posiada najwyższą wieżę na Śląsku i piątą w Polsce (101,5m). Barokowe wnętrza pochodzi z przełomu XVII i XVIII wieku. Do najważniejszych elementów zdobniczych należą: Ołtarz Zaśnięcia NMP w formie pentaptyku z 1492 r. wzorowany na ołtarzu Wita Stwosza w Kościele Mariackim w Krakowie, chór Bractwa Maryjnego, zwany również Chórem Mieszczan z 1468 r., posiadający bogate późnogotyckie zdobienie oraz ołtarz główny z 1694 r. wzorowany na ołtarzu paryskiego kościoła Val De Grace.

Do atrakcji turystycznych miasta należy również zaliczyć świdnicką **wieżę ratuszową** w bloku śródrynkowym. Dziewięciokondygnacyjny budynek wieży o wysokości 58 m jest chętnie odwiedzany przez mieszkańców i turystów, którzy mogą podziwiać piękną panoramę miasta. Na dziedzińcu wieży ratuszowej oraz w jej pomieszczeniach w roku 2016 odbywały się działania kulturalno-promocyjne. Do takich działań należała m.in. organizacja wystaw: „Elektronika PRL-u”, prac malarskich Franciszka Jowika, „Relikty z wieży ratuszowej będące w zbiorach świdnickiego muzeum”, „Pan Hilary to ty i ja”, „Świdnica kiedyś i dziś”, „Portrety Dolnego Śląska”, „Świdnickie motywy”, artystów ze Stowarzyszenia Kanon, Jacka Sikory „Gwiazdozbiory”, prac malarskich Zyty Bukra, wernisaż z okazji Dni Fotografii, wernisaż Hassana Abbasa oraz Michała Sitkiewicza i Pawła Sokołowskiego, wernisaż Eli Waszczuk „Metropolis”, wernisaż Zuzy Kolskiej „Rekonstrukcje”, „Walory przyrodniczo- krajobrazowe ziemi świdnickiej”, wernisaż Milan Uhotak z klubu fotograficznego Nadarka Trutnov, czy wykładu „Kapsuła teraźniejszości”.

W ramach promocji wieży promowany był jednolity system identyfikacji graficznej: logo wieży ratuszowej, bilet, żeton, papier firmowy, wizytówka, ulotka reklamowa. W roku 2016 wieżę ratuszową odwiedziło 56312, w tym 455 grup zorganizowanych. Więcej informacji na stronie internetowej: www.wieza.swidnica.pl.

Świdnica stopniowo we własnym zakresie rozbudowuje bazę turystyczną. Strzeżonym obiektem turystycznym, na którym mogą zatrzymać się goście jest świdnicki **camping** (nr 231) połączony z parkingiem, polem namiotowym z pełnym zapleczem /toalety, umywalnie i prysznic/, świetlicą, ogólnodostępną kuchnią samoobsługową, miejscem do grillowania i rozpalać ogniska. Przy campingu usytuowany jest dwukondygnacyjny **Dom Wycieczkowy** o pow. użytkowej 685,9m² z 18

pokojami z pełnym węzłem sanitarnym i 50 miejscami noclegowymi. W obiekcie znajduje się świetlica i sala kominkowa.

Świdnicki **camping** dysponuje 15 stanowiskami carawaningowymi dla kamperów oraz obszernym polem namiotowym spełniając najwyższe standardy dla tego typu obiektów. Utrzymuje się w czołówce polskich baz campingowych. Obiekt uzyskał liczne wyróżnienia i nagrody, a także rekomendacje Polskiej Federacji Campingu i Caravaningu. więcej informacji: <http://www.osir.swidnica.pl/obiekty/camping>.

W dniu 5-12 sierpnia 2016 r. miał miejsce **9. Świdnicki Złot Carawaningowy**. Do Świdnicy zjechali miłośnicy carawangu z całej Polski i zza granicy, żeby wziąć udział w trwającej 7 dni imprezie.

W okresie od 1 maja do 11 września 2016 r. Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku we współpracy z Przewozami Regionalnymi S.A., Urzędem Miasta w Świdnicy, PKP PLK S.A. oraz Starostwem Powiatowym w Świdnicy i Gminą Wiejską Świdnica przeprowadziło na odcinku linii numer 137 Jaworzyna Śląska - Świdnica Miasto - Krzyżowa - Jaworzyna Śląska, **przejazdy specjalne zabytkowym parowozem**. Dwa zabytkowe wagony Ci28 z 1928 r. były prowadzone przez lokomotywę parową TKt48- 18 z 1951 r. Skład ten wyruszał z dworca kolejowego w Jaworzynie Śląskiej w każdą sobotę i niedzielę, pod nazwą CZERWONY BARON o godzinie 10.37, a pod nazwą PIONIER o godzinie 14.25. Celem organizacji przejazdów była popularyzacja idei ochrony dziedzictwa technicznego oraz promocja turystyki Dolnego Śląska. W przejeździe uczestniczył przewodnik, który cały czas informował o zabytkowym składzie, jakim turystów wieziono, o historii kolejnictwa na Dolnym Śląsku oraz o atrakcjach turystycznych regionu. Dodatkowo w okresie od czerwca do sierpnia w każdą niedzielę na dworcu Świdnica Miasto czekał przewodnik w historycznym stroju kupieckim, który bezpłatnie oprowadzał turystów przyjeżdżających zabytkowym pociągiem po Świdnicy. Organizacją oprowadzania zajmowało się Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Księstwo Świdnicko – Jaworskie” przy wsparciu finansowym Gminy Miasto Świdnica. Przejazdy „**Wakacyjnym pociągiem specjalnym 2016**” wzbogaciły ofertę turystyczną powiatu świdnickiego, a także wzbudziły zainteresowanie maszynami parowymi i pracą maszynistów lokomotyw parowych, którzy chętnie opowiadali o zasadach funkcjonowania parowozu. O zainteresowaniu tematyką kolejową świadczy również ilość osób, które czekały na obu dworcach kolejowych po to, by zobaczyć sprawną maszynę parową oraz ilość zapytań o organizację przejazdów specjalnych w następnym roku kalendarzowym.

Dużą atrakcją turystyczną są coroczne imprezy rekreacyjno-edukacyjne rekonstrukcji bitew historycznych oraz sprzątanie Fleszy Nowomłyńskiej. W dniu 21 maja 2016 r. miłośnicy fortyfikacji i zabytków uczestniczyli w akcji **sprzątania twierdzy nowomłyńskiej** pomiędzy ul. Śląską a Aleją Brzozową. Natomiast w dniu 10 września 2016 odbyła się **IX Rekonstrukcja historyczna bitwy połączona z prezentacją historyczno – edukacyjną** w ramach „żywych lekcji historii” z pokazem historycznych regimentów z Polski i Czech.

W dniach od 9-13 marca 2016 r. delegacja z Miasta uczestniczyła w 50.edycji **Międzynarodowych Tragów Turystycznych ITB Berlin**. Na wspólnym stoisku Lokalnej Organizacji Turystycznej Aglomeracji Wałbrzyskiej i wrocławskiego ZOO prezentowane były atrakcje Świdnicy i okolic tj.: Kościół Pokoju, Muzeum Dawnego Kupiectwa, Wieża Ratuszowa, Katedra. Szczególnym zainteresowaniem targowych gości cieszyły się publikacje opisujące Świdnicę i powiat świdnicki: „Przewodnik Świdnica i okolice”, „Przewodnik po świdnickiej katedrze” czy „Spacer po Kościele Pokoju

Sukcesywnie rozbudowywana i aktualizowana była baza turystyczno – noclegowa i gastronomiczna – indywidualna i zbiorowa. Aktualne informacje na temat bazy gastronomiczno – noclegowej dostępne są na stronie internetowej miasta oraz wykorzystywane są w wydawnictwach miasta dotyczących atrakcji turystycznych: foldery, ulotki, przewodniki.

Działania marketingowe Miasta Świdnicy w roku 2016 skupiły się na wzmacnianiu wizerunku miasta przyjaznego turystom, nowoczesnego, a jednocześnie posiadającego bogate tradycje, miasta atrakcyjnego turystycznie na Dolnym Śląsku oraz jednego z najlepszych w regionie miejsc do pracy i życia. Wydawnictwa w jakich prowadzona była **promocja miasta pod kątem turystycznym**:

- ✓ Rynek Turystyczny maj 2016;
- ✓ Ziemia Kłodzka nr 236/ czerwiec 2016;
- ✓ Gazeta Wyborcza – dodatek „Dobrze zwiedzać Dolny Śląsk” – lipiec 2016;
- ✓ Przystanek Dolny Śląsk (kwartalnik internetowy) nr 2/2016 (lato), nr 3/2016 (jesień), nr 4/2016 (zima);
- ✓ Magazyn Targowy – Katalog Polskiej Turystyki – wydanie na targi Touristik&Caravaning XI/2016;
- ✓ Wiadomości Turystyczne – różne numery w ciągu roku – promocja miasta i Kongresu Turystyki Polskiej;
- ✓ Gazeta Wrocławska + Panorama Świdnicka – promocja Kongresu Turystyki Polskiej przełom IX/X;
- ✓ portal wroclaw.gazeta.pl – przełom VII/VIII materiał promujący Świdnicę;
- ✓ Aktualności Turystyczne;
- ✓ Biznes Forum;
- ✓ Rzeczpospolita;
- ✓ Newsweek;
- ✓ onet.pl, interia.pl;
- ✓ Wspólnota Samorządowa;
- ✓ Polska Agencja Prasowa Serwis;
- ✓ TVP1, TVP2, TVP Wrocław, TVN, Polsat, TVP Wałbrzych, TV Echo;
- ✓ RFM FM, Radio Zet, Radio Wrocław,
- ✓ Poznaj Swój Kraj;
- ✓ Serwis Administracyjno – Samorządowy;
- ✓ Wasza Turystyka;
- ✓ Travel Trends Group;
- ✓ Fenomen Polska;
- ✓ perłypolski.pl, medianettv.pl, naszbiznes24.pl, blink.pl, magazynswiat.pl, 30minut.pl, doba.pl;
- ✓ polskaniezwykla.pl, travellingpolska.pl, polskanaweekend.tv;
- ✓ Region Fakty – promocja Kongresu Turystyki przełom IX/X;
- ✓ portal Świdnica24.pl – promocja Kongresu Turystyki Polskiej – przełom IX/X, Teletop Sudety.

Wybór 4 – ŚWIDNICA W POWIĄZANIACH

Komunikacja

Hasło: „Przenikalność transportowa otoczenia”

Układ dróg ma decydujące znaczenie dla czytelności struktury miasta jako elementu zagospodarowania przesądzającego o możliwości sprawnego funkcjonowania miasta. Świdnica ma dobre usytuowanie komunikacyjne i rozwiniętą sieć dróg (z wyjątkiem kierunku północ – południe).

Główną niewygodą dla mieszkańców jest stan dróg pod względem obciążenia ruchem, jak i stanu technicznego. Ze Świdnicy blisko jest do autostrady A4 (Zgorzelec – Wrocław – Medyka), do której prowadzi droga lokalna o charakterze obwodnicy tzw. łącznik. Odległość zaledwie 30 km dzielić będzie Świdnicę od projektowanej drogi szybkiego ruchu S3 (Lubawka – Legnica – Szczecin). W odległości 10 km od miasta znajduje się duży węzeł kolejowy w Jaworzynie Śląskiej, a odległość ok. 40 km dzieli Świdnicę od najbliższego przejścia granicznego z Czechami.

INFRASTRUKTURA DROGOWA:

Świdnica jest ważnym węzłem komunikacyjnym. Posiada drogi o łącznej długości 132,30 km. Tereny komunikacyjne zajmują 320 ha powierzchni i stanowią 14,7% w strukturze ogólnej gruntów miasta. Na terenie miasta występują cztery kategorie dróg publicznych: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne:

ŚWIDNICKA INFRASTRUKTURA DROGOWA:

Drogi krajowe /dł. w km 5,5/:

- **Droga nr 35** posiada przebieg: granica państwa - Mieroszów - Wałbrzych - Świebodzice - Świdnica – Wrocław. Na terenie Świdnicy drogę tą tworzą ulice: Zamenhofa, Esperantystów, Szarych Szeregów. **Zarządca:** Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, oddział we Wrocławiu. W roku 2016 wykonano remont kapitalny tej drogi na odcinku ul. Waleriana Łukasińskiego – granice miasta w stronę Pszena, co znacznie poprawiło komfort jazdy.

Drogi wojewódzkie /dł. w km 9,5/:

- **Droga nr 379** Wałbrzych – Modliszów – Świdnica. W Świdnicy obejmuje ona ulice: Wałbrzyska, pl. Grunwaldzki, Al. Niepodległości, pl. Wolności, Wrocławska, Łączna;
- **Droga nr 382** Stanowice - Świdnica - Dzierżonów - Ząbkowice Śląskie - Paczków - do granicy państwa. Na terenie miasta drogę tą stanowią ulice: Westerplatte, Towarowa, Kopernika od Towarowej do Przemysłowej, Przemysłowa, Sikorskiego (od skrzyżowania z ul. Zamenhofa do granic miasta). **Zarządca:** Zarząd Województwa Dolnośląskiego/ zlecone Dolnośląskiej Służbie Dróg i Kolei we Wrocławiu.

Drogi powiatowe /dł. w km 4,7/:

- **Droga 2876D:** Świdnica ul. Westerplatte od Towarowej do Bystrzyckiej, Bystrzycka - Burkatów - Bystrzyca Grn. - Lubachów - granica powiatu (kier. Jugowice);
- **Droga 1990D:** (z kier. Sulistrowiczki) - granica powiatu - Tapadła - Wiry - Wirki - Gogołów - Miłochów - Jagodnik - Świdnica ul. M. Kopernika do ul. Towarowej;
- **Droga 3396D:** (z kier. Wałbrzych) - granica powiatu - Pogorzała - Witoszów Grn. - Witoszów Dln. - Świdnica ul. J. Kochanowskiego, Żarów - Łazany - Mielęcín - granica powiatu (kier. Gościsław). **Zarządca:** Zarząd Powiatu Świdnickiego/ zlecone Służbie Drogowej Powiatu Świdnickiego.

Drogi gminne /dł. w km 112,6/: o znaczeniu lokalnym nie zaliczane do żadnej z ww. kategorii, stanowiące uzupełnienie sieci dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych zajmującym 850 629 m². **Zarządca:** Prezydent Miasta Świdnicy.

Drogi wewnętrzne /niepubliczne/ – 6,0 km, 41.355m².

Mosty drogowe 8 szt. - 2.492,88 m²;

Wiadukty drogowe 1 szt. - 331,6m²;

Kładki dla pieszych 2 szt. - 176,7m²;
Ścieżki rowerowe 17 szt. - 29 898 m².

Zadania dotyczące **inwestycji w infrastrukturę drogową** w roku 2016 zostały opisane w Wyborze strategicznym 2 - POSTAĆ MIASTA, Hasło: „Miasto które się rozwija, a nie rozlewa”.

KOMUNIKACJA PUBLICZNA /MIEJSKA I MIĘDZYMIASTOWA/:

Na sieć komunikacyjną miejską składają się:

- linie komunikacyjne w granicach administracyjnych miasta /linie miejskie/;
- linie komunikacyjne wykraczające poza granice miasta /linie podmiejskie/ łączące Świdnicę z miejscowościami na obszarze gmin otaczających Świdnicę.

Świdnicka komunikacja miejska obsługiwana jest przez **Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne "Świdnica" Sp. z o. o./MPK/**, które ułatwia mieszkańcom i przyjezdnym przemieszczanie się na obszarze miasta i otaczających miasto gmin.

Tabela linii komunikacyjnych obsługiwanych przez MPK:

LINIA NR	DŁUGOŚĆ TRASY	WYKAZ TRASY
1	5,93 – 8,87	E.Pater – Strzelińska
2	4,32 – 6,55	Pl. Grunwaldzki – Komorów
4	7,44 – 7,67	Pl. Św. Małgorzaty – Pszenno
6	2,16 – 12,94	E. Plater – Inżynierska
7	2,98 – 8,76	E. Plater – K. Wielkiego/Colgate
10	2,80 – 13,90	Strzelińska – Pogorzała
12	5,03 – 19,94	Pl.Św. Małgorzaty – Wieruszów
30	2,73 – 17,22	Pogodna – Modliszów - Lubachów
41	12,64 – 16,32	Pl.Św. Małgorzaty – Kątki/Marcinowice
43	9,17 – 20,10	Pl. Św. Małgorzaty – Marcinowice
50	13,97 – 22,33	Wokulskiego - Kopernika
51	8,08 – 14,49	Kopernika – Słowiańska
52	10,33 – 22,22	Kopernika – Wokulskiego
53	8,09 – 14,24	Słowiańska – Kopernika
60	15,44 – 20,66	Pl. Św. Małgorzaty – Stachowice

15 linii autobusowych miejskich i podmiejskich obsługiwanych jest przez **nw. typy wozów:**

MAN NG 313, MAN NG 312, IRISBUS CROSSWAY, MAN LIONS CITY, NEOPLAN 486, NEOPLAN 488, SOLARIS URBINO 12, SOLARIS URBINO 8,9, AUTOSAN M09LE, AUTOSAN A0808M, VOLVO B10B LE - A51, JELCZ M101 I3, JELCZ M101 SALUS, NEOPLAN K 4010, MAN NL 202.

W 2016 roku Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Świdnicy, jako operator publicznego transportu zbiorowego złożył wniosek pn. „**Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii komunikacyjnych na terenie miasta Świdnica i gmin Świdnica i Marcinowice**” do konkursu ogłoszonego przez IPAW w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 do Osi Priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna,

Działania 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych, Podziałania 3.4.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych – ZIT AW, typ projektu 3.4.A Ograniczona niska emisja transportowa w ramach kompleksowych strategii niskoemisyjnych na zakup 9 sztuk nowoczesnych i ekologicznych autobusów do obsługi pasażerów korzystających z linii miejskich i podmiejskich. Projekt o wartości 10 841 712,00 zł uzyskał dofinansowanie o wartości 7 486 409,00 zł.

KOMUNIKACJA KOLEJOWA:

Ruch pasażerski obsługiwany jest przez Koleje Dolnośląskie S.A. – Spółkę utworzoną przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego w celu zapewnienia sprawnego systemu kolejowej komunikacji regionalnej

Ruch towarowy obsługiwany jest przez następujących operatorów:

- PKP CARGO S.A.;
- Pol - Miedź - Trans Sp. z o. o./PMT/;
- Firma Handlowo Usługowa Orion Kolej;rewita
- Lotos Kolej Sp. z o. o.;
- Ecco Rail Sp. z o. o.;
- PRKiI S.A. Wrocław.

Na terenie Świdnicy znajduje się jeden czynny pasażerski dworzec kolejowy - **Świdnica Miasto** i jeden czynny towarowy dworzec kolejowy - **Świdnica Przedmieście**. Najbliższym węzłem kolejowym, z którego odjeżdżają pociągi dalekobieżne, jest odległa o **10 km** Jaworzyna Śląska.

Od 2013 r. Koleje Dolnośląskie S.A. uruchomiły bezpośrednie połączenie Świdnica Miasto-Wrocław Główny (przez Jaworzynę Śląską, w której następuje zmiana kierunku jazdy). Również to połączenie obsługiwane jest przez autobusy szynowe. Budynek dworca Świdnica Miasto służy do obsługi ruchu pasażerskiego – Świdnickie Centrum Przesiadkowe.

Przez Miasto przebiegają następujące linie kolejowe:

- **Linia kolejowa nr 137** - linia kolejowa łącząca Katowice i Legnicę, nazywana też jako *Podsudecka Magistrala Kolejowa (PMK)*. Zarządca linii PLK S.A.
- **Linia kolejowa nr 285** - linia kolejowa Świdnica- Wrocław. Zarządca linii PLK S.A.
- **Łącznica 771** – Świdnica Przedmieście – Świdnica Miasto. Zarządca linii PLK S.A.

Ww. linie kolejowe przechodzą przez teren Miasta i są usytuowane w przekopie i na nasypach. W sieci kolejowej znajdują się wiadukty i mosty. W mieście mamy trzy główne przejazdy: ul. Komunardów, ul. Wałbrzyska, ul. Westerplatte.

W latach 2015-2016 władze miasta podejmowały rozmowy o przywróceniu linii kolejowej 285 ze stacji Świdnica Kraszowice – Jedlina Zdrój – najbardziej malowniczej trasy, obfitującej w wiele obiektów inżynierskich oraz uzgadniały listę zadań towarzyszących tj. miejsca przywrócenia przystanków kolejowych. Przedsięwzięcie pn. „**Przebudowa linii kolejowej nr 285 na odcinku Świdnica Kraszowice – Jedlina Zdrój**” zostało poparte przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego, Komitet Sterujący Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz wpisane do Strategii ZIT AW, w Zintegrowany Program Transportu Publicznego na lata 2014-2025 dla 22 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz wpisane do Krajowego Programu Kolejowego do 2023 roku - wartość 87,9 mln zł. Projekt ma być realizowany w trybie pozakonkursowym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 5 Transport, Działania 5.2 System transportu kolejowego. W dniu 22.07.2016 r. PKP PLK rozpisała przetarg na „Opracowanie Studium Wykonalności dla zadania pn.: „Przebudowa linii kolejowej nr 285 na odcinku Świdnica Kraszowice - Jedlina Zdrój”.

Ważną inwestycją dla Miasta była zakończona w sierpniu 2015 r. **Budowa Centrum Przesiadkowego przy ul. Dworcowej i Kolejowej w Świdnicy**, regionalnego centrum przesiadkowego dla transportu publicznego w rejonie pl. Grunwaldzkiego i ul. Kolejowej w Świdnicy powiązanego systemem informacji pasażerskiej. Węzeł komunikacji międzymiastowej tworzą odrestaurowany dworzec kolejowy Świdnica Miasto wraz z przyległym placem i ulicą Dworcową, dwa tunele podziemne pod torami, przebudowana ulica Kolejowa z postojem taksówek i parkingami, budynek dworca autobusowego, wiata z 12-oma stanowiskami i drogi manewrowe.

Na Dolnym Śląsku, z powodu tranzytowego położenia regionu, istotne znaczenie odgrywa autostrada A-4 przebiegająca w kierunku zachód – wschód. Dla ruchu tranzytowego duże znaczenie mają drogi prowadzące w kierunku A-4. Wybudowany korytarz drogi powiatowej nr 3396 do autostrady A4 (13,076 km) poprzez połączenie części północno-wschodniej z częścią północno – zachodnią usprawnił układ komunikacyjny, co w konsekwencji przyczyniło się do lepszego skomunikowania m.in. świdnickich istniejących terenów inwestycyjnych.

Inwestycją drogową wprowadzającą duże udogodnienia dla kierowców było przystąpienie do budowy korytarza drogi powiatowej nr 3396 do autostrady A4 tzw. „**małej obwodnicy**” Świdnicy. Budowę nowego odcinka o długości ponad 3 km, łączącego drogę krajową nr 35 w węźle Słotwina z drogą wojewódzką nr 382 w kierunku Strzegomia zakończono we wrześniu 2014 r. Droga zaprojektowana została w ramach obwodnicy południowej. Dwujezdniowa droga, nowe skrzyżowanie jednopoziomowe i rondo połączone z obwodnicą Świdnicy w ciągu drogi krajowej nr 35 oraz nowe połączenie drogowe z drogą krajową nr 35 (Wrocław-Wałbrzych) w Słotwinie z drogą wojewódzką nr 382 w kierunku Strzegomia oraz z łącznikiem Świdnicy z autostradą A-4, poprzez rondo Solidarności w znacznym stopniu poprawiło stan infrastruktury drogowej na terenie Dolnego Śląska, a szczególnie gminy i Miasta Świdnicy. Usprawniło powiązania sieci dróg wojewódzkich z krajowymi, poprawiło komunikację między ośrodkami regionalnymi rejonu wałbrzysko-świdnickiego, a przede wszystkim wyprowadziło tranzyt ciężarowy poza granice Świdnicy i upłynniło lokalny ruch miejski. „Mała obwodnica” była i jest ważnym fragmentem większych planów całościowego odciążenia miasta od ciężkiego transportu. Kolejnym wyzwaniem mającym na celu poprawę układu komunikacyjnego i zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T jest budowa „**obwodnicy Świdnica - południowej**” – obwodnicy, która swój początek będzie miała w węźle „Słotwina, a koniec w węźle „Pszemno”. Liczne zabiegi i starania władz miasta o wpisanie zadania do realizacji w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 na oficjalną listę Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 zakończyły się na przyjęciu i wpisaniu wniosku Gminy Miasto Świdnica do dokumentu pn. Stanowisko Negocjacyjne Samorządu Województwa Dolnośląskiego z lipca 2014 r., jako zadanie o istotnym znaczeniu dla rozwoju kraju 2014-2020 pn. „Budowa obwodnicy Wałbrzycha w ciągu Drogi Krajowej 35 oraz budowa obwodnicy Świdnicy wraz z modernizacją drogi krajowej nr 35 na odcinku Słotwina-Świebodzice” oraz na umieszczeniu na zadania na liście rezerwowej Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023.

Świdnica wobec Wrocławia

Hasło: „Młodszy partner, ale nie klient”

Wybór strategiczny to pełne włączenie się w funkcjonowanie aglomeracji przy rezygnacji z części autonomii, albo też otwarcie się na możliwości stwarzane przez rozwój Wrocławia i pogłębianie strategicznej wspólnoty interesów bez naruszania autonomii - taki zapis widnieje w Strategii Rozwoju Miasta Świdnicy. Bliskość Wrocławia jest poważnym atutem rozwojowym Świdnicy. Świdnica stara

się wykorzystywać szanse, którą stwarza możliwość skorzystania z zasobów edukacyjnych, kompetencyjnych i kulturowych Wrocławia.

Z myślą o stworzeniu szerszej, trwałej więzi i poszukiwaniu obszarów kooperacji do tworzenia projektów w skali subregionalnej Świdnica jest członkiem **Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej**. Nasz udział w Spółce wynosi 1000 akcji imiennych o wartości 1.000 zł. Celem Spółki jest podejmowanie inicjatyw służących ożywieniu życia gospodarczego i społecznego w Aglomeracji Wrocławskiej, zwiększenie efektywności działań na poziomie strategicznym, poprawę jakości świadczonych przez gminy usług oraz rozszerzenie dotychczasowej oferty, która uwzględniałaby potrzeby dynamicznie zmieniającego się rynku aglomeracji.

Świdnica wykorzystuje szanse, które stwarza dynamicznie rozwijający się Wrocław. Nasze położenie w polu bezpośrednich oddziaływań stwarza wiele szans rozwoju na różnych płaszczyznach. W 2015 roku Wrocławski Komitet Organizacyjny **10. edycji The World Games** zaprosił Miasto do współpracy przy organizacji w roku 2017 **Światowych Igrzysk Sportowych we Wrocławiu**. W 10 edycji igrzysk sportów nieolimpijskich wzięło udział ok. 3,5 tysiące zawodników ze stu krajów w 31 sportach m.in. tj. bieg na orientację, bule, fistball, ju-jitsu, kajak polo, karate, korfbal, kręgle, lacrosse, ultimate frisbee, łucznicstwo, muay thai, narty wodne i wakeboard, piłka ręczna plażowa, pływanie w płetwach, przeciąganie liny, sportowe ratownictwo wodne, sporty bilardowe, gimnastyczne, wrotkarskie, lotnicze, squash, sumo, taniec sportowy, trójbój siłowy, unihokej, czy wspinaczki sportowe. Zawody odbywały się od 20 do 30 lipca 2017 r. we Wrocławiu, Trzebnicy, Jelczu-Laskowicach i Świdnicy. W Świdnicy zawody The World Games trwały od 26 do 30 lipca 2017 r. Przez pięć dni rozgrywany był turniej hokeja na rolkach z udziałem sześciu najlepszych narodowych reprezentacji mężczyzn. Dodatkowo 22 i 23 lipca 40 zawodników i zawodniczek wystartowało w czterech konkurencjach jazdy figurowej na wrotkach (taniec- pary oraz jazda dowolna – soliści, solistki i pary). W sumie w Świdnicy rozdanych zostało pięć kompletów medali. Przystąpienie do tak ważnego międzynarodowego wydarzenia przyczyniło się do promocji miasta, a przede wszystkim pozwoliło odnowić bazę sportową, gdyż uzyskana rekomendacja zaważyła o przyznaniu dotacji z Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Świdnica włącza się w działania „Wrocław- **Europejska Stolica Kultury 2016**”. W dniu 7 lipca 2016 r. które w ramach projektu Europejskiej Stolicy Kultury i BIZIZ zawitała do Świdnicy jedna z pięciu rowerowych drużyn, przemierzająca Europę rejestrując różne style życia Europejczyków. Wyprawy z Kalidingu do San Sebastian (meta) były poświęcone architekturze, kuchni, różnorodności biologicznej, społecznościom i seksualności. Ekipy wyruszyły w połowie 2016 roku z: Las Palmas, Aten, Kopenhagi, Konstancji i Kaliningradu. Misją ekipy, która zawitała do Świdnicy było zebranie informacji o stylu życia i zwyczajach dotyczących seksualności Europejczyków.

We wrześniu 2016 r. w ramach obchodów **Europejskiej Stolicy Kultury**, Wrocław 2016, Świdnica gościła Jego Świątobliwość **Dalajlamę XIV**, który uczestniczył w między religijnym spotkaniu w Kościele Pokoju. W spotkaniu z Jego Świątobliwością Dalajlamą XIV, duchowym przywódcą Tybetu wzięli udział przedstawiciele czterech religii, prezydent Wrocławia, prezydent Świdnicy, prezydent Wałbrzycha, samorządowcy oraz licznie zgromadzeni mieszkańcy. Dalajlama wraz z przedstawicielami kilku innych religii podpisał apel o pokój. **Treść apelu o pokój:** Spotykamy się w wyjątkowym miejscu, niezwykłego regionu, gdzie – mimo różnic światopoglądowych i religijnych, wynikających z jego długiej historii – w zgodzie współistnieli i współistnieją przedstawiciele wielu narodowości i kultur. Na pamiątkę tego wyjątkowego spotkania, wspólnie apelujemy o pokój na świecie, pokój niezależny od poglądów, pochodzenia czy religii. Pokój, który

jest możliwy zawsze, jeżeli tylko istnieje zrozumienie i miłość do drugiego człowieka. Apel podpisali: Jego Eksceleńcja Arcybiskup Józef Kupny Jego Eksceleńcja ks. Bp Jerzy Samiec (jako Prezes Polskiej Rady Ekumenicznej) J.E. ks. Bp Waldemar Pytel – Biskup Diecezji Wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego (Luterańskiego) w Polsce J.E. ks. Bp Ignacy Dec – Biskup świdnicki J.E bp. Włodzimierz Juszcak, Biskup Diecezji Wrocławsko-Gdańskiej Kościoła Grekokatolickiego w Polsce ks. Mitrat Eugeniusz Cybulski, proboszcz parafii prawosławnej im. Cyryła i Metodego we Wrocławiu rabin David Basok pastor Edward Pawłowski, Przewodniczący Przymierza Pastorów Moncef Bouhajeb.

We współczesnym świecie nasilają się procesy aglomeracyjne. Miasta stają się centrami wzrostu decydującymi o poziomie życia i rozwoju otaczających ich obszarów. Równocześnie obserwuje się nasilenie konkurencji pomiędzy regionami, a nawet gminami. Konkuruje się nie tylko o inwestorów, ale również o mieszkańców, turystów czy też o zewnętrzne źródła finansowe. Nowa perspektywa finansowa UE na lata 2014-2020 i priorytety zawarte w strategii Europa 2020 oraz założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego wyznaczyły nowe kierunki zrównoważonego rozwoju państwa oraz nowe **instrumenty rozwoju terytorialnego**, które mają służyć zwiększeniu zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu środkami UE. Za pomocą tego instrumentu w obszarach funkcjonalnych mają być realizowane **wspólne projekty inwestycyjne**. Kierując się możliwościami, jakie stworzyła Komisja Europejska w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w celu wspomagania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz zwiększenia zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych z Miasta Wałbrzych i sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego, w tym Świdnicy powstał **obszar funkcjonalny - Aglomeracja Wałbrzyska (AW)** w skład którego weszły 22 gminy, które realizują wspólną **Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej (ZIT AW)**. Strategia, jako nowe narzędzie wspiera rozwój obszaru z wykorzystaniem możliwości finansowych, jakie dają fundusze europejskie w okresie 2014-2020. Strategia ZIT AW określa niezbędne do realizacji cele rozwojowe i priorytety oraz nakreśla przedsięwzięcia wymagające realizacji. Diagnoza obszaru wsparcia określiła inwestycje niezbędne do realizacji, w tym w ramach środków RPO WD na lata 2014 -2020 na obszarze ZIT AW.

Świdnicka sfera wpływów

Hasło: „Korzyści i odpowiedzialność”

Strategia Rozwoju Miasta jest programem rozwoju społeczno- gospodarczego miasta i stanowi w pewnym sensie rejestr wyzwań i zadań przed jakimi stoi społeczność lokalna oraz władze samorządowe. Wyrazem woli wspólnego budowania, lepszego i bardziej funkcjonalnego, lokalnego środowiska życia poprzez rozwiązywanie problemów dnia codziennego jest tworzenie nowej jakości tego środowiska. Należy podkreślić, że bez czynnego udziału mieszkańców nie da się stworzyć nowej jakości lokalnego środowiska.

Mając na uwadze powyższe, Prezydent Świdnicy Beata Moskal-Słaniewska prowadzi bardzo aktywną politykę społeczną, ma stały kontakt z mieszkańcami, systematycznie organizuje otwarte spotkania z mieszkańcami poszczególnych dzielnic, na których osobiście porusza bieżące problemy. W trakcie spotkań każdy bez ograniczeń może składać swoje wnioski i wyrażać opinię na temat funkcjonowania samorządu. Takie bezpośrednie kontakty są bardzo ważne dla kształtowania polityki miasta i oddawania jej pod bezpośredni osąd obywateli.

Ale budowanie „strefy wpływów” to nie tylko dbałość o relacje wewnętrzne, lecz także zewnętrzne. Poniżej kilka przykładów działań na forach krajowych i międzynarodowych, realizowanych przez Świdnicę.

Nasilające się procesy aglomeracyjne w Europie powodują, że miasta stają się centrami wzrostu decydującymi o poziomie życia i rozwoju otaczających ich obszarów. Dodatkowym wyzwaniem są zmiany związane z perspektywą finansową UE 2014-2020 oraz nowo wytyczonymi priorytetami dla Unii Europejskiej zawarte w strategii Europa 2020. Uwzględniając zachodzące zmiany Świdnica również kontynuuje politykę wspólnych obszarów gospodarczych skupionych wokół wspólnych spraw i wizji rozwoju subregionu wałbrzyskiego - Aglomeracja Wałbrzyska. Członkowie AW zobowiązani są do:

- zintensyfikowania wspólnych działań dla zapewnienia warunków trwałego rozwoju na całym obszarze AW;
- realizacji wspólnej Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej na lata 2013-2020;
- realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych /ZIT/;
- realizacji Zintegrowanego Programu Transportu Publicznego na lata 2014-2025 dla 22 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej”;
- stosowania zasady partnerstwa, wzajemnego poszanowania i współpracy dążąc do zrównoważonego rozwoju całej Aglomeracji;
- współpracy z Zarządem Województwa Dolnośląskiego i Ministerstwem Rozwoju Regionalnego w celu określenia finansowych narzędzi wsparcia przy realizacji ZIT AW na lata 2014-2020.

Realizację zadań w wariantcie maksymalnego/pełnego poziomu zarządzania w ramach instrumentu ZIT AW powierzono Gminie Wałbrzych. W celu utworzenia jednostki budżetowej Gminy Wałbrzych pod nazwą „Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej” (IPAW). Koszty związane z funkcjonowaniem IPAW pokrywane są w 85% ze środków Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD), a w 15% w ramach wkładu własnego stron porozumienia, w wysokości ustalonej indywidualnie dla każdej z gmin. W praktyce IPAW zajmuje się organizowaniem konkursów i przyznawaniem środków unijnych w ramach programu ZIT, na które Aglomeracja Wałbrzyska otrzymała ok. 193,6 mln euro (tym 152,35 mln euro EFRR i 41,25 mln euro EFS), a więc około 810 milionów złotych. Środki pozyskane na realizację Strategii ZIT AW wydawane są w ramach konkursów na różne dziedziny życia m. in. na transport drogowy i kolejowy, rewitalizację obszarów zdegradowanych, gospodarkę wodno-ściekową, rozwój przedsiębiorczości i nowe miejsca pracy, ochronę środowiska i edukację.

W ramach środków finansowych przekazanych przez Instytucję Zarządzającą Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego do Instytucji Zarządzającej Aglomeracji Wałbrzyskiej na realizację zadań określonych w Strategii ZIT AW, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 Gmina Miasto Świdnica i jej jednostki organizacyjne złożyły **wnioski aplikacyjne** na n.w. przedsięwzięcia:

- Termomodernizacja wraz z wymianą oświetlenia na energooszczędne Szkoły Podstawowej nr 4 – etap I;
- Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii komunikacyjnych na terenie miasta Świdnica i gmin Świdnica i Marcinowice;
- Rowerem przez Miasto - budowa dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych w Świdnicy sposobem na wdrożenie strategii niskoemisyjnej;
- Modernizacja żłobka nr 1 w Świdnicy;
- Przebudowa budynku przy ul. 1-go Maja 23 w Świdnicy na mieszkania wspomagane;
- Przebudowa budynków przy ul. Romualda Traugutta 11 na mieszkania socjalne;

- Rewitalizacja przestrzenno- społeczna Miasta Świdnica - przebudowa ul. Siostrzanej oraz śródmiejskiej przestrzeni wewnątrz kwartałów ul. Siostrzana – Rynek wraz z przebudową i wyposażeniem budynku Rynek 39-40;
- Wykonanie remontu komunalnych budynków wielorodzinnych sytuowanych przy ul. Gdyńskiej 3-3A; ul. Pierwszego Maja 3; ul. Stefana Żeromskiego 6; ul. Spółdzielczej 29-31; ul. Kotlarskiej 5A w Świdnicy;
- Wykonanie remontu komunalnych budynków wielorodzinnych sytuowanych przy ul. Przechodniej 3; ul. Przechodniej 5; ul. Przechodniej 6; ul. Przechodniej 8; ul. Przechodniej 10; ul. Teatralnej 25 w Świdnicy;
- Zagospodarowanie ulicy Pogodnej w Świdnicy w celu stworzenia przedsiębiorcom korzystnych warunków do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- Uwierz we własne siły.

Natomiast w ramach **projektów partnerskich** zostały złożone wnioski na nw. projekty:

- Świdnickie Maluchy – liderem Fundacja Edukacji Europejskiej, Świdnica – partner;
- Przebudowa i doposażenie ośrodka edukacji ekologicznej przy Kościele Pokoju w Świdnicy wraz z udostępnieniem zasobów przyrodniczych Aglomeracji Wałbrzyskiej – liderem Parafia Ewangelicko- Augsburgska pw. św. Trójcy w Świdnicy, Świdnica – partner;
- Każdy jest ważny - program rozwojowy świdnickich szkół – liderem Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, Świdnica partner.

Ponadto w ramach **konkursów** ogłoszonych przez IPAW na obszarze Świdnicy **dofinansowanie otrzymały** nw. podmioty (stan na dzień 31.07.2017 r.):

LP	NAZWA PODMIOTU	TYTUŁ PROJEKTU	CAŁKOWITA WARTOŚĆ PROJEKTU	DOFINANSOWANIE
1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej	Platforma e-usługi Szpitala Latawiec.	3.422.315,09	2.908.967,82
2.	Powiat Świdnicki	Zwiększenie efektywności energetycznej powiatowych obiektów użyteczności publicznej poprzez termomodernizację budynków: Powiatowego Biura Geodezji i Katastru w Świdnicy przy ul. Parkowej 2, Zespołu Szkół Specjalnych w Świebodzicach przy ul. Henryka Sienkiewicza 30, internatu Zespołu Szkół Mechanicznych w Świdnicy przy ul. Sikorskiego 41.	3.362.625,66	2.547.329,92
3.	Parafia Ewangelicko-Augsburska pw. Św. Trójcy w Świdnicy	Zachowanie unikatowego dziedzictwa kulturowego UNESCO poprzez utworzenie szlaku epitafiów w Kościele Pokoju w Świdnicy i rewitalizację przykościelnego cmentarza - Kościół Pokoju.	2.561.857,78	2.049.486,22
4.	Powiat Świdnicki	Wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni matematyczno-przyrodniczych i cyfrowych I Liceum	2.677.900,15	2.226.417,40

		Ogólnokształcącego im. Jana Kasprowicza w Świdnicy, Zespole Szkół Ogólnokształcących w Świdnicy, III Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Świdnicy, Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Strzegomiu oraz Zespole Szkół Ogólnokształcących w Świebodzicach.		
5.	Powiat Świdnicki	Wyposażenie w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne pracowni i warsztatów zawodowych w Zespole Szkół nr 1 w Świdnicy, Zespole Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. Tony Halika w Świdnicy, Zespole Szkół Ekonomicznych im. Wincentego Stysia w Świdnicy, Zespole Szkół Budowlano-Elektrycznych im. Jana III Sobieskiego w Świdnicy, Zespole Szkół Mechanicznych im. Mikołaja Kopernika w Świdnicy, Zespole Szkół w Strzegomiu, Zespole Szkół im. Jędrzeja Śniadeckiego w Żarowie i Zespole Szkół im. Stanisława Prosińskiego w Świebodzicach.	2.210.046,00	1.827.845,11
6.	BEST SYSTEMY GRZEWCZE Sp. z o.o.	Pierwsze w Polsce wdrożenie do produkcji innowacyjnych, prośrodowiskowych wymienników chłodu lub ciepła z likwidacją warstwy przyściennej płynu przy powierzchni wymiany chłodu lub ciepła w oparciu o know-how Katedry Energetyki i Aparatury Przemysłowej Wydziału Mechanicznego Politechniki Gdańskiej.	1.413.675,90	517.198,50
7.	SOLGAZ Sp. z o.o.	Wprowadzenie do oferty firmy Solgaz produktów nowej generacji- kuchni typu gaz pod szkłem.	1.714.189,50	585.333,00
8.	Zakład Usługowo Wytwórczy Nieciąg Czesław	Rozwój przedsiębiorstwa - Zakładu Usługowo Wytwórczego Nieciąg Czesław w oparciu o specjalizację technologiczną i konkurencyjność usług outsourcingowych.	1.446.786,05	529.311,97
9.	Centrala Techniczna ELTECH Sp. z o.o.	Wdrożenie innowacyjności procesowej w firmie ELTECH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.	3.477.453,75	2.609.397,00
10.	TOOL FORM S.C.	Rozpoczęcie produkcji matryc i stempli wykonanych z nowych gatunków materiałów.	931.257,60	302.772,29
11.	NCLINIC Spółka z o.o. Sp. Komandytowa	Uruchomienie w Świdnicy Specjalistycznego Centrum	401.700,00	180.675,00

		Stomatologii i Terapii Dziecięcej.		
12.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe PROMECH s.c.	Zwiększenie możliwości produkcyjnych w zakresie obróbki CNC.	485.850,00	165.900,00
13.	TOOLS Sp. z o.o	Wdrożenie usługi frezowania oraz regeneracji narzędzi w firmie ABC.	2.315.259,00	847.046,04
14.	METERTEST Sp. z.o.o	Wdrożenie do oferty firmy MeterTest Sp. z o.o. nowej technologii montażu SMT elementów SMD.	456.514,50	148.460,00
15.	IGOPAK Sp. z o.o. Sp. Komandyt	Wprowadzenie do oferty firmy IGOPAK opakowań przemysłowych nowej generacji.	1.965.068,30	670.998,93
16.	ZUPBADURA Sp. z o.o. spółka komandytowa	Wdrożenie innowacyjności procesowej w firmie ZUPBADURA Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa.	1.689.112,26	441.785,30
17.	RAF-TRANS Rafał Witaszczyk	Dewersyfikacja usług przedsiębiorstwa RAF-TRANS Rafał Witaszczyk poprzez wdrożenie innowacyjnej technologii regeneracji i napraw turbosprężarek jako cel rozwoju firmy.	582.160,53	198.739,19
18.	PAMUŁA Dariusz Pamuła	Wdrożenie innowacyjności produktowej w firmie „PAMUŁA”.	162.790,50	55.587,00
19.	K.TEAM GRZEGORZ KOSTKA	Wdrożenie nowych usług w firmie K.TEAM Grzegorz Kostka.	696.376,62	226.407,32
20.	Zakład Usług Mechanicznych "REMECH" S.C.	Uruchomienie zmodernizowanej linii produkcyjnej REMECH S.C.	1.178.586,00	383.280,00
RAZEM:			33.151.525,19	19.422.938,01

W ramach współpracy stron porozumienia gmin systematycznie odbywają się spotkania robocze Komitetu Sterującego Aglomeracji Wałbrzyskiej (KS AW) z udziałem wójtów, burmistrzów i prezydentów z 22 miast i gmin. KS AW jest władny do podejmowania decyzji związanych z programowaniem, wdrażaniem, finansowaniem, ewaluacją, bieżącą obsługą i rozliczaniem ZIT AW. Jednym z kluczowych działań jest infrastruktura komunikacyjna gmin i miast AW. Ta szczególna potrzeba zdecydowała o opracowaniu przez gminy planu strategicznego dla rozwoju transportu. W oparciu o kompleksowe wyniki badań marketingowych na obszarze AW został sporządzony dokument pn. „Zintegrowany Program Transportu Publicznego na lata 2014-2025 dla 22 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej” określający działania niezbędne do poprawy jakości i atrakcyjności transportu publicznego. Program obejmuje stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej ze wspólnym biletem. Wskazuje ścieżki rozwiązań problemów utrudniających dostępność do komunikacji publicznej, w tym braku bezpośrednich połączeń między partnerskimi gminami. W ramach Strategii ZIT AW zaplanowano w latach 2015-2020 m.in.: przebudowę linii kolejowej nr 285 na odcinku Świdnica Kraszowice – Jedlina Zdrój, rewitalizację linii kolejowej nr 137 Legnica-Jaworzyna Śląska-Świdnica-Ząbkowice Śląskie, budowę ścieżek rowerowych, zakup atrakcyjnego dla pasażerów i ekologicznego taboru do transportu zbiorowego.

W dniach 21-24 marca 2016 r. Prezydent Miasta Świdnicy oddelegowana przez Związek Miast Polskich wraz z reprezentantami władz lokalnych z Polski wzięła udział w **30. sesji Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych zorganizowanej w Strasburgu**. Tematem sesji Kongresu była „Etyka i przejrzystość na poziomie władz lokalnych i regionalnych”. Kongres jest ogólcnoeuropejskim zgromadzeniem politycznym, jego 648 członków zajmuje stanowiska wybieralne, są radnymi z gmin i regionów, wójtami, burmistrzami, prezydentami lub marszałkami i reprezentują ponad 200.000 podmiotów w 47 państwach europejskich. Jego zadaniem jest wspieranie demokracji lokalnej i regionalnej, poprawa zarządzania lokalnego i regionalnego oraz wzmacnianie samorządności.

W kwietniu 2016 Świdnica podpisała **porozumienie z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej we Wrocławiu**, określające zasady współpracy dotyczące utrzymania porządku i czystości oraz korzystania z terenów przy **rzece Bystrzycy**. W celu wykonywania prac porządkowych RZGW, jako administrator rzeki, wyraziło zgodę na dysponowanie przez miasto gruntem będącym w ich zarządzie. Ustalono zasady współdziałania przy realizacji zadania, którego celem jest utrzymanie czystości oraz prawidłowego stanu technicznego rzeki Bystrzycy. Prace zorganizowane i przeprowadzone przez miasto obejmą w szczególności: wykaszanie porostów i traw z terenów międzywala i skarp koryta oraz usuwanie znajdujących się wzdłuż brzegów rzeki Bystrzycy odpadów komunalnych i innych nieczystości, na działkach znajdujących się w zarządzie RZGW. Natomiast Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej odpowiedzialny będzie za wykonanie prac związanych z oczyszczaniem koryta rzeki Bystrzycy.

W maju 2016 r. władze miasta spotkały się z krewnymi Emila Krebsa, Gunnarem Hille z Ministerstwa Spraw Zagranicznych Niemiec oraz Melindą Kovacs - Mosbacher - artystką grafik w związku z włączeniem się w **150 rocznicę obchodów urodzin Krebsa**, sławnego politologa i wspólną promocją przedsięwzięcia.

W dniu 20 maja 2016 r. delegacja ze Świdnicy w osobach Prezydent Miasta Beata Moskał-Słaniewska i Waldemar Pytel - biskup diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego reprezentowała Świdnicę na walnym zebraniu członków **Ligii Polskich Miast i Miejsc UNESCO w Toruniu**.

Świdnica wobec sąsiadów

Hasło: „Współzawodnictwo i współdziałanie”

Narzędziem lokalnej polityki rozwoju jest współpraca i współdziałanie z sąsiadami. Celem Miasta Świdnica jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i budowanie partnerskich relacji między samorządem, a zorganizowanymi grupami mieszkańców oraz zdynamizowanie działań w sferze zadań publicznych, podniesienie ich skuteczności i efektywności przy realizacji celów Strategii Rozwoju Miasta. Dążenie do ściślejszych związków między gminami, mającymi wspólne powiązania i problemy.

Przystąpienie Świdnicy do Aglomeracji Wałbrzyskiej wraz z 21 innymi gminami służy współpracy przy realizacji wspólnych działań w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej. Takie zintensyfikowanie wspólnych działań zapewnia warunki trwałego rozwoju na całym obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz pozwala starać się o dotacje unijne na realizację wspólnych inwestycji. Strategia ZIT obejmie przede wszystkim dynamiczną gospodarkę, innowacyjną przedsiębiorczość, modernizację kolei oraz infrastrukturę drogową, rewitalizację

obszarów zdegradowanych czy projekty ekologiczne. Członkowie Aglomeracji są strategicznym partnerem dla Dolnego Śląska.

Świdnica systematycznie współpracuje z organizacjami działającymi na rzecz zwiększania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski i firmami zajmującymi się wyszukiwaniem lokalizacji pod inwestycje, placówkami dyplomatycznymi, organizacjami gospodarczymi. W roku 2016 współpracowaliśmy z **Wałbrzyską Specjalną Strefą Ekonomiczną „INVEST - PARK”** Sp. z o.o. posiadającą kilkunastoletnie doświadczenie w tworzeniu atrakcyjnych warunków inwestycyjnych zarówno dla polskich, jak też zagranicznych przedsiębiorców. Równolegle prowadzona była współpraca z inwestorami krajowymi, jak i zagranicznymi. Na bieżąco przygotowywane były tereny inwestorom planującym rozpoczęcie lub rozszerzenie działalności gospodarczej. Również na bieżąco przekazywano lokalnym instytucjom otoczenia biznesu tj. Sudeckiej Izbie Przemysłowo – Handlowej w Świdnicy oraz Stowarzyszeniu Kupców i Przedsiębiorców Świdnickich, informacje związane z targami branżowymi i konferencjami gospodarczymi w Polsce i zagranicą celem poinformowania o nich przedsiębiorców.

W roku 2016 Miasto wspierało w działaniach Lokalną Organizację Turystyczną "**Księstwo Świdnicko-Jaworskie**", która zajmuje się promocją gmin i miast Przedgórze Sudeckiego. Stowarzyszenie przy wsparciu finansowym Miasta wspierało rozwój turystyki, szczególną uwagę poświęcając promocji miast i miejscowości stowarzyszonych. Inicjatywa ma na celu odbudowę zerwanych więzi pomiędzy miastami i gminami Podgórze Sudeckiego leżącymi na terytorium średniowiecznego Księstwa Świdnicko-Jaworskiego. Członkowie stowarzyszenia podjęli na szeroką skalę wspólną promocję turystyczną i przedsięwzięcia kulturalne. Efektem tych działań jest integracja i współpraca mieszkańców regionu.

Kontynuowana była współpraca z **Dolnośląską Organizacją Turystyczną (DOT)**, stowarzyszeniem jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów gospodarczych działających na rynku turystycznym, wspierającego rozwój turystyki oraz tworzenie pozytywnego wizerunku Dolnego Śląska, jako regionu atrakcyjnego dla turystów oraz **Lokalną Organizacją Turystyczną „Agglomeracji Wałbrzyskiej”**, stowarzyszeniem, którego nadrzędnym celem jest rozwój turystyki oraz promocja regionu, na terenie którego działa.

Miasto Świdnica jest członkiem **Sudeckiego Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych (SSIG)**, które ma na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na terenie samorządów będących jego członkami oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Stowarzyszenie udzielało wsparcia bezrobotnym, mikro, małym i średnim przedsiębiorcom, w tym rozpoczynającym działalność gospodarczą po raz pierwszy. W roku 2016 zostało wypracowane wspólne stanowisko odnośnie sposobu funkcjonowania Stowarzyszenia i wysokości stawek członkowskich. W roku 2016 Stowarzyszenie udzieliło przedsiębiorcom łącznie 8 pożyczek na kwotę 800.000,00 zł, w tym przedsiębiorcom:

- ✓ prowadzącym działalność gospodarczą na terenie Gminy Miasto Świdnica i zamieszkującym inną gminę: 1 pożyczek na kwotę 100.000,00 zł;
- ✓ zamieszkującym i prowadzącym działalność gospodarczą na terenie Gminy Miasto Świdnica: 3 pożyczek na kwotę 230.000,00 zł.

W dniu 3 czerwca 2016r. Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych, zostało wybrane na Pośrednika Finansowego, zdobywając w punktacji II miejsce ex aequo, w konkursie organizowanym przez Dolnośląski Fundusz Regionalny sp. z o.o. Dzięki temu do dyspozycji miało kolejne 5.000.000 zł, które zostały przeznaczone na wsparcie przedsiębiorców z Dolnego Śląska w formie krótkoterminowych pożyczek.

Świdnica jest członkiem **Ligi Polskich Miast i Miejsc UNESCO** z wpisaniem w roku 2001 na listę światowego dziedzictwa UNESCO Kościołem Pokoju. Miasta i obiekty UNESCO z całej Polski dbają o wspólną promocję najcenniejszych polskich zabytków. Miasto jest także członkiem **Związku Miast Polskich /ZMP/**, organizacji samorządów miejskich powołanej do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. Przedstawiciele ZMP reprezentują samorzady i interesy miast polskich na forum krajowym i międzynarodowym, w tym m.in. poprzez uczestnictwo w procesie tworzenia prawa. Jest to najważniejsza i najbardziej opiniotwórcza organizacja w Polsce, reprezentująca samorząd miejski.

W dniu 19 września 2016 r. w Świdnicy w Teatrze Miejskim odbyły się konsultacje projektu dokumentu **„Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”**, nowej wizji rozwoju Polski, którą przygotowało Ministerstwo Rozwoju we współpracy z innymi resortami oraz partnerami społecznymi. W konsultacjach wzięli udział prezydent Świdnicy, wicewojewoda dolnośląski, sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Członek Rady Ministrów, Pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów ds. Funduszy Europejskich i Rozwoju Regionalnego, posłowie na Sejm, przedstawiciele władz samorządowych, oświaty oraz uczniowie.

Z myślą o stworzeniu szerszej trwałej więzi i poszukiwaniu obszarów kooperacji do tworzenia projektów w skali subregionalnej Świdnica współpracowała m.in. z:

- **Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A.**, której jest akcjonariuszem. Celem Spółki jest podejmowanie inicjatyw służących ożywieniu życia gospodarczego i społecznego w aglomeracji wrocławskiej, zwiększenie efektywności działań na poziomie strategicznym, poprawę jakości świadczonych przez gminy usług oraz rozszerzenie dotychczasowej oferty, która uwzględniałaby potrzeby dynamicznie zmieniającego się rynku aglomeracji;
- **Wałbrzyskim Rynkiem Hurtowym S.A.**, której jest akcjonariuszem. Celem Spółki jest stworzenie najkorzystniejszych warunków dla prowadzenia hurtowego handlu produktami spożywczymi, stałe podnoszenie standardów handlu i podnoszenie jakości usług.
- **Dolnośląską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A.** z siedzibą w Wałbrzychu, której jest akcjonariuszem. Celem spółki jest rozwój województwa dolnośląskiego i podnoszenie konkurencyjności jego gospodarki, przygotowanie przedsiębiorstw i struktur otoczenia biznesowego do współpracy międzynarodowej, zwłaszcza z instytucjami Unii Europejskiej, dostosowanie oferty małych i średnich przedsiębiorstw z Dolnego Śląska do wymagań rynku europejskiego oraz ułatwianie im dostępu do nowoczesnych, ekologicznych technologii produkcji i nowoczesnych metod zarządzania.

W roku **2016** Miasto było organizatorem i współorganizatorem spotkań i konferencji dla przedsiębiorców i z udziałem przedsiębiorców, instytucji, organizacji biznesowych i okołobiznesowych tj.:

- **„Targi Karkonoskie w Trutnowie”** - Międzynarodowa Wystawa Gospodarcza w Trutnowie w dniach 29-30.04.2016 r. w Centrum Kultury UFFO pn. „Dom-Ogród-Hobby”. Na targach prezentowały się firmy głównie z branży budowlanej, ogrodniczej i wyposażenia wnętrz. Ze Świdnicy w targach udział wzięło 7 wystawców. Targi zgromadziły 60 wystawców, którzy zaprezentowali bardzo szeroką gamę produktów i mieli możliwość promocji własnych towarów i usług. Wyjazd w ramach trwałości projektu „Miasta Trutnov i Świdnica wspierają przedsiębiorczość”.

- **I edycja imprezy pn. „ŚwIT”** – w dniu 9.03.2016 r. wspólnie z firmą RST i Starostwem Powiatowym w Sali kinowej Cinema 3D spotkała się zdolna młodzież ze świdnickich szkół średnich i gimnazjów. Spotkanie dotyczyło współczesnych zjawisk społeczno – ekonomicznych oraz nowych technologii informacyjno – komunikacyjnych. W trakcie spotkania młodzież wysłuchała wykładu pt. „Jak to zrobić”, obejrzała film „Steve Jobs” oraz wzięła udział w rozstrzygnięciu konkursu informatycznego „Newbies”;
- **Polsko-Czeska Gala Przedsiębiorczości "Świdnicki Gryf"**- odbyła się w dniu 21.10.2016 r. po raz czwarty z udziałem czeskich przedsiębiorców rozdane zostały statuetki „Świdnickiego Gryfa” w kategoriach „Najlepsza firma transgraniczna” oraz „Wybitna osobowość pogranicza”. Nagroda gospodarcza „Świdnicki Gryf” stała się rozpoznawalną marką i prestiżowym wyróżnieniem, pożądanym zarówno przez firmy, jak i osoby fizyczne działające w biznesie na obszarze całego polsko-czeskiego pogranicza.
- **Gala Przedsiębiorczości „Trutnowski Smok”** – odbyła się w Trutnowie w dniu 7. 11.2016 r. Podczas imprezy wyróżniono dyplomami i uhonorowano porcelanowymi statuetkami Trutnowskich Smoków firmy w pięciu kategoriach:
 - ✓ najlepsza firma pogranicza,
 - ✓ osobowość pogranicza.
 Impreza realizowana była w ramach trwałości projektu „Miasta Trutnov i Świdnica wspierają przedsiębiorczość”.

W roku 2016 prowadzone były działania związane z **pozyskiwaniem funduszy na rozwój przedsiębiorczości**. Na bieżąco informowane były środowiska gospodarcze o możliwościach korzystania z funduszy zewnętrznych. W urzędzie funkcjonował **Mobilny Punkt Informacyjny**, świadczący bezpłatne usługi informacyjne oraz doradcze na rzecz przedsiębiorców oraz osób planujących uzyskać wsparcie ze środków UE w latach 2014-2020 prowadzony przez Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Wałbrzychu w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 z udziałem środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego w porozumieniu z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego.

O skuteczności prowadzonych działań przez Gminę Miasto Świdnica świadczyć mogą opublikowane wyniki rankingu „Polskich Miast Przyszłości” opracowanego przez opiniotwórcze pismo z grupy Financial Times, fDi Magazine, które specjalizuje się w problematyce zagranicznych inwestycji bezpośrednich. W elitarnym rankingu „**Europejskie miasta i regiony przyszłości 2016/2017**” Świdnica została wyróżniona w dwóch kategoriach rankingu, zdobywając pierwsze miejsce wśród małych miast w kategorii: Kapitał ludzki i poziom życia, wyprzedzając Mielec, Oławę i Kobierzyce. Natomiast w kategorii: Najbardziej przyjaznego miasta dla biznesu Świdnica uplasowała się na piątym.

Świdnica na szerokim forum

Hasło: „Budowanie wpływów sieciowych”

W epoce informacyjnych i komunikacyjnych powiązań sieciowych można budować pozycję miasta w pewnym oderwaniu od ograniczeń geograficznych. W roku **2016** Świdnica udowodniła swoje możliwości w tym zakresie, będąc czynnym uczestnikiem w różnorodnych sieciach powiązań krajowych, europejskich i globalnych.

ROK 2016:

- W związku z organizacją I Kongresu Turystki Polskiej w Świdnicy przedstawiciele miasta uczestniczyli w licznych spotkaniach branżowych dotyczących turystyki w Ministerstwie Sportu i Turystyki w Warszawie oraz w Wydziale Turystyki UMWD;
- W związku ze współorganizacją Igrzysk Sportowych The World Gems 2017 przedstawiciele miasta uczestniczyli w spotkaniach i konferencjach prasowych na których były omawiane szczegóły organizacji i udziału Świdnicy w imprezie;
- Udział w rozmowach w sprawie istotnej dla Świdnicy, ale także Gminy Wiejskiej Świdnica inwestycji, jaka jest budowa obwodnicy Świdnicy (rozmowy po wycofaniu projektu z oficjalnej listy Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2020);
- W dniach 3-4 marca 2016 r. udział Prezydent Miasta Beaty Moskal-Słaniewskiej w Zgromadzeniu Ogólnym Związku Miast Polskich w Dąbrowie Górniczej. Główne tematy: finanse samorządowe, kwestie edukacji, polityka społeczna, planowanie przestrzenne oraz ustawa o rewitalizacji. Podczas uroczystej gali Świdnica została uhonorowana Srebrnymi Laurami za osiągnięcia w rozwoju miast i zarządzania nimi w minionym 25-leciu;
- W dniu 23 marca 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w Dolnośląskim Kongresie Samorządowym: „Wyzwania – Perspektywy – Zagrożenia”, zorganizowanym przez UMWD. W spotkaniu udział wzięło ponad 300 przedstawicieli samorządów, naukowców, dziennikarzy, przedstawicieli biznesu, ekspertów i działaczy społecznych;
- W dniu 14 kwietnia 2016 r. Świdnica gościła posła Izby Gmin Douglas Carlswell z partnerskiego Dystryktu Tendring. Jednym z elementów spotkania było przygotowanie materiału telewizyjnego dla stacji Sky News na temat Świdnicy i współpracy z Clacton – stolica Dystryktu Tendring.
- W dniu 23 kwietnia 2016 r. udział przedstawicieli miasta w uroczystej inauguracji Polsko-Czeskiego Roku Kulturalnego w Pradze w związku z uczestnictwem w projekcie Szlaku św. Wojciecha. Celem spotkania była współpraca przygraniczna oraz działalność na rzecz zbliżenia i porozumienia się Polaków i Czechów.
- W dniu 31 maja 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w uroczystościach z okazji „Dnia Samorządu Terytorialnego” w Warszawie;
- W dniu 20 czerwca 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w XII ogólnopolskiej konferencji Banku Gospodarstwa Krajowego dla jednostek samorządu terytorialnego pn. „Bezpieczne finansowanie rozwoju” w Warszawie pod patronatem Banku Światowego i Prezydenta RP;
- W dniach 13-15 września 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w konferencji i panelu dyskusyjnym pn. „Inteligentne miasto = zrównoważone miasto” w IV edycji Smart City Forum w Warszawie, wydarzeniu poświęconemu szerzeniu idei inteligentnych miast.
- W dniu 19 września 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w IV Konferencji Rewitalizacji Miast, połączonej z XIV Kongresem Miast Polskich w Wałbrzychu. Spotkanie poświęcone było wymianie wiedzy i doświadczeń ;
- W dniu 20 września 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w Forum Inteligentnych Miast i Nowoczesnych Technologii. Celem spotkania była wymiana doświadczeń i wiedzy oraz poglądów na temat budowy nowoczesnego, inteligentnego miasta;
- W dniu 26 września 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w VII Kongresie Regionów we Wrocławiu pn. „Globalizacja Miast”. Czy mega metropolie zastąpią państwa wraz z ich strukturą samorządową?;
- W dniu 12 października 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w II Dolnośląskim Kongresie Samorządowym we Wrocławiu dot. relacji samorządów z inwestorami, reformy systemu edukacji, problemu smogu w dolnośląskich miastach oraz przyszłe funkcjonowanie samorządów;

- W dniu 25 października 2016 r. udział przedstawicieli miasta w II Ogólnopolskiej Konferencji Współczesne Wyzwania Gerontologii Podejście Holistyczne pt. „Seniorzy z powiatu świdnickiego i dzierzoniowskiego – diagnoza oczekiwań i najlepsze praktyki” i dyskusja na temat przebiegu i konsekwencji zmian demograficznych w starzejących się społeczeństwach powiatów świdnickiego i dzierzoniowskiego;
- W dniu 14 listopada 2016 r. udział przedstawicieli władz miasta w I Kongresie Czechoznawstwa Polskiego w Zamku Książ w konferencji pt. „Gospodarka, turystyka, edukacja akademicka na pograniczu sudeckim”/ W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów, uczelni i wielu instytucji zainteresowanych współpracą transgraniczną;
- W dniu 8 grudnia 2016 r. udział w konferencji „Miasta w strefie S3” w Wałbrzychu z udziałem samorządowców, przedsiębiorców, reprezentantów różnych instytucji z regionu.

W dniu 19 października 2016 r. władze miasta uczestniczyły w **Forum Gospodarczym** zorganizowanym przez **Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich**. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele samorządu i biznesu oraz przyjaciele stowarzyszenia. Gościem specjalnym Forum był dr hab. Andrzej Rzońca, przewodniczący Rady Towarzystwa Ekonomistów Polskich oraz główny doradca Rady i Zarządu Fundacji FOR. Wygłosił on wykład pt. „Perspektywy wzrostu polskiej gospodarki”. Świdnickie Forum Gospodarcze to cykl spotkań, które od wielu lat organizuje ŚPIKŚ.

Jednym z elementów budowania sieciowych powiązań europejskich była **współpraca międzynarodowa**, której zasadniczymi aspektami były kontakty międzynarodowe, głównie oparte na współpracy z miastami partnerskimi Świdnicy. W ramach **formalnej współpracy** z miastami partnerskimi Świdnica ma zawartych **8 umów partnerskich**:

- 1) z niemieckim miastem **Biberach** podpisaną w Świdnicy w dniu 11.05.1991 r.
- 2) z czeskim miastem **Trutnov** podpisaną w dniu 12.06.1998 r.
- 3) z czeskim miastem **Police nad Metuji** podpisaną w dniu 14.05.1994 r.
- 4) z ukraińskim miastem **Iwano Frankowsk** podpisaną w dniu 19.09.2008 r.
- 5) z ukraińskim miastem **Niżyn** podpisaną w dniu 10.12.2001 r.
- 6) z węgierskim miastem **Kazincbarcika** podpisaną w dniu 15.03.1999 r.
- 7) z litewskim **Rejonem Święciańskim** podpisaną w dniu 31.05.2002 r.
- 8) z angielskim **Dystryktem Tendring** podpisaną w dniu 28.08.1999 r.

Współpraca międzynarodowa prowadzona przez miasto oraz idea partnerstwa od ponad 20 lat jest wspierana i promowana przez Świdnickie Towarzystwo Partnerstwa Miast.

Współpraca z zaprzyjaźnionymi miastami, odbywa się przede wszystkim w dziedzinie: kultury, sportu i turystyki, edukacji, działalności gospodarczej. Współpraca jest okazją do wymiany doświadczeń, nawiązania i budowania relacji partnerskich.

Działania i projekty realizowane w roku 2016 z partnerami zagranicznymi:

- Współpraca przy trwałości projektu pn. „**Miasta Trutnov i Świdnica wspierają przedsiębiorczość**” współfinansowanego w latach 2014-2015 ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz – RP 2007-2013. Kontynuowane były działania na rzecz wzmocnienia rozwoju gospodarczego pogranicza polsko – czeskiego i zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez umożliwienie przedsiębiorcom z Polski i z Czech min. udział w targach, wystawach i spotkaniach

kooperacyjnych. Podtrzymywano kontakty nawiązane w trakcie realizacji projektu pomiędzy samorządami lokalnymi i gospodarczymi oraz środowiskami biznesowymi.

- Współpraca z miastem Trutnow nad przygotowaniem dokumentacji projektów: „**Domowe krajobrazy i ich opowieści**”, „**I małe jest piękne**”, „**Aktywny senior polsko-czeskiego pogranicza**”. Projekty zostały pozytywnie ocenione i otrzymały dofinansowanie.
- Współpraca z miastem Police nad Metuji nad przygotowaniem dokumentacji projektu pn. „**Tradycja w nowej szacie**”. Projekt otrzymał dofinansowanie.
- Współpraca wszystkich miast partnerskich nad projektem: „**Wielkie święto partnerstwa miast w Świdnicy. Partnerstwo przejawem solidarności europejskiej**” w ramach programu Europa dla Obywateli.
- W dniu 27 maja 2016 r. udział w oficjalnych uroczystościach z okazji 15-lecia partnerstwa Powiatu Świdnickiego i Powiatu Bergstrase;
- W dniu 3 czerwca 2016 r. w ramach trwałości projektu pn. „**Świdnicki Gryf i Trutnowski Smok**” w Świdnicy odbyła się „Świdnicka Gryfiada” zorganizowana przez MDK. W paradzie gryfów, smoków i rycerzy uczestniczyli mieszkańcy Trutnowa.
- W dniu 25 czerwca 2016 r. przedstawiciele Świdnicy uczestniczyli w uroczystościach z okazji **150-lecia Bitwy pod Trutnowem**. W tym samym czasie w Trutnowie wyeksponowana była wystawa prac świdniczanki Kamy Karst.
- W dniach 1-3 lipca 2016 r. delegacja ze Świdnicy uczestniczyła w uroczystościach z okazji 350. rocznicy nadania praw miejskich **Święcianom na Litwie**.
- W dniach 19-21 sierpnia 2016 r. przedstawiciele Świdnicy uczestniczyli w obchodach Świąt Założenia Państwa Węgierskiego w **Kazincbarcice na Węgrzech** oraz festiwalu „Kolor City” Kazincbarcika, podczas którego odbywały się koncerty, prezentowane były programy i wystawy regionalnego rękodzielnictwa.
- W dniach 8-11 września 2016 r. w Świdnicy przedstawiciele miast partnerskich: Biberach, Dystryktu Tendring, Iwano-Frankowska, Polic nad Metuji, Trutnowa, Kazincbarciki i Rejonu Święciańskiego wspólnie świętowali **25-lecie** podpisania umowy partnerskiej z miastem Biberach. Z tej okazji w dniu 9 września 2016 r. została **podpisana deklaracja** o dalszej współpracy Świdnicy i Biberach.
- W dniach 7-9 października 2016 r. delegacja ze Świdnicy uczestniczyła w święcie miasta Biberach, gdzie wzięła udział w inauguracji **Tygodnia Polskiego** wraz z władzami Biberach, członkami Towarzystwa Partnerstwa Miast, Polakami mieszkającymi w okolicy oraz samorządowcami. Podczas uroczystości nastąpiło otwarcie wystawy fotograficznej "Świdnica - moje miasto", na której zaprezentowano prace Tomasza Pietrzyka, Mariusza Byczmy, Bartosza Kliszczyka, Dariusza Nowaczyńskiego, Piotra Tomaszewskiego oraz Marcina Chodóra oraz wspólnie z władzami Biberach Pani Prezydent posadziła drzewo symbolizujące przyjaźń pomiędzy Świdnicą a Biberach.
- W dniach 12 - 16 października 2016 r. przedstawiciele Świdnicy, w tym dzieci ze świdnickich gimnazjów - laureaci konkursu „Opowiem Ci o sobie”, zespół muzyczny „Kruki” oraz świdniccy architekci uczestniczyli w różnych wydarzeniach, które miały miejsce w Biberach w ramach Tygodnia Polskiego.
- W dniu 21 października 2016 r. delegacja z Trutnowa wraz z grupą trutnowskich przedsiębiorców uczestniczyła w gali przedsiębiorców w Świdnicy połączonej z wręczeniem w nagrody gospodarczej „**Świdnicki Gryf**” w kategoriach: Wybitna Osobowość Pogranicza i Najlepsza Firma Transgraniczna.

- W dniu 7 listopada 2016 r. przedstawiciele władz i przedsiębiorców ze Świdnicy uczestniczyli w czesko- polskiej gali przedsiębiorców w Trutnowie połączonej z wręczeniem **statuetki Trutnowskiego Smoka** w kategoriach: Wybitna Osobowość Pogranicza i Najlepsza Firma Transgraniczna.
- W dniu 18 listopada 2016 r. Świdnica gościła delegację **Kawalerów Maltańskich** z miasta Biberach, która przybyła do Świdnicy w celu wsparcia świdnickich placówek, zaopatrując je w niezbędny sprzęt.
- W dniu 14 grudnia 2016 r. w Świdnicy po raz pierwszy odbył się pierwszy **Oplatek Maltański**, którego organizacji podjęli się Gmina Miasto Świdnica oraz Zakon Maltański w Polsce.
- W roku 2016 zostały złożone do Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis trzy wnioski projektowe polsko- czeskie. Dwa z nich otrzymały dofinansowanie na realizację działań w roku 2017: „Domowe krajobrazy i ich opowieści” oraz „I małe jest piękne”. Projekt „Domowe krajobrazy i ich opowieści” skierowany jest do dzieci. W jego ramach będą realizowane wielotematyczne, wspólne wycieczki dla dziewcząt i chłopców ze Świdnicy i Trutnova. Najmłodszy podczas wypraw tworzyć będą prace plastyczne, które zostaną później wykorzystane do publikacji dwujęzycznych broszur. Oprócz rysunków zawierać one będą teksty w postaci legend i opowieści oraz opisy i mapki z każdej wycieczki. Na koniec projektu w Świdnicy i Trutnowie zorganizowane zostaną dwie wystawy prac dzieci. Natomiast celem projektu „I małe jest piękne” jest promowanie małych, mniej znanych, czasami zapomnianych, ale ciekawych elementów architektonicznych w miastach: Trutnov, Dvor Králové nad Labem i Świdnicy. Efektem przedsięwzięcia będzie wydawnictwo książkowe, strona internetowa oraz gra na smartfony.
- W roku 2016 podpisano porozumienie o współpracy w ramach projektu pn. „**Szlak Kamienia**” przeznaczonego do realizacji ze środków Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska ze Stowarzyszeniem Podzvicinsko oraz gminami Horice, Dobromierz, Strzegom, Świdnica. Celem projektu jest uatrakcyjnienie regionu podkarkonoskiego i dolnośląskiego.
- W roku 2016 podpisano porozumienie o współpracy w ramach projektu pn. „**Festiwal wrażeń**” przeznaczonego do realizacji ze środków Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska ze Stowarzyszenie Branka, miastem Kłodzkiem, miastem Świdnica, powiatem Kłodzkim. Projekt polegać będzie na przeprowadzeniu kampanii promocyjnych w nowoczesnej formule zintegrowanego tematycznie, trans granicznego ruchu turystycznego em projektu jest uatrakcyjnienie regionu podkarkonoskiego i dolnośląskiego.

PODSUMOWANIE

Niniejszy dokument stanowi podsumowanie realizacji Strategii Rozwoju Miasta „Świdnica w perspektywie pokoleniowej” za rok 2016. Przeprowadzona analiza nie daje podstaw do całościowej oceny funkcjonowania miasta. Należy pamiętać, iż strategia jest procesem cząstkowych zmian, w trakcie których formuje się wzorzec działania powielany w czasie. Podjęte w tym okresie zadania i inicjatywy na rzecz rozwoju Miasta przybliżyły nas do osiągnięcia celu strategicznego: uczynienia Świdnicy dobrym miejscem do życia - całego życia. Realizacja tego najważniejszego strategicznego celu to wynik równego traktowania wszystkich sfer miasta – „zrównoważony rozwój”, to właśnie termin jak najbardziej przystający do Świdnicy. Tę tendencję należy utrzymać w kolejnych latach. Nie bez znaczenia jest też utrzymanie dobrych, twórczych relacji pomiędzy przedstawicielami między – prezydentem i radnymi- a mieszkańcami. Ważne też jest, by miejskie instytucje, w tym Urząd Miejski

spełniały swoje funkcje jako instytucje służebne wobec świdniczan. Jest to warunkiem sine qua non realizacji wizji „miejsca dobrego do życia”.

W roku 2016 na wniosek Rady Miejskiej w Świdnicy przystąpiono do opracowania dokumentu pn.: „Strategia Rozwoju Miasta Świdnicy na lata 2017 -2023”, weryfikującego zmiany dotychczasowych kierunków rozwoju Miasta przy uwzględnieniu aktualnych uwarunkowań ekonomicznych, przepisów prawa oraz zmieniających się potrzeb mieszkańców. Istotną kwestią było też dostosowanie dokumentu do dokumentów strategicznych, opracowanych w kontekście wojewódzkim i regionalnym. Szczególnie istotna w tym zakresie jest Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, której aktualizację na lata 2020-2030 ogłosił właśnie Urząd marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Istotnym dokumentem będzie też zaktualizowanie Strategii Aglomeracji Wałbrzyskiej. Zasygnalizować też należy wstępny na razie projekt opracowania Strategii Subregionu Sudeckiego, którą to propozycję złożył ostatnio lider Aglomeracji Wałbrzyskiej, prezydent Wałbrzycha Roman Szelemej. Ma to związek z coraz silniej akcentowanym zjawiskiem „region dwóch prędkości”, czyli rosnącej dysproporcji rozwojowej pomiędzy Wrocławiem a południem Dolnego Śląska.

PREZYDENT MIASTA

Beata Moskal-Stantewska